

**UCHWAŁA NR XLIV/548/18
RADY MIEJSKIEJ W SZUBINIE**

z dnia 14 czerwca 2018 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia "Szubińskiego Programu Rewitalizacji na lata 2016-2023".

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy a dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 i 2232; z 2018 r. poz. 994 i 1000) uchwała się, co następuje:

§ 1. W uchwale Nr XLI/513/18 Rady Miejskiej w Szubinie z dnia 15 marca 2018 r. zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia "Szubińskiego Programu Rewitalizacji na lata 2016-2023" oraz w uchwale Nr XXVIII/349/16 Rady Miejskiej w Szubinie z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia "Szubińskiego Programu Rewitalizacji na lata 2016-2023" załącznik otrzymuje brzmienie jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Szubina.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Remigiusz Kasprzak

Załącznik do uchwały Nr XLIV/548/18
Rady Miejskiej w Szubinie
z dnia 14 czerwca 2018 r.

Szubiński Program Rewitalizacji na lata 2016 – 2023

Czerwiec, 2018 r.

Spis treści

WSTĘP	3
ROZDZIAŁ 1. POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI	8
ROZDZIAŁ 2. UPROSZCZONA DIAGNOZA MIASTA I GMINY SZUBIN	15
ROZDZIAŁ 3. OBSZAR ZDEGRADOWANY GMINY	23
ROZDZIAŁ 4. OBSZAR REWITALIZACJI GMINY.....	50
ROZDZIAŁ 5. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	55
ROZDZIAŁ 6. WIZJA STANU OBSZARU REWITALIZACJI PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	67
ROZDZIAŁ 7. CELE REWITALIZACJI I KIERUNKI DZIAŁAŃ	69
ROZDZIAŁ 8. LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	72
ROZDZIAŁ 9. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI/ PRZEDSIĘWZIĘCIAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANIAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM PROGRAMEM REWITALIZACJI	83
9.1. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA	83
9.2. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA	86
9.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTITUCJONALNA.....	87
9.4. KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA	87
9.5. KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA	87
9.6. KONCEPCJA PROJEKTÓW ZINTEGROWANYCH	90
ROZDZIAŁ 10. MECHANIZMY WŁĄCZENIA INTERESARIUSZY W PROCES REWITALIZACJI.....	93
ROZDZIAŁ 11. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE W ODNIESIENIU DO GŁÓWNYCH I UZUPEŁNIAJĄCYCH PROJEKTÓW/PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	98
ROZDZIAŁ 12. SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI.....	105
ROZDZIAŁ 13. SYSTEM MONITORINGU, OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ I SYSTEM WPROWADZANIA ZMIAN	108
ROZDZIAŁ 14. WYKAZ NIEZBĘDNYCH ZMIAN, OCEN I OPINII	110
SPIS TABEL, WYKRESÓW, MAP	111

Wstęp

Niniejszy program rewitalizacji został opracowany w oparciu o Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 (Załącznik nr 10 do SZOOP RPO WK-P). Powyższe zasady opracowano na podstawie:

- art. 2 pkt 25 oraz art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2014 r., poz. 1146 z późn. zm.),
- Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, zatwierdzonych przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 3 lipca 2015 r.

W pracach nad Zasadami regionalnymi brano również pod uwagę zapisy ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2015 poz. 1777), Krajowej Polityki Miejskiej 2023, przyjętej przez Radę Ministrów 20 października 2015 r., Raportu Ewaluacja wpływu projektów rewitalizacyjnych realizowanych w ramach RPO WK-P na lata 2007-2013 na poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej obszarów objętych rewitalizacją z 2013 r. zleconego przez Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu.

Ramy prawne dla rewitalizacji w Polsce wyznaczone w ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku, która określa zasady oraz tryb przygotowania, koordynowania i tworzenia warunków do prowadzenia i oceny rewitalizacji. Zapisy ustawy porządkują dzisiejsze pojmowanie rewitalizacji rozumianej jako przedsięwzięcie całościowe, integrujące działania na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany. Natomiast szczegółowe Kierunki działań rewitalizacyjnych wyznacza Krajowa Polityka Miejska 2023, która wskazuje, że w obecnym okresie programowania 2014-2020 rewitalizacja nie może być postrzegana, tak jak do tej pory, jedynie jako remont, modernizacja czy odbudowa. Powinna ona łączyć działania w sposób kompleksowy tak, aby nie pomijać aspektu społecznego oraz gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i z jego otoczeniem.

Rewitalizacja, czyli proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony jest na podstawie programu rewitalizacji. Jest to wieloletni program działań w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i infrastrukturalnej, którego celem jest wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysowego. Program jest podstawą do ubiegania się o środki na rewitalizację, m. in. z funduszy unijnych.

Istotne jest, aby projekty społeczne stanowiły punkt wyjścia i były nieodłącznym elementem procesów rewitalizacyjnych. W obecnej perspektywie finansowej nie dopuszcza się realizacji

tylko i wyłącznie wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. Projekty te będą mogły zostać zrealizowane w ramach szerszej koncepcji, uzupełniająco do działań społecznych tzw. „miękkich”. Istotnym elementem procesu rewitalizacji jest partycypacja społeczna obejmująca przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, poprzez których rozumie się mieszkańców gminy, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe i jednostki samorządu terytorialnego.

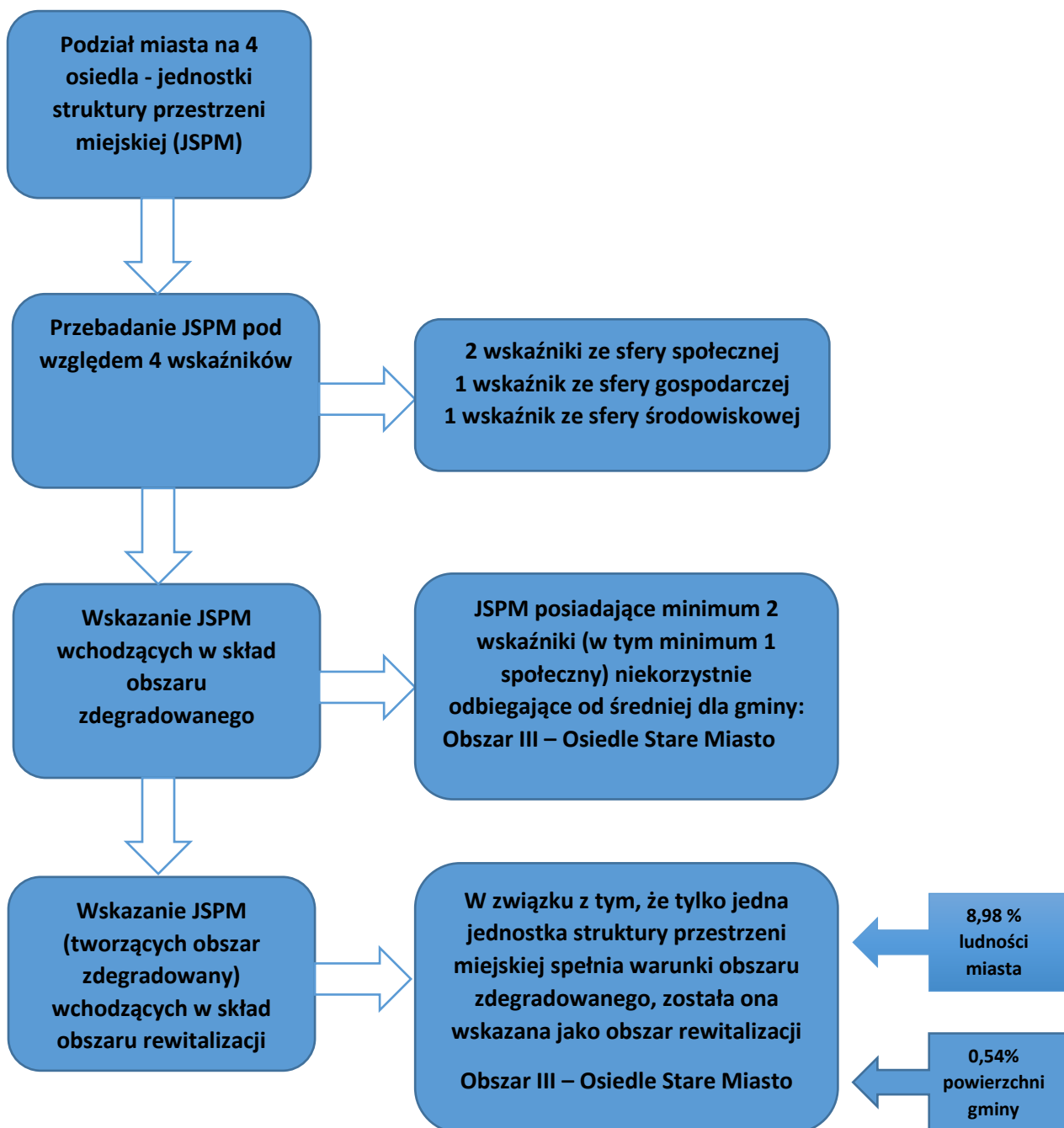
Proces rewitalizacji wiąże się z koniecznością wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

Obszarem zdegradowanym w gminie jest ten obszar, na którym zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego (czyli koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz w przynajmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej). Skalę tych negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju w odniesieniu do średniej wartości dla całej gminy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nie posiadające ze sobą wspólnych granic.

Obszar rewitalizacji wyznacza się jako całość lub część obszaru zdegradowanego i opracowuje dla niego szczegółową diagnozę oraz plan rewitalizacji, w celu wyciągnięcia go z sytuacji kryzysowej. Procesy rewitalizacyjne w Gminie Szubin będą prowadzone zarówno na obszarach miejskich, jak i wiejskich. Należy przy tym pamiętać, że zarówno występowanie stanów kryzysowych, jak również dostępność danych w tym zakresie jest silnie zróżnicowana przestrzennie. Z tego względu zjawiska, które uważane są za istotny problem w rozwoju gminy, mogą w ogóle nie występować lub występować w znacznie mniejszym natężeniu na obszarach wiejskich, gdzie nie stanowią problemu i nie wymagają interwencji. Ze względu na tak dużą odmienność i specyfikę poszczególnych terenów, delimitacji dokonano odrębnie dla części miejskiej gminy i miejscowości wiejskich.

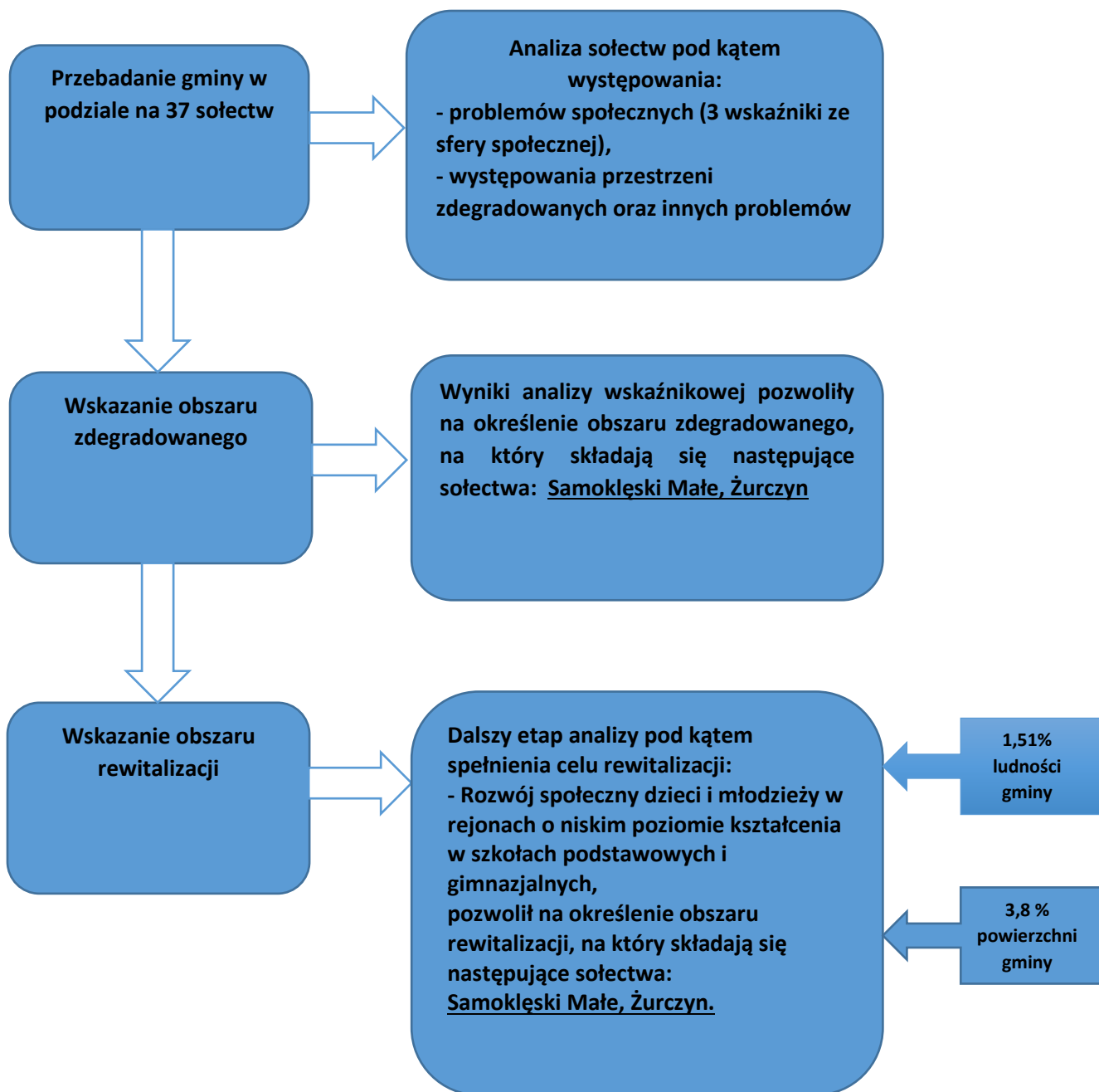
Prowadzenie procesu rewitalizacji wiąże się z koniecznością wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji. Sposób wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji przedstawiają poniższe schematy.

Schemat 1. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Szubin.

Źródło: opracowanie własne.

Schemat 2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze wiejskim gminy.

Źródło: opracowanie własne.

Po wyodrębnieniu obszarów przeprowadzono dokładną analizę sytuacji społeczno-gospodarczej, która pozwoliła na zdiagnozowanie problemów i potencjałów występujących na poszczególnych obszarach. Pozwoliło to na określenie kierunków rozwoju na najbliższe lata i zaplanowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które pozwolą na osiągnięcie postawionych celów.

Dokument został sporządzony z uwzględnieniem podstawowych zasad planowania rewitalizacji przedstawionych na schemacie poniżej.

Schemat 3. Zasady planowania rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne.

Rozdział 1. Powiązania z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Rewitalizacja rozumiana jako proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie wpisuje się w założenia dokumentów strategicznych na poziomie regionalnym i lokalnym, które zostały wskazane na poniższych schematach.

Powiązanie z dokumentami na szczeblu regionalnym

Schemat 4. Powiązanie programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie regionalnym.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO DO ROKU 2020 - PLAN MODERNIZACJI 2020+

Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+ jako jedno z najważniejszych założeń polityki rozwoju województwa uznaje aktywizację społeczno-gospodarczą na poziomie lokalnym.

Szubiński Program Rewitalizacji wykazuje zgodność ze Strategią, gdyż wpisuje się w następujące Priorytety i kierunki działań:

- Nowoczesne społeczeństwo,
- Modernizacja przestrzeni wsi i miast,
- Konkurencyjna gospodarka oraz
- Kierunki działań: rozbudzenie aktywności obywatelskiej i społecznej, chęci do współpracy, prowadzenia działań edukacyjnych, zachęcania do szerokiego otwarcia na świat oraz dążeń do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich i miast.

Program rewitalizacji wykazuje szczególnie zgodność w zakresie Priorytetu - Modernizacja przestrzeni miast i wsi, który zakłada dążenie do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej miast przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego.

ZAŁOŻENIA POLITYKI TERYTORIALNEJ WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO NA LATA 2014-2020

W procesie rozwoju regionalnego województwa kujawsko-pomorskiego istotne znaczenie odgrywa polityka terytorialna oparta na zintegrowanym podejściu do rozwoju społeczno-gospodarczego z uwzględnieniem relacji funkcjonalno-przestrzennych danego obszaru. W dokumencie określono cztery poziomy planowania i wdrażania polityki terytorialnej:

Poziom wojewódzki – obejmuje miasta Toruń i Bydgoszcz oraz ich obszar funkcjonalny;
Poziom regionalny i subregionalny - obejmuje miasta Włocławek, Grudziądz i Inowrocław wraz z ich obszarami funkcjonalnymi;

Poziom ponadlokalny (powiatowy) – obejmuje miasta powiatowe i ich obszary funkcjonalne (ORSG);

Poziom lokalny – rozwój w ramach idei rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lokalną (RLKS). Poziom ten obejmuje gminy wiejskie oraz miasta nie będące stolicami powiatów (lokalne centra rozwoju).

Gmina Szubin jest członkiem Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Funkcjonalnego (poziom wojewódzki). Dokument definiuje politykę rewitalizacji miast i miasteczek poprzez mobilizowanie różnorodnych podmiotów miejskich (partnerów) do podejmowania działań z jednej strony osłabiających, eliminujących przyczyny

regresu i degradacji, z drugiej działań uruchamiających procesy odnowy, znaczącej poprawy w sferze gospodarczej i społecznej, a także stanu infrastruktury technicznej i społecznej, stanu środowiska przyrodniczego i kulturowego, poprawy wizerunku gminy, jego atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej. Program Rewitalizacji wpisuje się we wskazane założenia.

STRATEGIA ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH DLA BYDGOSKO-TORUŃSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

Strategia stanowi instrument umożliwiający podjęcie zintegrowanych działań na rzecz rozwiązywania problemów społeczno-gospodarczych w ramach pierwszego poziomu polityki terytorialnej w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Program Rewitalizacji wpisuje się szczególnie w cel strategiczny 3.

Cel strategiczny 3 – Rozwój społeczno-gospodarczy:

Działanie 3.3. Rewitalizacja

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO NA LATA 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 definiuje rewitalizację społeczno-gospodarczą, a także fizyczną obszarów o dużej koncentracji negatywnych zjawisk społecznych jako jedno z podstawowych działań mających przyczynić się do minimalizacji występujących na danych obszarach problemów. Szubiński Program Rewitalizacji jest zgodny z RPO poprzez następujące Priorytety:

- **Priorytetem Inwestycyjnym 9d „Inwestycje dokonywane w kontekście strategii na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” (dot. obszarów wiejskich),**
- **Priorytetem Inwestycyjnym 9vi „Strategie rozwoju lokalnego kierowane przez społeczność” (dot. obszarów wiejskich),**
- **Priorytetem Inwestycyjnym 9b „Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich”,**
- **Priorytetem Inwestycyjnym 9i „Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie”,**
- **Priorytetem Inwestycyjnym 9iv „Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym”.**

SZCZEGÓŁOWY OPIS OSI PRIORYTETOWYCH REGIONALNEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO NA LATA 2014-2020

Projekty rewitalizacyjne, które będą realizowane na terenie Gminy Szubin będą realizowane głównie w ramach:

- Działania 7.1 Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (działania infrastrukturalne),
- Działania 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych Lokalną Strategią Rozwoju (działania społeczne).
- Działania 6.4.1 Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych (działania infrastrukturalne).

W ramach Programu Rewitalizacji zaplanowane są przedsięwzięcia wpisujące się w powyższe działania.

STRATEGIA POLITYKI SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO DO ROKU 2020

Strategia obejmuje w szczególności programy: przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi. Program Rewitalizacji wykazuje zgodność z następującymi celami strategicznymi dokumentu.

- **Cel strategiczny I - Wzrost poziomu samodzielności życiowej mieszkańców regionu,**
- **Cel strategiczny II - Wzrost poziomu życia mieszkańców regionu poprzez zwiększenie dostępności do różnego rodzaju usług społecznych,**
- **Cel strategiczny III -Wzrost poziomu aktywności w życiu społecznym.**

Powiązanie z dokumentami na szczeblu lokalnym

Schemat 5. Powiązanie programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie lokalnym.

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY SZUBIN

Strategia gminy jako główne cele strategiczne określa:

- **Cel strategiczny 1 – Dobrze rozwinięta i konkurencyjna gospodarka lokalna,**
- **Cel strategiczny 2 – Wysokiej jakości infrastruktura techniczna i efektywna ochrona środowiska,**
- **Cel strategiczny 3 – Wysokie standardy życia mieszkańców.**

W dokumencie podkreśla się, że Gmina, ze względu na swoje położenie, ma duże szanse na wykreowanie impulsów rozwojowych związanych z sektorem usług turystycznych. W zakresie rewitalizacji Strategii zaplanowano rewitalizację okolic ruin zamku Sędziwoja oraz terenów zielonych, w tym w szczególności Parku Wesółka zlokalizowanego w Szubinie. W zakresie rewitalizacji społecznej Program Rewitalizacji wpisuje się w cel strategiczny 3, który zakłada aktywizację społeczno-gospodarczą mieszkańców gminy, rozwój systemu polityk społecznych oraz wzbogacenie oferty kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej.

PROGRAM PROMOCJI GMINY SZUBIN

Wizja rozwoju określona w programie brzmi: Szubin jako gmina atrakcyjna siłą swej społeczności i realizowanych inwestycji, zachęca do osiedlenia się w niej nowych mieszkańców. Nadrzędnym celem stawianym przed programem promocji jest zbudowanie silnej i wyrazistej marki gmin Szubin, który realizowany będzie poprzez osiągnięcie między innymi następujących celów strategicznych i operacyjnych, które są zgodne z celami Programu Rewitalizacji:

CEL STRATEGICZNY 1. Wzrost stopnia identyfikacji mieszkańców z gminą,
Cele operacyjne: 1.I. Uatrakcyjnienie przestrzeni publicznej w centrum Szubina,
CEL STRATEGICZNY 2. Zwiększenie aktywności społecznej,
Cele operacyjne: 2.I. Poszerzenie oferty rekreacyjnej gminy, 2.II. „Ożywienie” terenów zielonych Szubina (m.in. Zagospodarowanie Wesółki).

STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA I GMINY SZUBIN NA LATA 2014-2025

Program Rewitalizacji wpisuje się w cele strategiczne wskazane w Strategii:

Cel strategiczny 1. Obniżenie poziomu bezrobocia,
Cel strategiczny 2. Poprawa sytuacji osób starszych, niepełnosprawnych i innych grup zagrożonych wykluczeniem,
Cel operacyjny 3. Podniesienie jakości systemu wsparcia rodziny i opieki nad dzieckiem,
Cel strategiczny 4. Przeciwdziałanie patologiom społecznym w zakresie uzależnień i przestępczości.

STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO KIEROWANEGO PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ DLA OBSZARU POWIATU NAKIELSKIEGO NA LATA 2016- 2023 AKTYWNA I PRZEDSIĘBIORCZA DOLINA NOTECI.

Gmina Szubin jest jedną z gmin wchodzących w skład Lokalnej Grupy Działania - Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk”. Cel ogólny strategii został sformułowany następująco:

Budowanie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki, pobudzania oddolnych inicjatyw i tworzenia miejsc pracy

Program Rewitalizacji stanowi uszczegółowienie kwestii dotyczących rewitalizacji poruszanych w LSR i wpisuje się w następujące szczegółowe LSR:

Cel szczegółowy 1.2. „Pobudzenie aktywności mieszkańców służącej oddolnym inicjatywom i włączeniu społecznemu do roku 2023”,

Cel szczegółowy 1.3. „Poprawa stanu infrastruktury służącej ożywieniu społeczno-gospodarczemu Doliny Noteci do roku 2023”.

Strategia definiuje potrzeby rewitalizacyjne Gminy Szubin w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, które dotyczą m.in. wykorzystania potencjału w postaci obserwatorium astronomicznego w Niedźwiadach, przebudowy zniszczonej infrastruktury z przeznaczeniem na prowadzenie m.in. centrum integracji, przywrócenia właściwych funkcji rekreacyjno-turystycznych miejsc przeznaczonego do tych celów. Program Rewitalizacji jest zgodny z powyższym dokumentem.

Zgodność Programu Rewitalizacji z LSR polega na spełnieniu wskaźników w niej zawartych:

- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna,
- Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY SZUBIN

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego określa politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego, stanowi podstawowe narzędzie umożliwiające spełnianie zadań własnych gminy w zakresie ładu przestrzennego, komunikacji i infrastruktury technicznej.

Rozdział 2. Uproszczona diagnoza Miasta i Gminy Szubin

Położenie i podział administracyjny

Gmina Szubin położona jest w północno-wschodniej części Pałuk, w powiecie nakielskim, na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Gmina leży w granicach dwóch mezoregionów. Część północna i wschodnia gminy położona jest w granicach mezoregionu Kotliny Toruńsko - Bydgoskiej makroregionu Pradoliny Toruńsko - Eberswaldzkiej, pozostała część gminy leży na terenie Pojezierza Gnieźnieńskiego, wchodzącego w skład makroregionu Pojezierza Wielkopolskiego. Przez Szubin przebiega droga krajowa nr 5 z Gdańska przez Bydgoszcz, Poznań do Wrocławia. Miasto Szubin pełni funkcje handlowe, usługowe oraz kulturalne. Niniejsza jednostka samorządu terytorialnego sąsiaduje z 5 gminami: od północy z Gminą Nakło i Gminą Białe Błota, od wschodu z Gminą Łabiszyn, od południa z Gminą Żnin, od zachodu z Gminą Kcynia.

Poniżej przedstawiono mapę gminy na tle województwa kujawsko-pomorskiego.

Mapa 1. Położenie gminy na tle województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: http://bydgoszcz.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/bydgosz/ASSETS_10w_05.jpg.

Gmina Szubin jest jedną ze 144 gmin województwa kujawsko-pomorskiego i jedną z 35 gmin miejsko-wiejskich w całym województwie. Powierzchnia gminy wynosi 332,26 km², co stanowi ok. 30% powierzchni powiatu nakielskiego oraz 1,85% powierzchni województwa kujawsko-pomorskiego. W skład gminy wchodzi miasto Szubin oraz 37 sołectw: Brzózki, Chomętowo, Ciężkowo, Chraplewo, Dąbrówka Słupska, Gąbin, Godzimirz, Grieczna Panna, Kołczkowo, Kornelin, Kowalewo, Królikowo, Łachowo, Małe Rudy, Mąkoszyn, Nadkanale, Pińsko, Retkowo, Rynarzewo, Samokłęski Duże, Samokłęski Małe, Skórzewo, Słonawy, Słupy,

Smolniki, Stary Jaruzyn, Szaradowo, Szkocja, Szubin – Wieś, Tur, Wąsosz, Wolwark, Wrzosy, Zalesie, Zamość, Żędowo oraz Żurczyn.

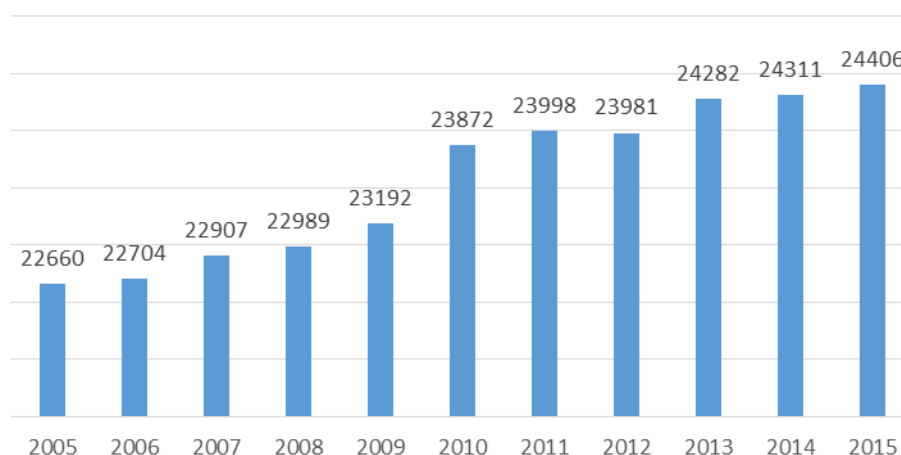
Sfera społeczna

Ludność

Dane w diagnozie oparte są o dane GUS na dzień 31.12.2015 r. W 2015 r. gminę Szubin zamieszkiwało 24 406 osób (z czego 50,25% stanowiły kobiety), co stanowi około 28% mieszkańców powiatu nakielskiego. Średnia gęstość zaludnienia na terenie Gminy Szubin wyniosła 73 osoby/km² (powiat nakielski - 78 osób/km²). Zdecydowana większość mieszkańcom zamieszkuje obszar wiejski Gminy – 60,9% (14 861 osób).

Na przestrzeni 10 lat (2005-2015) liczba ludności wzrosła o 1746 osób (7,7%) i wykazywała sukcesywny stały wzrost. Analizując liczbę mieszkańców obszarów wiejskich i miejskich gminy Szubin, zauważa się w ostatnich latach niewielki, ale systematyczny spadek liczby mieszkańców miasta, natomiast wzrost mieszkańców wsi.

Wykres 1. Liczba ludności Gminy Szubin na przestrzeni lat.

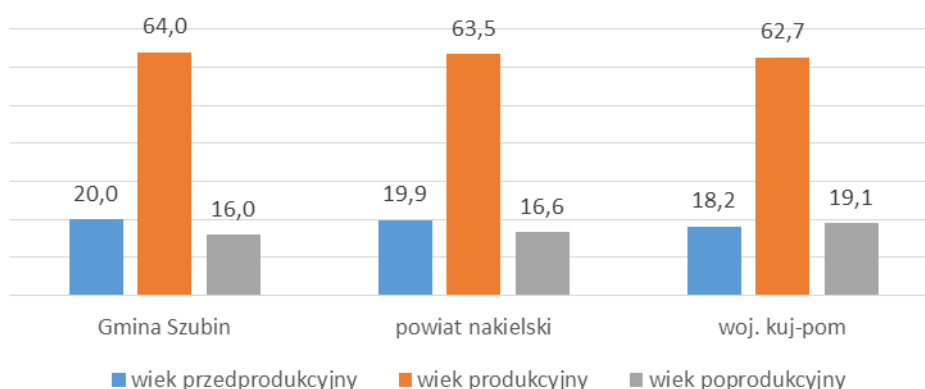
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL – GUS

Saldo migracji w Gminie Szubin jest dodatnie. Na przestrzeni lat 2010-2015 zauważa się systematyczny i stały wzrost liczby osób napływających i spadek liczby osób odpływających z gminy (w 2014 r. saldo migracji wynosiło 6). Najwyższe saldo migracji notowane było w 2009 r. i wyniosło 93.

Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na obszarze Gminy wynosi 16,0%, podczas gdy w całym powiecie nakielskim osoby starsze stanowią 16,6% społeczeństwa, a województwie 19,10%. Trendy demograficzne panujące w Gminie są korzystne. Gmina Szubin wyróżnia się na tle województwa i powiatu wyższym odsetkiem osób w wieku produkcyjnym, które stanowią 64,0% mieszkańców (powiat 63,5%,

woj. kuj-pom – 62,7%). Wskaźnik obciążenia demograficznego wyrażony liczbą osób w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym jest korzystny, gdyż wynosi 56 osób (w powiecie – 57,5, w województwie – 59,4). Przyrost naturalny w Gminie jest dodatni – wynosi 41. Mimo obecnie korzystnych zjawisk demograficznych, spadająca liczba urodzeń i wydłużanie się przeciętnego trwania życia będzie powodować, że liczba osób starszych będzie rosła, a w związku z tym zapotrzebowanie na usługi socjalne, opiekuńcze i inne dedykowane seniorom będzie wzrastać.

Wykres 2. Liczba ludności wg grup ekonomicznych wieku w 2015r.

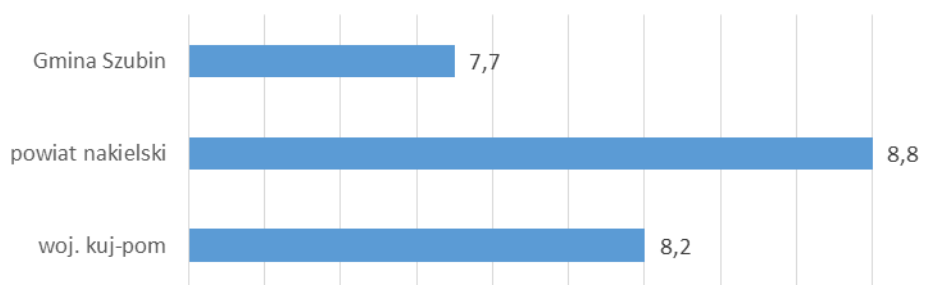

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL – GUS

Rynek pracy

W 2015 r. zarejestrowanych było 1205 bezrobotnych (46,4% mężczyzn i 53,6% kobiet). Poziom bezrobocia sukcesywnie maleje w Gminie Szubin – w latach 2010-2015 liczba bezrobotnych spadła o 461 osób. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wynosi 7,72% i jest niższy od średniej w powiecie (8,8%) oraz od średniej w województwie – 8,2%.

Wykres 3. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL – GUS

Pomoc społeczna

Na terenie gminy Szubin wsparcie socjalne sprawowane jest przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, samodzielną jednostką organizacyjną samorządu terytorialnego, która realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej. Na podstawie danych MGOPS z 2015 roku, z pomocy społecznej korzystało 1019 gospodarstw domowych i 2839 osób w tych gospodarstwach. Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem, zgodnie z danymi GUS wynosiła w 2014 r. 12,61% i tym samym była wyższa niż średnia w powiecie – 11,94% i w województwie 10,5%. W 2015 r. wskaźnik ten poprawił się nieznacznie, gdyż wyniósł 11,63%.

Z kolei udział gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie gospodarstw domowych na terenie Gminy kształtował się w 2015 r. na poziomie 20,9%. Najczęstszymi przyczynami udzielania pomocy przez MGOPS w Szubinie są długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność, a także problemy opiekuńczo – wychowawcze..

W sferze pomocy i integracji społecznej na terenie Gminy działają: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szubinie, Zespół Szkół Specjalnych w Szubinie, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nakle nad Notecią z filią w Szubinie, Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, Warsztat Terapii Zajęciowej PELIKAN w Szubinie, Fundacja Pomocy Dzieciom i Młodzieży z wadami rozwojowymi „Podaj rękę” w Królikowie, Towarzystwo do Walki z Kalectwem w Szubinie, Liga kobiet Polskich Koło w Szubinie, świetlice środowiskowe.

Edukacja na poziomie szkolnictwa podstawowego

Na terenie gminy Szubin bazę oświatową, w zakresie szkolnictwa podstawowego tworzą Zespół Szkół w Szubinie, Zespół Szkół w Rynarzewie, Zespół Szkół w Kowalewie, Szkoła Podstawowa nr 1 w Szubinie, Szkoła Podstawowa w Królikowie, Szkoła Podstawowa w Turze, Szkoła Podstawowa w Chomętowie, Szkoła Podstawowa w Kołaczkowie.

Szkoły podstawowe stanowią bazę i punkt wyjścia do dalszej edukacji młodego pokolenia. Ich główną funkcją jest przede wszystkim przygotowywanie jednostki do samodzielnego kierowania własnym życiem, rozwojem, do zdobywania wiedzy na bazie indywidualnych możliwości. Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów z lat 2013-2015 wynosił 59,7% w całej gminie, przy średniej 62% dla województwa kujawsko-pomorskiego. W wyniku przeprowadzenia kompleksowej diagnozy stwierdzono, iż skuteczność nauczania na poziomie podstawowym na obszarze sołectw położonych w północnej części gminy Szubin stanowi ważny problem w skali gminy, dlatego postanowiono o przeprowadzeniu szczegółowej analizy tego zagadnienia w dalszych częściach niniejszego Programu Rewitalizacji.

Sfera gospodarcza

Działalność rolnicza

Podstawową formą użytkowania gruntów na terenie gminy Szubin jest użytkowanie rolnicze. Grunty rolne stanowią prawie 41% ogólnej powierzchni gminy, lasy i grunty leśne pokrywają prawie 35% powierzchni gminy. Rolniczy charakter gminy oraz znaczne powierzchnie obszarów leśnych są podstawą rozwoju turystyki i rekreacji. W produkcji roślinnej dominują zboża (pszenica, żyto, jęczmień). Z innych upraw dość znaczącą powierzchnię arealów użytków rolnych zajmują rośliny pastewne. Najlepsze wyniki produkcyjne osiągają rolnicy w południowej części gminy (Retkowo, Królikowo, Ciężkowo). Brak jest na terenie niniejszej jednostki samorządu terytorialnego rozwiniętej produkcji sadowniczej i ogrodniczej. Pomimo dużego arealów łąk i pastwisk (ok. 20% powierzchni użytków rolnych), jedynie łąki nadnoteckie są wysokoprodukcyjne.

Działalność gospodarcza

Według danych za 2015 r. w Gminie Szubin działały ogółem 1863 podmiotów wpisanych do rejestru REGON, a 1452 osoby fizyczne prowadziły działalność gospodarczą. Przeważająca większość firm - 1787 to mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników. Zauważalnym zjawiskiem jest spadek liczby małych przedsiębiorstw (zatrudniających od 10 do 49 osób), w 2010 r. było ich 69, w 2012 – 57, zaś w 2015 - 62. Prawdopodobnie poprzez redukcję zatrudnienia, małe przedsiębiorstwa spadają do kategorii mikroprzedsiębiorstw. Liczba przedsiębiorstw zatrudniających od 50-249 osób wzrosła, w 2010 – 11 szt., w 2015 r. – 12 szt. Na terenie gminy działają 2 duże przedsiębiorstwa.

Poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2015 r. wynosił 9,3 i był wyższy niż w powiecie nakielskim (8,5), ale niższy niż średnia dla województwie kujawsko-pomorskim (10,8). Dynamika liczby podmiotów gospodarczych w okresie minionych 10 lat wskazuje na wzrost, liczba firm wzrosła o 19% (z 1572 firm w 2005 r. do 1863 firm w 2015 r.). Najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych jest w sektorze handlu (wraz z naprawą pojazdów) – 26,3% i w budownictwie – 14,7%, następnie działalność związana z przetwórstwem przemysłowym – 9,4%.

Na terenie gminy Szubin jednymi z największych podmiotów gospodarczych są „Lechpol” Sp. z o. o. Przedsiębiorstwo Wielobranżowe z siedzibą w Szubinie, ABS sp. j. Bińczyk E.C., Świtalscy R.A., BASIS Materiały Budowlane, Ibis Sp. z o. o., Astor, Veni Spółka Akcyjna, Hurtownia Motoryzacyjna GORDON Sp. z o.o., Arkus & Romet Group Sp. z o.o.. Przedsiębiorstwo Wielobranżowe ACORD Sp. z o.o., Zakład Produkcji Nadwozi w Kowalewie, DomGaz z siedzibą w Szubinie, DAUKUS Sp. z o.o., Hsf Logistics Polska Sp. z o.o., Dudek Paragliders.

Sfera środowiskowa

Gmina Szubin zajmuje 332,26 km² powierzchni z czego 7,7 km² przypada na miasto Szubin. Pod względem zajmowanej powierzchni gmina klasyfikuje się na drugim miejscu spośród wszystkich gmin województwa kujawsko-pomorskiego. Gmina położona jest w zasięgu Pojezierza Gnieźnieńskiego. Obszar gminy to krajobraz typowo nizinny. Znaczną część zajmują pola uprawne. Elementem dominującym w topografii jest pradolina rzeki Noteć i jej dopływu – rzeki Gąsawki. Rzeźbę terenu stanowi morena denna z wałami moreny czołowej wznoszącej się średnio od 90 do 120 m n. p. m. Na terenie gminy występują jeziora rynnowe, które położone są w strefie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Żędowskich. Pod względem geomorfologicznym obszar gminy usytuowany jest w środkowej części antyklinorium Kujawsko-Pomorskiego.

Na terenie gminy Szubin występują następujące formy ochrony przyrody: „Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Żędowskich” (od Jeziora Sobiejuskiego poprzez Jezioro Żędowskie, Wąsoskie, Skrzyńka i Gąbin), 248 pomników przyrody (w tym aleja drzew składająca się z 82 drzew), rezerwat faunistyczny „Czapliniec Dziewicza Góra” (projektowany), dwa użytki ekologiczne w postaci bagna wraz z otaczającą łąką nad jeziorem Oleckim oraz w pobliżu miejscowości Chobielin oraz obszary NATURA 2000: Solniska Szubińskie, Łąki Trzęślicowe w Folszu, Równina Szubińsko-Łabiszyńska.

Stan środowiska

Aktualny stan jakości środowiska nie stwarza zagrożenia dla życia i zdrowia ludzi. Natomiast w toku procesu zarządzania środowiskiem, znajduje się obszary zagrożeń, w których konieczne jest podjęcie działań naprawczych. Istotnym problemem jest tzw. „niska emisja gazów”, charakteryzuje go wskaźnik użytkowania tradycyjnych pieców na paliwa stałe. Wskaźnik dla całego obszaru gminy Szubin, wynosi 67,95%. Najbardziej niekorzystny wskaźnik występuje na obszarze Osiedle Stare Miasto i wynosi 76,16%. Powodem takiego stanu rzeczy jest bardzo niska efektywność energetyczna poszczególnych budynków. W większość domów znajdują się tradycyjne piece na paliwa stałe. To one są odpowiedzialne za powstawanie smogu i znacznych zanieczyszczeń powietrza. Stopniowa modernizacja kotłowni, pozwoli zniwelować ten problem. Innym zagadnieniem problematycznym związanym z ochroną środowiska jest obecność na terenie Gminy wyrobów zawierających azbest. Według „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Szubin na lata 2008-2032” w Gminie znajduje się około 8 633,34 Mg wyrobów zawierających azbest w postaci płyt azbestowych zastosowanych jako pokrycia dachowe tzw. płyty falistej.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Szubin położony jest w odległości ok. 26 km od Bydgoszczy i ok. 73 km od Torunia. Połączenie z Bydgoszczą stanowi droga krajowa nr 5 o funkcji międzynarodowej E-261, natomiast z Toruniem Szubin połączony jest drogą krajową nr 5 i nr 10. Podstawowy układ drogowy w gminie tworzą:

- droga krajowa o dł. 20,84 km w tym dł. obwodnicy 5,78 km,

- 2 drogi wojewódzkie o łącznej dł. 29,97 km,
- 19 dróg powiatowych o łącznej dł. 93,13 km,
- 133 drogi gminne o łącznej dł. 188,80 km.

Przez gminę przebiega droga krajowa nr 5 (E-261) relacji Nowe Marzy-Wrocław (na trasie Białe Błota – obwodnica Szubina – Żnin). Drogi wojewódzkie na terenie gminy Szubin obejmują następujące drogi: nr 246 Paterek – Szubin – Łabiszyn oraz nr 247 Kcynia – Szubin.

Na terenie Gminy Szubin istnieje potrzeba rozbudowy ścieżek rowerowych przy głównych ciągach komunikacyjnych. Słabo rozbudowany układ ścieżek rowerowych wpływa na ograniczoną dostępność infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i sportowej na terenie gminy i nie zapewnia sprawnej komunikacji pomiędzy obszarami cennymi przyrodniczo a obiektami zabytkowymi.

Mieszkańcy mają zapewniony dostęp do usług telekomunikacyjnych (sieć napowietrzna, ziemna i komórkowa).

Gmina jest w większości zwodociągowana – 87,3% mieszkańców korzysta z sieci (stan na 31.12.2014 r. – dane GUS). Przy czym prawie wszyscy mieszkańcy miasta korzystają z wodociągu (99,0%), zaś na obszarach wiejskich tylko 79,8% ludności. Słabiej rozwinięta jest sieć kanalizacyjna (korzysta z niej jedynie 38,2% ogółu ludności). Sytuacja w mieście jest znacznie lepsza – tutaj dostęp do kanalizacji ma 78,6% mieszkańców, podczas, gdy na wsi tylko 12%.

Na terenie gminy Szubin usługi komunalne w zakresie zaopatrzenia ludności w wodę pitną oraz oczyszczania ścieków komunalnych świadczy Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szubinie. Podmiot ten zarządza: Oczyszczalnią Ścieków Komunalnych w Szubinie oraz Oczyszczalnią Ścieków Komunalnych w Potulicach, gm. Nakło n. Notecią.

Operatorem energii na terenie gminy jest ENEA Operator Oddział Dystrybucji w Bydgoszczy. Źródłem zasilania gminy i miasta w energię elektryczną są 3 główne punkty zasilania 110/15 kV (Szubin, Paterek, Kcynia). Na przestrzeni lat 2011-2014 zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca na terenie miasta nieznacznie zmalało. W 2011 r. zużycie energii elektrycznej wynosiło 716,9 kWh, a w 2014 r. – 712,9 kWh.

Na terenie miasta funkcjonuje miejska sieć ciepłownicza, której właścicielem jest Komunalne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Bydgoszczy. Obszar wiejski gminy nie jest wyposażony w sieć ciepłowniczą.

W obrębie gminy zidentyfikowano obiekty zdegradowane, które utraciły swoją funkcję oraz obiekty, które wymagają przebudowy. Obiekty zlokalizowane na terenie miejskim to budynek Szubińskiego Domu Kultury oraz budynek przy ulicy Winnicy 15, natomiast na obszarze wiejskim, budynek znajdujący się w Niedźwiadach. W chwili obecnej stan techniczny budynków nie pozwala na realizację, działań ukierunkowanych na wyprowadzenie obszarów rewitalizacji z sytuacji kryzysowej. Natomiast ze względu

na znaczy potencjał tych obiektów, zostaną one zaadaptowane na cele rozwoju społecznego oraz gospodarczego.

Wnioski

Miejsko – wiejska gmina Szubin jest gminą, w której zidentyfikowano kluczowe problemy w różnych obszarach.

1. W sferze społecznej, aktualnie notuje się stosunkowo wysoki udział ludności w wieku poprodukcyjnym. Wzrost liczby najstarszych osób, jest procesem nieuchronnym. Wyznacza on konieczność zapewnienia wsparcia środowiskowego i instytucjonalnego tej grupy. Stopniowe starzenie się społeczeństwa jest niekorzystnym procesem demograficznym, który generuje problem dużego odsetku osób korzystających w związku z tym z pomocy społecznej. Związane jest to z narastającą niesprawnością i przede wszystkim z niesamodzielnością osób. W związku z tym, w tym kontekście działania rewitalizacyjne powinny skupiać się wokół działań prewencyjnych, związanych między innymi z prowadzeniem działań ukierunkowanych na wdrożenie działań z obszaru aktywnej integracji społecznej, działań aktywizujących życie społeczności i związanych z promowaniem zdrowego stylu życia. Na etapie diagnozy gminy zauważa się, iż problem bezrobocia wykazuje tendencję spadkową, w związku z tym jego wpływa na udział osób korzystających z pomocy społecznej jest znikomy. W gminie istotnym problemem jest również skuteczność nauczania na poziomie podstawowym, stąd należy dążyć do wyrównania szans edukacyjnych uczniów.
2. Analiza struktury gospodarczej gminy wykazała, iż występuje stosunkowo niski poziom przedsiębiorczości.
3. Jednym z głównych problemów sfery środowiskowej jest problem tzw. „niskiej emisji gazów”.
4. W sferze przestrzenno- funkcjonalnej i technicznej notuje się niewystracający stan techniczny infrastruktury, która mogłaby zostać zaadaptowana na cele rozwoju społecznego i gospodarczego.

Rozdział 3. Obszar zdegradowany gminy

Obszarem zdegradowanym w gminie jest ten obszar, na którym zidentyfikowano występowanie stanu kryzysowego (czyli koncentracji negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz w przynajmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej). Skalę tych negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju w odniesieniu do średniej wartości dla całej Gminy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Obszar zdegradowany w Gminie Szubin zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” został wyznaczony odrębnie dla miasta Szubin i dla części wiejskiej Gminy. Analiza wskaźnikowa poszczególnych sołectw i jednostek w mieście została przeprowadzona w oparciu o kryteria wskazane w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych”.

3.1. Obszar zdegradowany – miasto

Dla potrzeb delimitacji obszaru zdegradowanego w części miejskiej Gminy miasto Szubin zostało podzielone na jednostki struktury przestrzeni miejskiej (zwane dalej jednostkami strukturalnymi), które pokrywają się z osiedlami. W oparciu o występujące różnicowania w przestrzeni społeczno-gospodarczej, całe miasto zostało podzielone na 4 jednostki (osiedla):

- **Obszar I - Osiedle Bydgoskie** – obejmujące ulice: Adama Asnyka, Browarna, Władysława Broniewskiego, Marii Dąbrowskiej, Dworcowa, Glinica, Jana Kasprowicza, Jana Kochanowskiego, Marii Konopnickiej, Krótka, Łabiszyńska, Jana Matejki, Adama Mickiewicza, ks. Władysława Mączkowskiego, Cypriana Kamila Norwida, Podgórna, Powstańców Wielkopolskich, Bolesława Prusa, Mikołaja Reja, Sędziwoja Pałuki, Juliusza Słowackiego, Henryka Sienkiewicza, ks. Jana Kątnego, Wisławy Szymborskiej, Wiejska, Stanisława Wyspiańskiego, Stefana Żeromskiego,
- **Obszar II – Osiedle Spółdzielcze** - obejmujące ulice: Gen. Józefa Bema, Gen. Jarosława Dąbrowskiego, Nakielska, Nowa, Ogrodowa, Władysława Reymonta, Różana, Władysława Wiewiórowskiego,
- **Obszar III - Osiedle Stare Miasto** - obejmujący ulice: Harcerska, Kcyńska, Jana Kilińskiego, Tadeusza Kościuszki, Młyńska, Mostowa, Osiedle Cieleckiego, 3 Maja, Plac Wolności, Ignacego Paderewskiego, Plac Kościelny, Poprzeczna, Rynek, Szkolna, Św. Marcina, Winnica, gen. Kazimierza Grudzielskiego, Zamek,
- **Obszar IV - Osiedle Leśne** - obejmujący ulice: Akacyjowa, Boczna, Bukowa, Brzozowa, Dębowa, Jagodowa, Jana Pawła II, Kcyńska Nowe Osiedle, Klonowa, Ignacego Krasickiego, Leśna, Lipowa, Magnoliowa, Malinowa, Modrzewiowa, Elizy Orzeszkowej, Pałucka, Porzeczkowa, Poziomkowa, Sosnowa, Sportowa, Świerkowa, Tysiąclecia.

Żadna z tak wyznaczonych jednostek nie zajmuje więcej niż 20% powierzchni Gminy i nie koncentruje więcej niż 30% jej mieszkańców. Ponadto dokonany podział umożliwia pozyskanie wiarygodnych danych, zarówno na potrzeby delimitacji, jak i późniejszego monitoringu wdrażania programu rewitalizacji. Suma powierzchni wydzielonych jednostek jest równa powierzchni części miejskiej Gminy, w związku z czym analizie zostało poddane całe miasto Szubin.

Tabela 1. Podział miasta Szubin na jednostki strukturalne.

Jednostka	Ludność	% ludności gminy	Powierzchnia (ha)	% powierzchni gminy
Obszar I - Osiedle Bydgoskie	2684	11%	337,19	1,02%
Obszar II – Osiedle Spółdzielcze	3336	13,67%	65,74	0,20%
Obszar III - Osiedle Stare Miasto	2191	8,98%	178	0,54%
Obszar IV - Osiedle Leśne	1334	5,46%	184	0,55%
Miasto Szubin	9545	39,11%	764,93	2,3%
Gmina Szubin (ogółem)	<u>24406</u>	<u>100%</u>	<u>33 207,23</u>	<u>100%</u>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r.

Wyznaczone jednostki strukturalne zostały poddane diagnozie celem identyfikacji stanu kryzysowego. Do analizy wybrano **4 wskaźniki** (2 reprezentujące sferę społeczną, 1 ze sfery gospodarczej i 1 ze sfery środowiskowej). Wszystkie 4 jednostki zostały zbadane przy pomocy tych samych kryteriów. Wyniki przeprowadzonych analiz zawarto w tabelach poniżej.

Wskaźnik nr 1 – reprezentujący sferę społeczną - Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze

Tabela 2. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na obszarze miasta Szubin

Jednostka	Ludność ogółem	Ludność w wieku poprodukcyjnym	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
Obszar I - Osiedle Bydgoskie	2684	428	15,95%
Obszar II – Osiedle Spółdzielcze	3336	880	26,38%
Obszar III - Osiedle Stare Miasto	2191	353	16,11%
Obszar IV - Osiedle Leśne	1334	124	9,30%
Miasto Szubin	9545	1785	18,70%
Gmina Szubin (ogółem)	<u>24406</u>	<u>3894</u>	<u>15,96%</u>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r.

Wskaźnik nr 2 – reprezentujący sferę społeczną - Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Tabela 3. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na obszarze miasta Szubin

Jednostka	Ludność ogółem	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
Obszar I - Osiedle Bydgoskie	2684	252	9,39%
Obszar II – Osiedle Spółdzielcze	3336	276	8,27%
Obszar III - Osiedle Stare Miasto	2191	521	23,78%
Obszar IV - Osiedle Leśne	1334	86	6,45%
Miasto Szubin	9545	1135	11,89%
Gmina Szubin (ogółem)	<u>24406</u>	<u>2839</u>	<u>11,63%</u>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r.

Wskaźnik nr 3 – reprezentujący sferę gospodarczą - Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Tabela 4. Klimat aktywności gospodarczej na obszarze miasta Szubin

Jednostka	Ludność ogółem	Ludność w wieku produkcyjnym	Liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze
Obszar I - Osiedle Bydgoskie	2684	1754	138	7,87
Obszar II – Osiedle Spółdzielcze	3336	1987	171	8,61
Obszar III - Osiedle Stare Miasto	2191	1344	185	13,76
Obszar IV - Osiedle Leśne	1334	871	107	12,28
Miasto Szubin	9545	5956	601	10,09
Gmina Szubin (ogółem)	<u>24406</u>	<u>15611</u>	<u>1316</u>	<u>8,43</u>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r

Wskaźnik nr 4 – reprezentujący sferę środowiskową - Udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych względem ogółu gospodarstw domowych danego obszaru

Tabela 5. Gospodarstwa domowe użytkujące piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych.

Jednostka	Liczba gospodarstw domowych ogółem	Liczba gospodarstw domowych użytkujących piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych	Udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych względem ogółu gospodarstw domowych danego obszaru
Obszar I Osiedle Bydgoskie	602	444	73,75%
Obszar II Osiedle Spółdzielcze	110	40	36,36%
Obszar III Osiedle Stare Miasto	432	329	76,16%
Obszar IV Osiedle Leśne	333	109	32,73%
Miasto Szubin	1477	922	62,42%
Gmina Szubin (ogółem)	<u>4880</u>	<u>3316</u>	<u>67,95%</u>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r.

Na podstawie przeprowadzonych analiz za obszar zdegradowany została uznana 1 jednostka, tj. **Obszar III – Osiedle Stare Miasto**, w której przynajmniej 2 wskaźniki (1 społeczny i 1 ze sfery pozaspołecznej) przedstawiają wartości mniej korzystne w porównaniu do średniej dla Gminy Szubin.

Niekorzystne wartości wskaźników zostały wykazane w 2 obszarach w sferze społecznej i 1 w sferze środowiskowej.

Niekorzystnymi wskaźnikami sfery społecznej są:

1. udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze,
2. udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.

Niekorzystnym wskaźnikiem sfery środowiskowej jest:

1. udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych względem ogółu gospodarstw domowych danego obszaru.

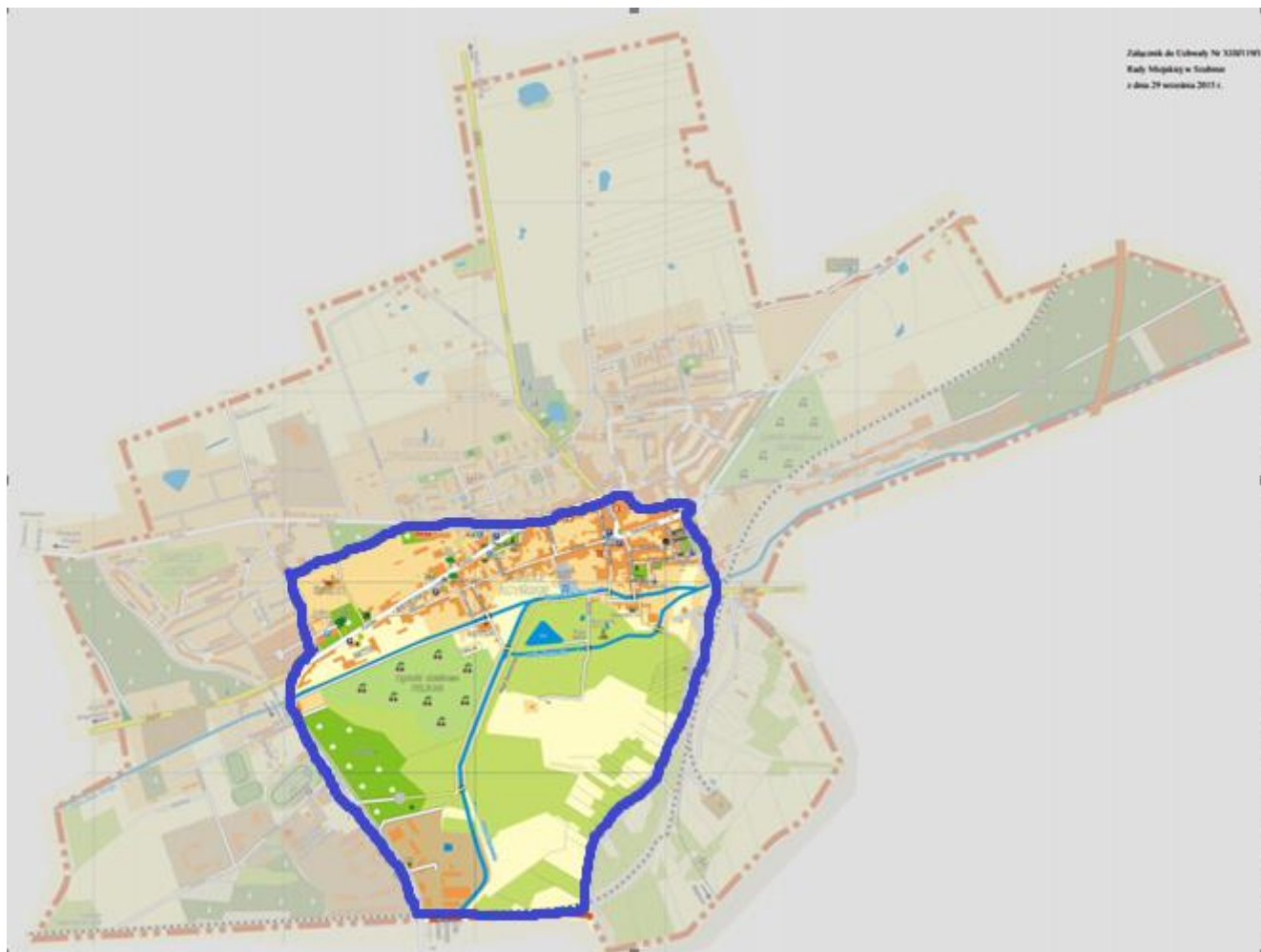
Zbiorcze zestawienie wartości poszczególnych wskaźników przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w jednostkach strukturalnych.

Cechy szczególne obszaru	Problem	Wskaźnik	Obszar I	Obszar II	Obszar III	Obszar IV	Gmina Szubin
Sfera społeczna							
Zaawansowanie procesu starzenia się ludności	Starzejące się społeczeństwo	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	15,95%	26,38%	16,11%	9,30%	15,96%
Samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych	Wysoki poziom korzystania z pomocy społ.	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	9,39%	8,27%	23,78%	6,45%	11,63%
Sfera gospodarcza							
Klimat aktywności gospodarczej	Niski poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	7,87	8,61	13,76	12,28	8,43
Sfera środowiskowa							
Przyrodnicze warunki lokalnej egzystencji	Problem tzw. „niskiej emisji”	Udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych względem ogółu gospodarstw domowych danego obszaru	73,75%	36,36%	76,16%	32,73%	67,95%
Liczba wskaźników negatywnie odbiegających od średniej dla gminy			2 (brak wsk. społecznego)	1	3	0	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r.

Mapa 2. Obszar zdegradowany na terenie miasta Szubin.

granica obszaru zdegradowanego na terenie miasta Szubin

Źródło: <http://bip.szubin.pl>.

I.2. Obszar zdegradowany – obszar wiejski

Delimitacja obszaru zdegradowanego na obszarze wiejskim Gminy Szubin nastąpiła poprzez zbadanie wszystkich sołectw, wchodzących w skład Gminy Szubin.

Tabela 7. Charakterystyka sołectw Gminy Szubin – stan na 31.12.2015 r.

Sołectwo	Miejscowości wchodzące w skład sołectwa	Liczba mieszkańców	% ludności gminy	Powierzchnia sołectwa	% powierzchni Gminy
Brzózki	Brzózki	129	0,53%	160,9	0,48%
Chomętowo	Chomętowo	265	1,09%	468,59	1,41%
Cięzkowo	Cięzkowo, Smarzykowo	254	1,04%	595,63	1,79%
Chraplewo	Chraplewo	192	0,79%	685,38	2,06%
Dąbrówka Słupska	Dąbrówka Słupska	259	1,06%	563,27	1,70%
Gąbin	Gąbin	247	1,01%	878,8	2,65%
Godzimierz	Godzimierz	148	0,61%	332,18	1,00%
Grieczna Panna	Grieczna Panna	56	0,23%	365,53	1,10%
Kończakowo	Kończakowo, Stanisławka	1196	4,90%	848,83	2,56%
Kornelin	Kornelin, Drogostaw	214	0,88%	2374,33	7,15%
Kowalewo	Kowalewo, Nowy Świat	725	2,97%	1495,55	4,50%
Królikowo	Królikowo	547	2,24%	1280,24	3,86%
Łachowo	Łachowo	381	1,56%	902,98	2,72%
Małe Rudy	Małe Rudy	253	1,04%	489,76	1,47%
Mąkoszyn	Mąkoszyn, Jeziorowo, Zielonowo	152	0,62%	550,42	1,66%
Nadkanale	Nadkanale	67	0,27%	42,66	0,13%
Pińsko	Pińsko	280	1,15%	1825,25	5,50%
Retkowo	Retkowo, Koraczewko	223	0,91%	738,66	2,22%
Rynarzewo	Rynarzewo, Wojstawiec	1539	6,31%	955,2	2,88%
Samokłęski Duże	Samokłęski Duże, Niedźwiady	571	2,34%	2948,91	8,88%

Samokłęski Małe	Samokłęski Małe	156	0,64%	360,7	1,09%
Skórzewo	Skórzewo	70	0,29%	190,15	0,57%
Słonawy	Słonawy	216	0,89%	1334,28	4,02%
Słupy	Słupy	399	1,63%	783,55	2,36%
Smolniki	Smolniki, Zazdrość	391	1,60%	1602,89	4,83%
Stary Jaruzyn	Stary Jaruzyn, Chobielin, Wymysłowo	395	1,62%	980,83	2,95%
Szaradowo	Szaradowo, Zalesie, Ameryczka	217	0,89%	546,26	1,65%
Szkocja	Szkocja	336	1,38%	877,66	2,64%
Szubin-Wieś	Szubin-Wieś	415	1,70%	533,69	1,61%
Tur	Tur	948	3,88%	1021,56	3,08%
Wąsosz	Wąsosz	319	1,31%	900,25	2,71%
Wolwark	Wolwark	406	1,66%	674,54	2,03%
Wrzosa	Wrzosa	67	0,27%	432,96	1,30%
Zalesie	Rzemieniewice, Zalesie	771	3,16%	1204,37	3,63%
Zamość	Zamość, Bielawy, Podlaski, Trzciniac	1668	6,83%	1027,17	3,09%
Żędowo	Żędowo	177	0,73%	569,37	1,71%
Żurczyn	Żurczyn, Głębołek, Olek	212	0,87%	899	2,71%
Suma	14861			32442,3 ha	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r.

Delimitacja obszaru zdegradowanego na obszarze wiejskim Gminy Szubin nastąpiła poprzez zbadanie wszystkich sołectw pod kątem występowania stanu kryzysowego. Sołectwa podzielono na 4 grupy, biorąc pod uwagę ich położenie:

- 1) północną (Stary Jaruzyn, Samokłęski Duże, Samokłęski Małe, Brzózki, Tur, Żurczyn, Zamość, Szkocja, Nadkanale, Rynarzewo, Małe Rudy),
- 2) południowo-wschodnią (Kornelin, Smolniki, Wąsosz, Żędowo, Chomętowo, Mąkoszyn, Gąbin, Kowalewo),

- 3) zachodnią (Chraplewo, Królikowo, Zalesie, Szaradowo, Słonawy, Retkowo, Ciężkowo, Słupy, Dąbrówka Słupska, Wrzosey),
- 4) centrum (Wolwark, Szubin Wieś, Łachowo, Pińsko, Grieczna Panna, Godzimirz, Kołaczkowo, Skórzewo).

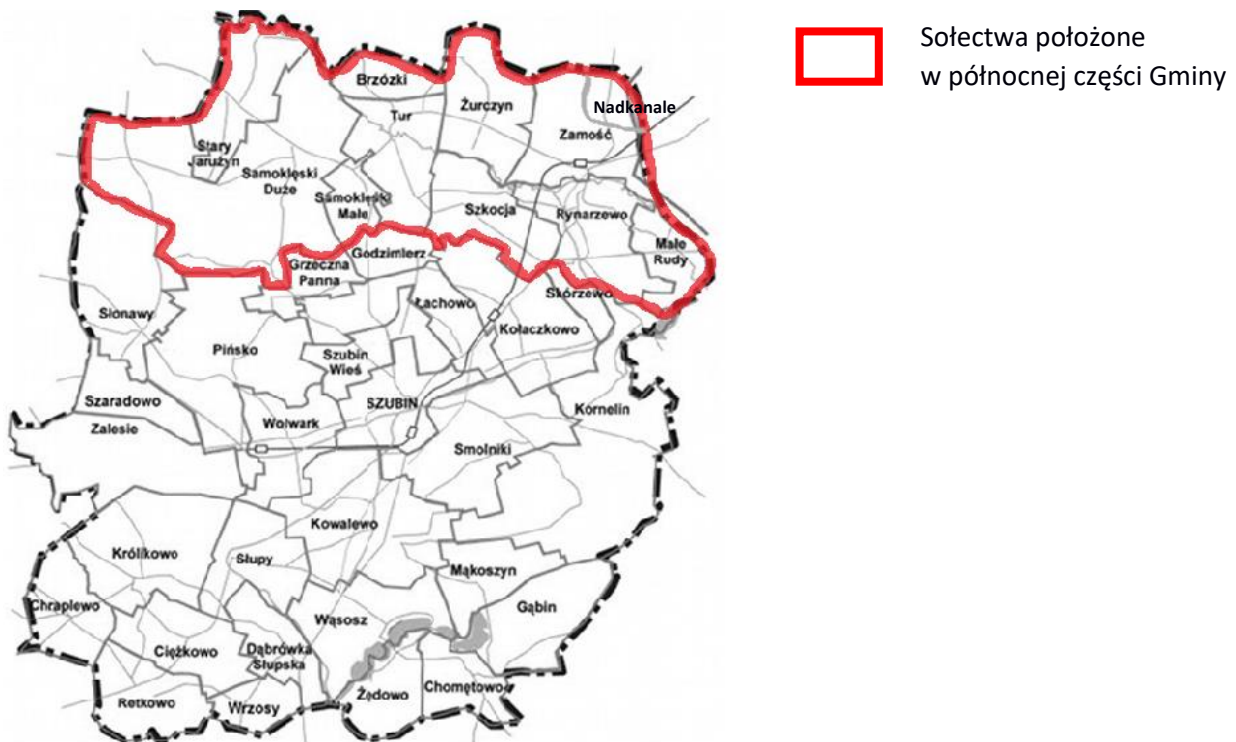
Każdą z grup zbadano innym zestawem wskaźników. Na tej podstawie do obszaru zdegradowanego zostały zaliczone te sołectwa, które spełniły jednocześnie kryteria:

- Na terenie sołectwa identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami określonymi na liście wskaźników stanu kryzysowego dla obszarów wiejskich; jednocześnie wskaźniki te przyjmują w sołectwach wartości mniej korzystne niż średnia ich wartość dla gminy
- Na terenie sołectwa występują przestrzenie zdegradowane lub negatywne zjawiska w przynajmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

1.2.1. Analiza wskaźnikowa sołectw położonych w północnej części Gminy

Analizie poddano sołectwa znajdujące się w północnej części Gminy tj. Stary Jaruzyn, Samokłęski Duże, Samokłęski Małe, Brzózki, Tur, Żurczyn, Zamość, Szkocja, Nadkanale, Rynarzewo, Małe Rudy.

Mapa 3. Położenie sołectw w północnej części Gminy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM w Szubinie.

Sołectwa **położone w północnej części Gminy** zostały poddane diagnozie na podstawie 3 wskaźników (2 reprezentujących sferę społeczną i 1 ze sfery gospodarczej).

Sferę społeczną analizowano na podstawie poniższych wskaźników:

1. stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze;
2. miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia.

Sferę gospodarczą analizowano na podstawie poniższych wskaźników:

1. liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

Wyniki przeprowadzonych analiz zawarto w poniższych tabelach.

Wskaźnik nr 1 – reprezentujący sferę społeczną - Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Tabela 8. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na obszarze sołectw położonych w północnej części Gminy Szubin

L.p	Sołectwo	Ludność w wieku poprodukcyjnym	Ludność w wieku produkcyjnym	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
1	BRZÓZKI	13	75	17,33%
2	MAŁE RUDY	23	167	13,77%
3	NADKANALE	5	45	11,11%
4	RYNARZEWO	216	998	21,64%
5	SAMOKŁĘSKI DUŻE	65	358	18,16%
6	SAMOKŁĘSKI MAŁE	44	75	58,67%
7	STARY JARUŻYN	38	262	14,50%
8	SZKOCJA	51	211	24,17%
9	TUR	96	617	15,56%
10	ZAMOŚĆ	140	1102	12,70%
11	ŻURCZYN	39	137	28,47%
Gmina Szubin ogółem:		3894	15611	24,94%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r.

Wskaźnik nr 2 – reprezentujący sferę społeczną – Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia

Tabela 9. Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym na obszarze sołectw położonych w północnej części Gminy Szubin

L.p	Sołectwo	Rejon obsługi szkoły	Rok szkolny 2012/2013	Rok szkolny 2013/2014	Rok szkolny 2014/2015	Przeciętny wynik z 3 lat	Średnia dla W K-P
1	BRZÓZKI	SP w Turze	47%	70%	64%	60%	62%
		SP w Rynarzewie	55%	59%	67%	60%	
2	MAŁE RUDY	SP w Rynarzewie	55%	59%	67%	60%	
3	NADKANALE	SP w Rynarzewie	55%	59%	67%	60%	
4	RYNARZEWO	SP w Rynarzewie	55%	59%	67%	60%	
5	SAMOKŁĘSKI DUŻE	SP w Turze	47%	70%	64%	60%	
		SP w Rynarzewie	55%	59%	67%	60%	
6	SAMOKŁĘSKI MAŁE	SP w Turze	47%	70%	64%	60%	
		SP w Rynarzewie	55%	59%	67%	60%	
7	STARY JARUŻYN	SP w Turze	47%	70%	64%	60%	
		SP w Rynarzewie	55%	59%	67%	60%	
8	SZKOCJA	SP w Rynarzewie	55%	59%	67%	60%	
9	TUR	SP w Turze	47%	70%	64%	60%	
10	ZAMOŚĆ	SP w Rynarzewie	55%	59%	67%	60%	
		SP w Turze	47%	70%	64%	60%	
11	ŻURCZYN	SP w Turze	47%	70%	64%	60%	
		SP w Rynarzewie	55%	59%	67%	60%	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r.

Wskaźnik nr 3 – reprezentujący sferę gospodarczą – Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Tabela 10. Udział zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców na obszarze sołectw położonych w północnej części Gminy Szubin

L.p	Sołectwo	Liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze
1	BRZÓZKI	9	75	12,00
2	MAŁE RUDY	16	167	9,58
3	NADKANALE	4	45	8,89
4	RYNARZEWO	109	998	10,92
5	SAMOKŁĘSKI DUŻE	12	358	3,35
6	SAMOKŁĘSKI MAŁE	5	75	6,67
7	STARY JARUŻYN	11	262	4,20
8	SZKOCJA	21	211	9,95
9	TUR	45	617	7,29
10	ZAMOŚĆ	149	1102	13,52
11	ŻURCZYN	2	137	1,46
Gmina Szubin ogółem:		1316	15611	8,43

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r.

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że w sołectwach Samokłęski Małe i Żurczyn występują dwa problemy społeczne i jeden problem ze sfery gospodarczej.

Tabela 11. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sołectwach północnej części Gminy.

L.p	Sołectwo	Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Liczba wskaźników negatywnie odbiegających od średniej dla Gminy
1	BRZÓZKI	17,33%	TAK	12,00	1
2	MAŁE RUDY	13,77%	TAK	9,58	1
3	NADKANALE	11,11%	TAK	8,89	1
4	RYNARZEWO	21,64%	TAK	10,92	1
5	SAMOKŁĘSKI DUŻE	18,16%	TAK	3,35	2
6	SAMOKŁĘSKI MAŁE	58,67%	TAK	6,67	3
7	STARY JARUŻYN	14,50%	TAK	4,20	2
8	SZKOCJA	24,17%	TAK	9,95	1
9	TUR	15,56%	TAK	7,29	2
10	ZAMOŚĆ	12,70%	TAK	13,52	1
11	ŻURCZYN	28,47%	TAK	1,46	3
Gmina Szubin ogółem:		24,94%	-	8,43	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r.

1.2.2. Analiza wskaźnikowa sołectw położonych w południowo-wschodniej części Gminy

Analizie poddano sołectwa znajdujące się w południowo-wschodniej części Gminy tj. Kornelin, Smolniki, Wąsosz, Żędowo, Chomętowo, Mąkoszyn, Gąbin, Kowalewo.

Mapa 4. Położenie sołectw w południowo-wschodniej części Gminy.

 Sołectwa położone w południowo-wschodniej części Gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM w Szubinie.

Sołectwa **położone w południowo-wschodniej części Gminy** zostały poddane diagnozie na podstawie 3 wskaźników (2 reprezentujących sferę społeczną i 1 ze sfery gospodarczej).

Sferę społeczną analizowano na podstawie poniższych wskaźników:

1. udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze;
2. udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

Sferę gospodarczą analizowano na podstawie wskaźnika:

1. liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

Wyniki przeprowadzonych analiz zawarto w poniższych tabelach.

Wskaźnik nr 1 – reprezentujący sferę społeczną - Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze

Tabela 12. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na obszarze sołectw położonych w południowo-wschodniej części Gminy Szubin

L.p	Sołectwo	Liczba mieszkańców	Ludność w wieku poprodukcyjnym	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
1	CHOMĘTOWO	265	23	8,68%
2	GĄBIN	247	18	7,29%
3	KORNELIN	214	19	8,88%
4	KOWALEWO	725	47	6,48%
5	MAKOSZYN	152	18	11,84%
6	SMOLNIKI	391	86	21,99%
7	WAŚOSZ	319	30	9,40%
8	ŻĘDOWO	177	23	12,99%
Gmina Szubin ogółem:		24406	3894	15,96%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r.

Wskaźnik nr 2 – reprezentujący sferę społeczną - Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Tabela 13. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na obszarze sołectw położonych w południowo-wschodniej części Gminy Szubin

L.p	Sołectwo	Liczba osób bezrobotnych	Ludność w wieku produkcyjnym	Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
1	CHOMĘTOWO	13	177	7,34%
2	GĄBIN	20	146	13,70%
3	KORNELIN	9	140	6,43%
4	KOWALEWO	38	490	7,76%
5	MAKOSZYN	7	95	7,37%
6	SMOLNIKI	12	241	4,98%
7	WAŚOSZ	21	219	9,59%
8	ŻĘDOWO	1	110	0,91%
Gmina Szubin ogółem:		1205	15611	7,72%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r.

Wskaźnik nr 3 – reprezentujący sferę gospodarczą – Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Tabela 14. Udział zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców na obszarze sołectw położonych w południowo-wschodniej części Gminy Szubin

L.p	Sołectwo	Liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze
1	CHOMĘTOWO	14	177	7,91
2	GĄBIN	8	146	5,48
3	KORNELIN	8	140	5,71
4	KOWALEWO	34	490	6,94
5	MAKOSZYN	9	95	9,47
6	SMOLNIKI	18	241	7,47
7	WAŚOSZ	15	219	6,85
8	ŻĘDOWO	4	110	3,64
Gmina Szubin ogółem:		<u>1316</u>	<u>15 611</u>	<u>8,43</u>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r.

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że w żadnym z sołectw nie występują po dwa problemy społeczne. W związku z tym, żadne z sołectw z tej części gminy nie zostało włączone do obszaru zdegradowanego.

Tabela 15. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sołectwach południowo-wschodniej części Gminy

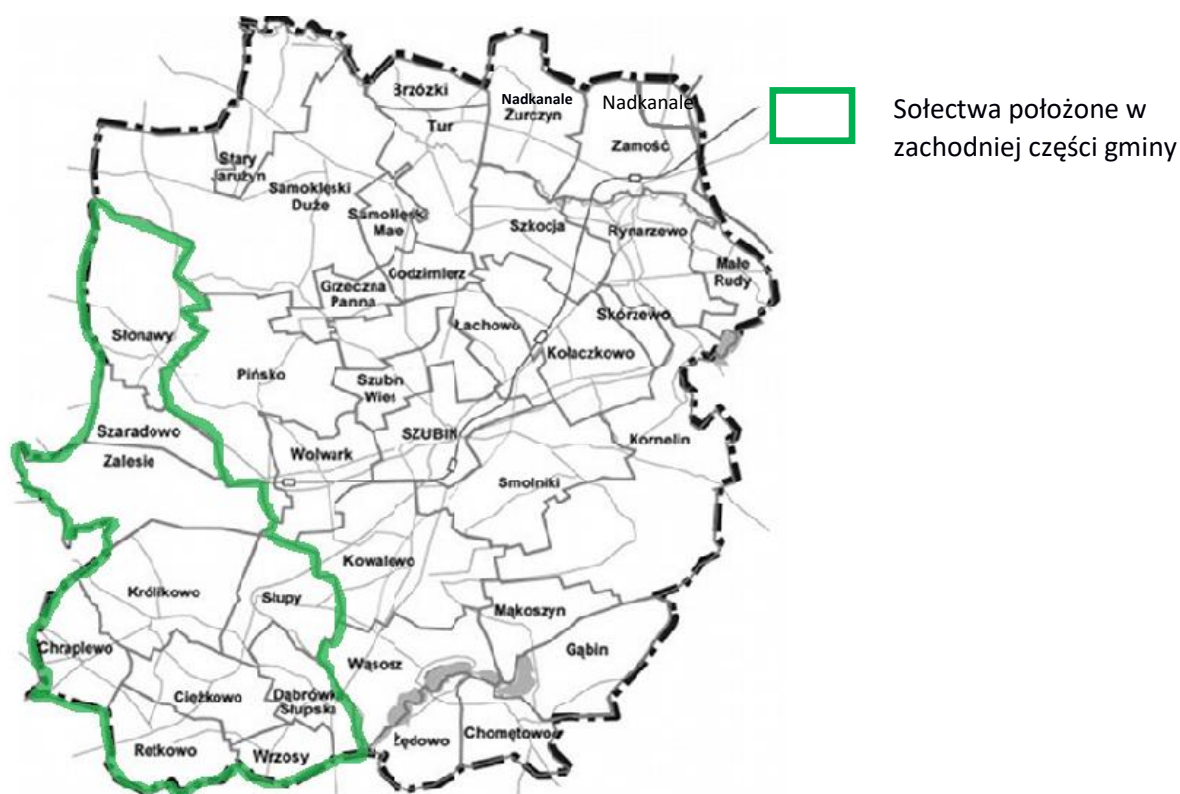
L.p	Sołectwo	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Liczba wskaźników negatywnie odbiegających od średniej dla Gminy
1	CHOMĘTOWO	8,68%	7,34%	7,91	1
2	GĄBIN	7,29%	13,70%	5,48	2
3	KORNELIN	8,88%	6,43%	5,71	1
4	KOWALEWO	6,48%	7,76%	6,94	2
5	MAKOSZYN	11,84%	7,37%	9,47	0
6	SMOLNIKI	21,99%	4,98%	7,47	2
7	WAŚOSZ	9,40%	9,59%	6,85	2
8	ŻĘDOWO	12,99%	0,91%	3,64	1
Gmina Szubin ogółem:		15,96%	7,72%	8,43	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r.

1.2.3. Analiza wskaźnikowa sołectw położonych w zachodniej części gminy

Analizie poddano sołectwa znajdujące się w zachodniej części gminy tj. Chraplewo, Królikowo, Zalesie, Szaradowo, Słonawy, Retkowo, Ciężkowo, Słupy, Dąbrówka Słupska, Wrzosy.

Mapa 5. Położenie sołectw w zachodniej części gminy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM w Szubinie.

Sołectwa **położone w zachodniej części gminy** zostały poddane diagnozie na podstawie 3 wskaźników (2 reprezentujących sferę społeczną i 1 ze sfery gospodarczej).

Sferę społeczną analizowano na podstawie poniższych wskaźników:

1. udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze,
2. miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia.

Sferę gospodarczą analizowano na podstawie wskaźnika:

1. liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

Wyniki przeprowadzonych analiz zawarto w poniższych tabelach.

Wskaźnik nr 1 – reprezentujący sferę społeczną - Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze na danym

Tabela 16. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na obszarze sołectw położonych w zachodniej części Gminy Szubin

L.p	Sołectwo	Liczba osób bezrobotnych	Ludność w wieku produkcyjnym	Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
1	CIĘŻKOWO	14	167	8,38%
2	CHRAPLEWO	16	111	14,41%
3	DĄBRÓWKA SŁUPSKA	21	173	12,14%
4	KRÓLIKOWO	19	367	5,18%
5	RETKOWO	6	154	3,90%
6	SŁONAWY	28	147	19,05%
7	SŁUPY	27	262	10,31%
8	SZARADOWO	13	125	10,40%
9	WRZOSY	10	48	20,83%
10	ZALESIE	50	503	9,94%
Gmina Szubin ogółem:		<u>1205</u>	<u>15 611</u>	<u>7,72%</u>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r.

Wskaźnik nr 2 – reprezentujący sferę społeczną – Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia

Tabela 17. Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym na obszarze sołectw położonych w zachodniej części Gminy Szubin

L.p	Sołectwo	Rejon obsługi szkoły	Rok szkolny 2012/2013	Rok szkolny 2013/2014	Rok szkolny 2014/2015	Przeciętny wynik z 3 lat	Średnia dla W K-P
1	CIĘŻKOWO	SP w Królikowie	63%	64%	70%	66%	62%
2	CHRAPLEWO	SP w Królikowie	63%	64%	70%	66%	
3	DĄBRÓWKA SŁUPSKA	SP w Królikowie	63%	64%	70%	66%	
4	KRÓLIKOWO	SP w Królikowie	63%	64%	70%	66%	
5	RETKOWO	SP w Królikowie	63%	64%	70%	66%	

6	SŁONAWY	SP w Królikowie	63%	64%	70%	66%
7	SŁUPY	SP w Królikowie	63%	64%	70%	66%
8	SZARADOWO	SP w Królikowie	63%	64%	70%	66%
9	WRZOSY	SP w Królikowie	63%	64%	70%	66%
10	ZALESIE	SP w Królikowie	63%	64%	70%	66%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r.

Wskaźnik nr 3 – reprezentujący sferę gospodarczą – Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Tabela 18. Udział zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców na obszarze sołectw położonych w zachodniej części Gminy Szubin

L.p	Sołectwo	Liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze
1	CIĘŻKOWO	7	167	4,19
2	CHRAPLEWO	5	111	4,50
3	DĄBRÓWKA SŁUPSKA	7	173	4,05
4	KRÓLIKOWO	17	367	4,63
5	RETKOWO	10	154	6,49
6	SŁONAWY	8	147	5,44
7	SŁUPY	3	262	1,15
8	SZARADOWO	3	125	2,40
9	WRZOSY	2	48	4,17
10	ZALESIE	23	503	4,57
Gmina Szubin ogółem:		<u>1316</u>	<u>15 611</u>	<u>8,43</u>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r.

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że w żadnym z sołectw nie występują po dwa problemy społeczne. W związku z tym, żadne z sołectw z tej części gminy nie zostało włączone do obszaru zdegradowanego.

Tabela 19. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sołectwach zachodniej części Gminy.

L.p	Sołectwo	Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Liczba wskaźników negatywnie odbiegających od średniej dla Gminy
1	CIĘŻKOWO	8,38%	NIE	4,19%	2
2	CHRAPLEWO	14,41%	NIE	4,50%	2
3	DĄBRÓWKA SŁUPSKA	12,14%	NIE	4,05%	2
4	KRÓLIKOWO	5,18%	NIE	4,63%	1
5	RETKOWO	3,90%	NIE	6,49%	1
6	SŁONAWY	19,05%	NIE	5,44%	2
7	SŁUPY	10,31%	NIE	1,15%	2
8	SZARADOWO	10,40%	NIE	2,40%	2
9	WRZOSY	20,83%	NIE	4,17%	2
10	ZALESIE	9,94%	NIE	4,57%	2
Gmina Szubin ogółem:		<u>7,72%</u>	-	<u>8,43%</u>	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r.

I.2.4. Analiza wskaźnikowa sołectw położonych w centralnej części Gminy.

Analizie poddano sołectwa znajdujące się w centralnej części Gminy tj. Wolwark, Szubin Wieś, Łachowo, Pińsko, Grzeczna Panna, Godzimierz, Kołaczkowo, Skórzewo.

Mapa 6. Położenie sołectw w centralnej części Gminy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM w Szubinie.

Sołectwa **położone w centralnej części Gminy** zostały poddane diagnozie na podstawie 3 wskaźników (2 reprezentujących sferę społeczną i 1 ze sfery gospodarczej).

Sferę społeczną analizowano na podstawie poniższych wskaźników:

1. udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze,
2. udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze.

Sferę gospodarczą analizowano na podstawie wskaźnika:

1. liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze.

Wyniki przeprowadzonych analiz zawarto w poniższych tabelach.

Wskaźnik nr 1 – reprezentujący sferę społeczną - Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze

Tabela 20. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na obszarze sołectw położonych w centralnej części Gminy Szubin

L.p	Sołectwo	Liczba mieszkańców	Ludność w wieku poprodukcyjnym	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
1	GODZIMIERZ	148	10	6,76%
2	GRZECZNA PANNA	56	3	5,36%
3	KOŁACZKOWO	1196	134	11,20%
4	ŁACHOWO	381	28	7,35%
5	PIŃSKO	280	30	10,71%
6	SKÓRZEWO	70	3	4,29%
7	SZUBIN-WIEŚ	415	31	7,47%
8	WOLWARK	406	33	8,13%
Gmina Szubin ogółem:		<u>24406</u>	<u>3894</u>	<u>15,96%</u>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r.

Wskaźnik nr 2 – reprezentujący sferę społeczną: - Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze

Tabela 21. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na obszarze sołectw położonych w centralnej części Gminy Szubin

L.p	Sołectwo	Liczba mieszkańców	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze
1	GODZIMIERZ	148	26	17,57%
2	GRZECZNA PANNA	56	14	25,00%
3	KOŁACZKOWO	1196	129	10,76%
4	ŁACHOWO	381	101	26,51%
5	PIŃSKO	280	70	25,00%
6	SKÓRZEWO	70	16	22,86%
7	SZUBIN-WIEŚ	415	29	6,99%
8	WOLWARK	406	43	10,59%
Gmina Szubin ogółem:		<u>24406</u>	<u>2839</u>	<u>11,63%</u>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r.

Wskaźnik nr 3 – reprezentujący sferę gospodarczą – Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze

Tabela 22. Udział zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców na obszarze sołectw położonych w centralnej części Gminy Szubin

L.p	Sołectwo	Liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych	Liczba osób w wieku produkcyjnym	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze
1	GODZIMIERZ	0	95	0,00
2	GRZECZNA PANNA	0	38	0,00
3	KOŁACZKOWO	74	763	9,70
4	ŁACHOWO	17	245	6,94
5	PIŃSKO	7	187	3,74
6	SKÓRZEWO	0	49	0,00
7	SZUBIN-WIEŚ	27	277	9,75
8	WOLWARK	12	278	4,32
Gmina Szubin ogółem:		1316	15 611	8,43

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r.

Poniższa tabela zawiera zestawienie osiągniętych wartości badanych wskaźników. Wynika z niej, że w żadnym z sołectw nie występują po dwa problemy społeczne. W związku z tym, żadne z sołectw z tej części gmin nie zostało włączone do obszaru zdegradowanego.

Tabela 23. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sołectwach centralnej części Gminy.

L.p	Sołectwo	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Liczba wskaźników negatywnie odbiegających od średniej dla Gminy
1	GODZIMIERZ	6,76%	17,57%	0,00	2
2	GRZECZNA PANNA	5,36%	25,00%	0,00	2
3	KOŁACZKOWO	11,20%	10,76%	9,70	0
4	ŁACHOWO	7,35%	26,51%	6,94	2

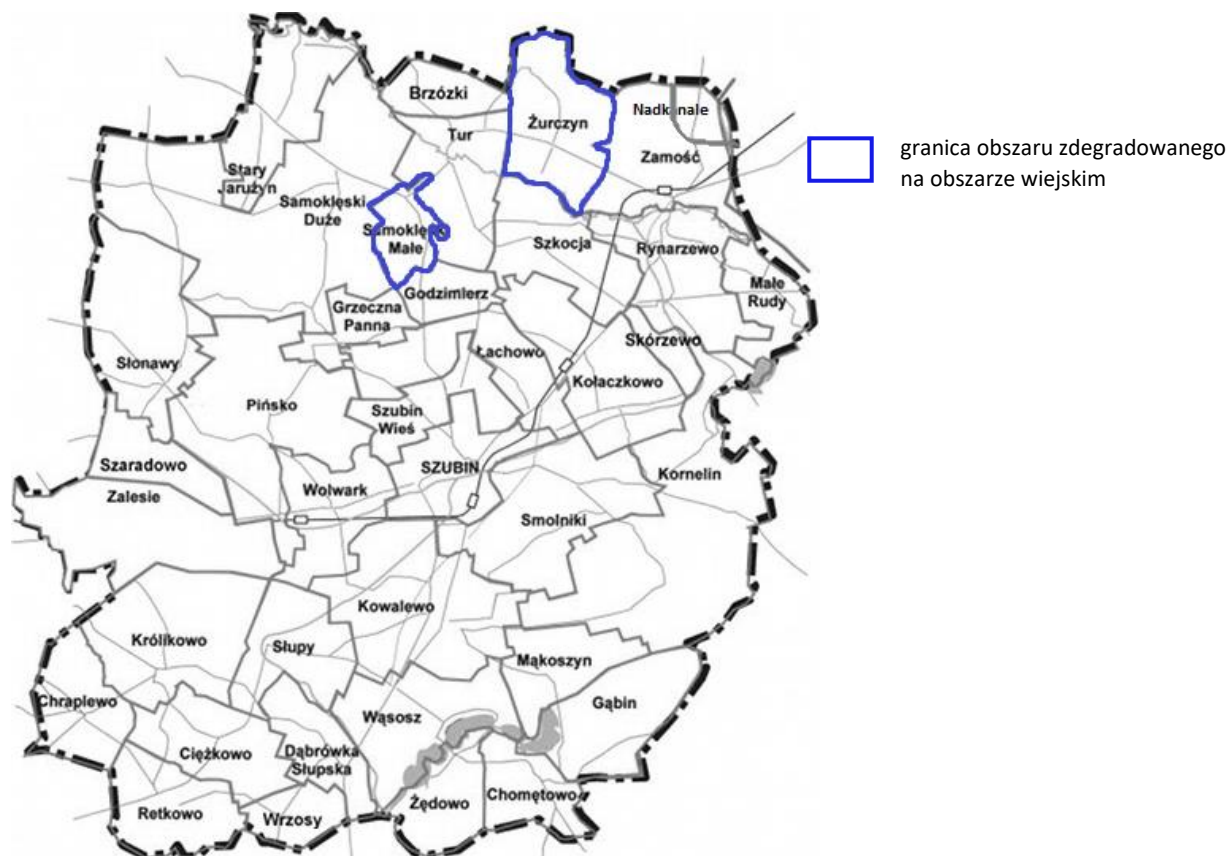
5	PIŃSKO	10,71%	25,00%	3,74	2
6	SKÓRZEWO	4,29%	22,86%	0,00	2
7	SZUBIN-WIEŚ	7,47%	6,99%	9,75	0
8	WOLWARK	8,13%	10,59%	4,32	1
Gmina Szubin ogółem:		15,96%	11,63%	8,43	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r.

Obszar zdegradowany na terenie wiejskich gminy – podsumowanie analizy

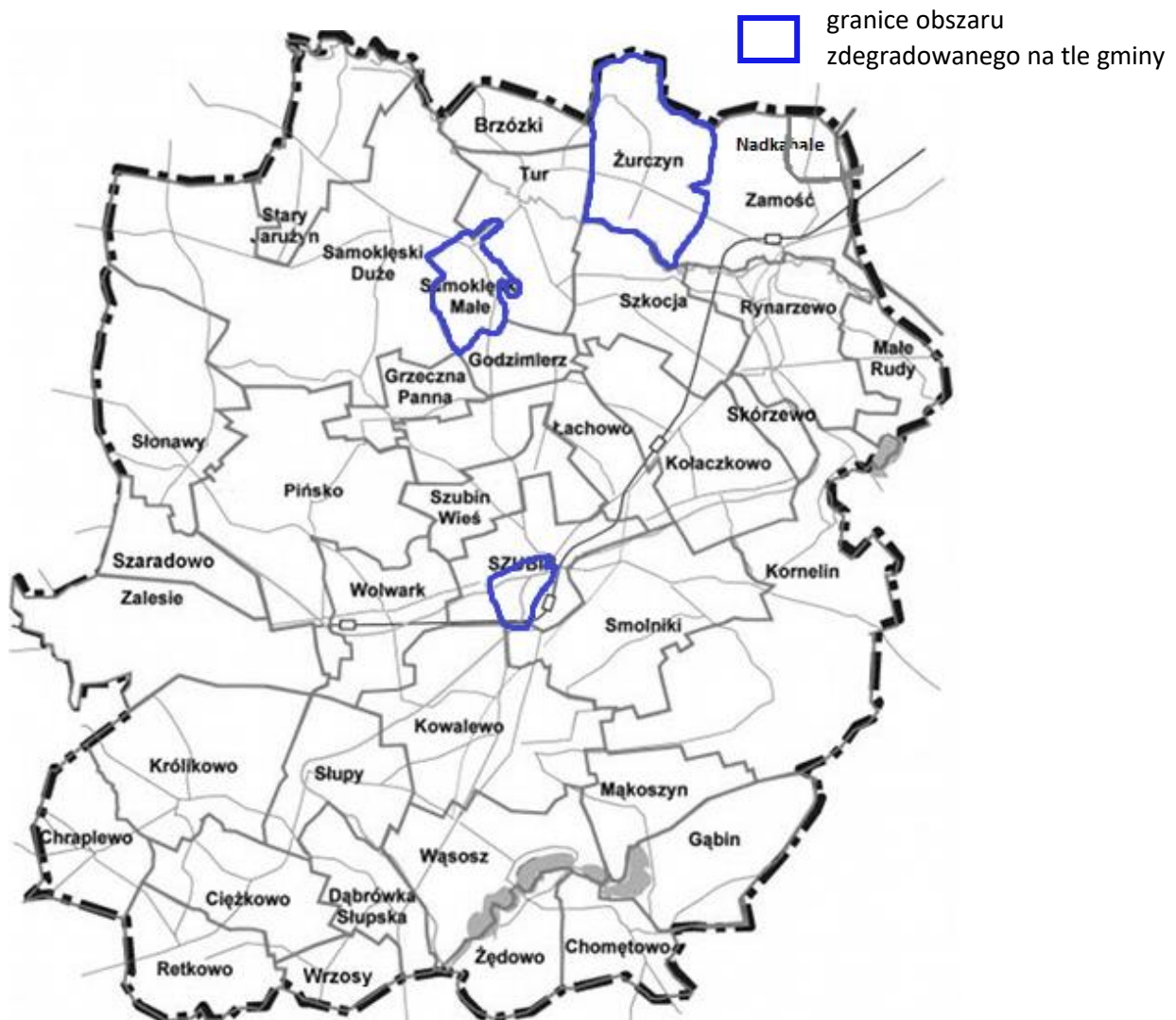
Przeprowadzona analiza wskaźnikowa pod kątem występowania problemów społecznych oraz analiza pod kątem występowania stanu kryzysowego w sferze gospodarczej, wykazała, że obszarami zdegradowanymi w gminie są sołectwa: **Samokleski Małe i Żurczyn**. W sołectwach tych występują po dwa problemy społeczne oraz problem w przynajmniej jednej ze sfer (gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej lub środowiskowej), dlatego należy je uznać za obszar zdegradowany.

Mapa 7. Obszar zdegradowany na obszarze wiejskim.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM w Szubinie.

Mapa 8. Obszar zdegradowany na terenie gminy.

Źródło: opracowanie własne.

Rozdział 4. Obszar rewitalizacji gminy

Zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych” obszarem rewitalizacji jest obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, Gmina zamierza prowadzić rewitalizację.

Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni Gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców Gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe (w tym portowe i powydobywcze), powojkowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji w Gminie Szubin składa się z kilku podobszarów położonych zarówno w części miejskiej, jak i wiejskiej, które łącznie stanowią **4,34% powierzchni** Gminy i są zamieszkiwane przez **10,49% jej mieszkańców**. Na terenie miasta do obszaru rewitalizowanego należy Osiedle Stare Miasto, zaś na obszarach wiejskich to sołectwa Samokłęski Małe i Żurczyn.

Tabela 24. Powierzchnia i ludność Miasta i Gminy Szubin objęta rewitalizacją

Podobszar	Ludność	% ludności ogółu gminy	Powierzchnia (ha)	% powierzchni gminy
Osiedle Stare Miasto	2191	8,98%	178,00	0,54%
Sołectwo Samokłęski Małe	156	0,64%	360,7	1,09%
Sołectwo Żurczyn	212	0,87%	899	2,71%
Suma	2559	10,49%	1437,7	4,34%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r.

4.1. Obszar rewitalizacji – miasto

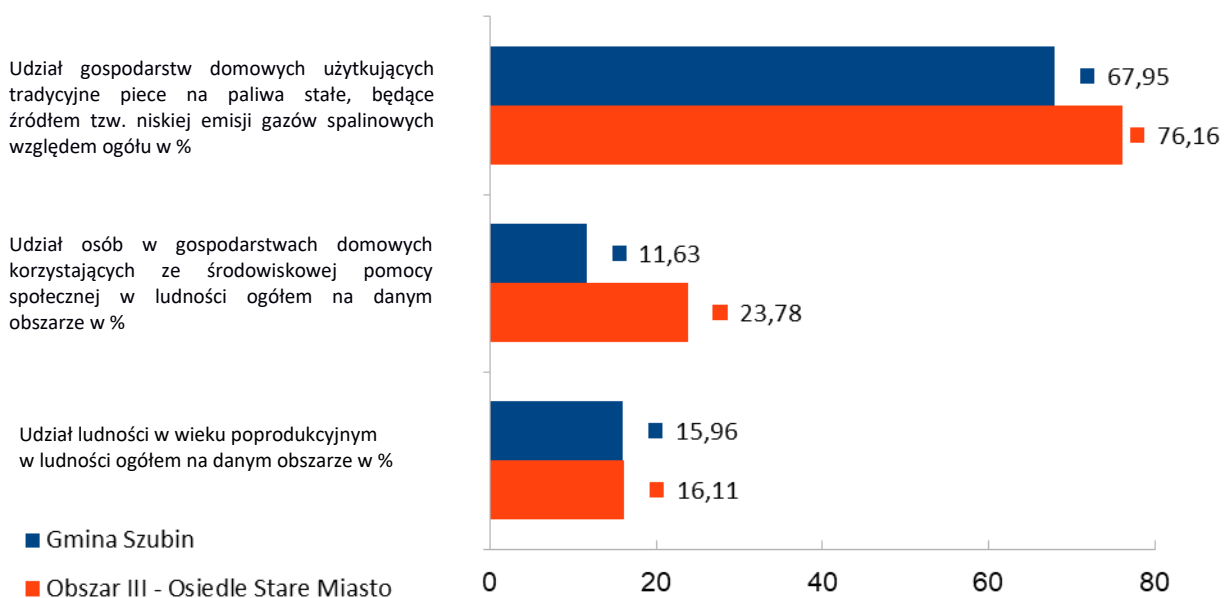
W procesie delimitacji obszaru rewitalizacji miasta Szubin pod uwagę wzięto całą jednostkę strukturalną, która została uznana za obszar zdegradowany zgodnie z „Zasadami regionalnymi”, czyli Obszar III - Osiedle Stare Miasto.

Diagnoza Obszaru III – Osiedle Stare Miasto, wykazała iż wartości mniej korzystne w porównaniu do średniej dla Gminy Szubin, charakteryzują poniższe wskaźniki:

1. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze. Z analizy wskaźnikowej wynika, iż na tym obszarze wskaźnik ten wynosi 16,11%, przy średniej dla Gminy 15,96%.
2. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze. Wskaźnik dla badanego obszaru wynosi 23,78% przy średniej dla Gminy 11,63%.
3. Udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych względem ogółu gospodarstw domowych danego obszaru. Wskaźnik dla badanego obszaru wynosi 76,16% przy średniej dla Gminy 67,95%.

Wyniki przeprowadzonych analiz zawarto na poniższym wykresie.

Wykres 1. Wskaźniki delimitacji obszaru rewitalizacji - miasto.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r.

Mapa 9. Obszar rewitalizacji na obszarze miasta.

 granice obszaru rewitalizacji na obszarze miasta

Źródło: opracowanie własne

4.2 Obszar rewitalizacji – obszar wiejski

Obszar rewitalizacji w części wiejskiej Gminy Szubin składa się z sołectw zaliczonych do obszaru zdegradowanego, sołectwa: Samokłęski Małe oraz Żurczyn.

Obszar rewitalizacji spełnia jeden z celów rewitalizacji wskazanych w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych”, tj. rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych.

Wybór celu został podyktowany występującym na danym obszarze stanem kryzysowym.

Dla celu określono 2 warunki, których spełnienie oznacza możliwość podjęcia na tym obszarze działań rewitalizacyjnych o określonym kierunku.

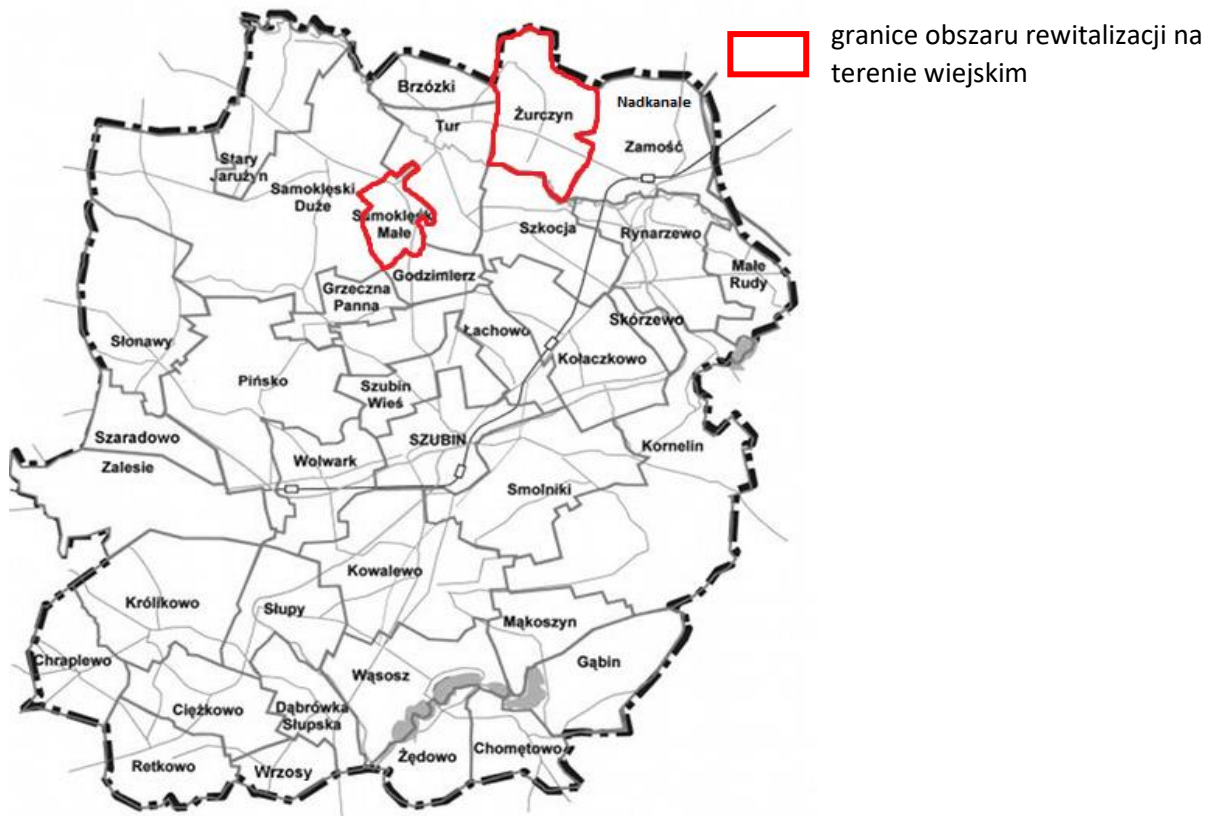
/*

Tabela 25. Cel rewitalizacji: rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych

Obszar rewitalizacji [sołectwo]	Warunki
<p style="text-align: center;">SAMOKŁĘSKI MAŁE</p> <p style="text-align: center;">ŻURCZYN</p>	<p>Miejscowość należy do rejonu obsługi szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia</p>
	<p>Sołectwo Samokłęski Małe oraz Żurczyn, należy do rejonu obsługi Szkoły Podstawowej im. Polskich Olimpijczyków w Turze oraz Zespołu Szkół im. Powstańców Wielkopolskich w Rynarzewie, w których przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów za 3 lata (2012/2013, 2013/2014, 2014/2015) wynosi 60% i jest niższy od przeciętnego wyniku w województwie kujawsko - pomorskim, który wynosi 62%.</p>
	<p>Lokalny samorząd może wykazać udokumentowane zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących</p>
	<p>Lokalny samorząd posiada listy intencyjne od lokalnych szkół oraz organizacji pozarządowych, wykazujące zainteresowanie prowadzeniem zajęć aktywizujących, mających na celu rozwój społeczny dzieci i młodzieży na terenie sołectw Samokłęski Małe oraz Żurczyn.</p>

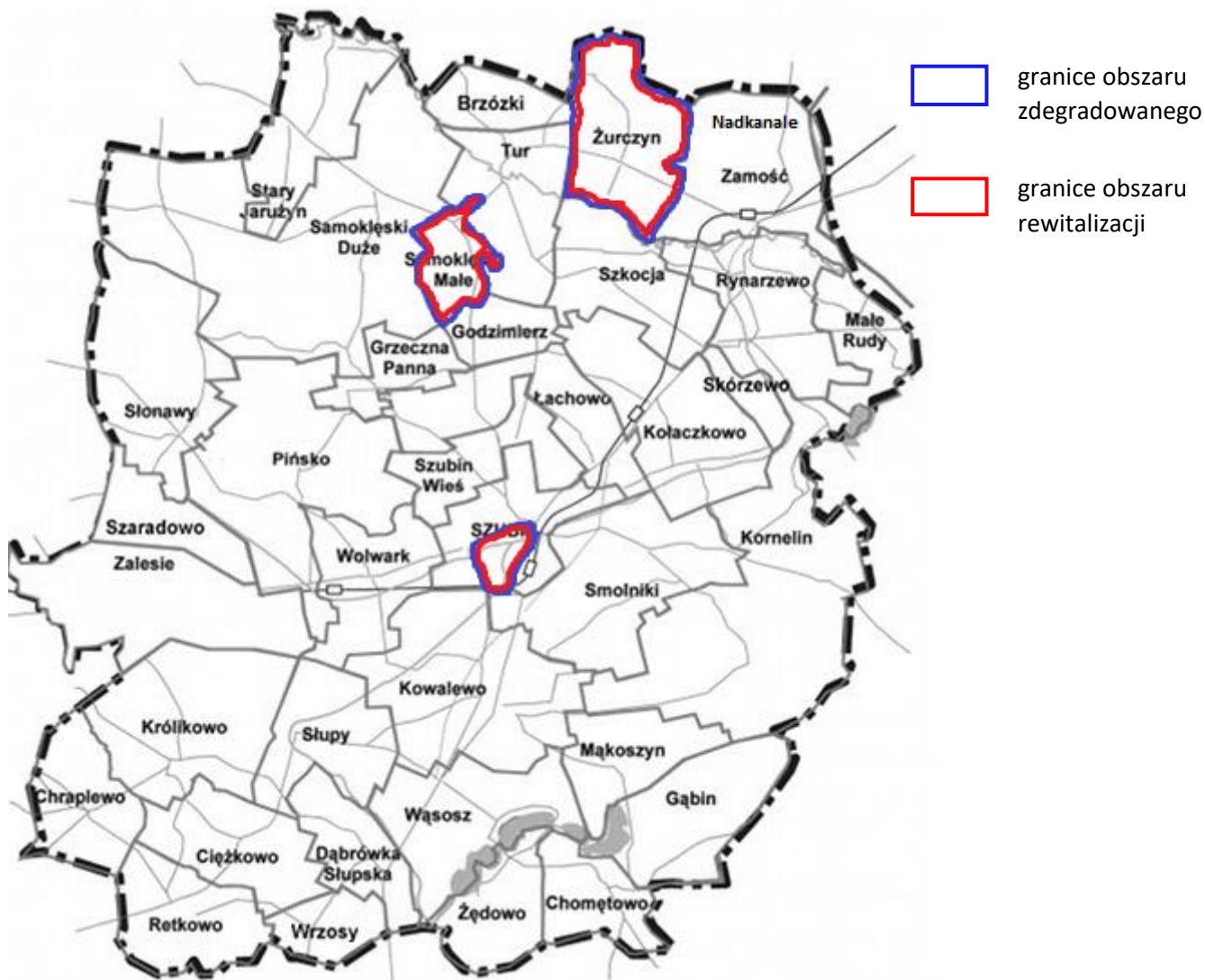
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Szubinie. Stan na dzień 31.12.2015r.

Mapa 10. Obszar rewitalizacji na terenie wiejskim.

Źródło: opracowanie własne

Mapa 11. Obszar rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego na obszarze gminy¹.

Źródło: opracowanie własne

¹ Obszar rewitalizacji pokrywa się z obszarem zdegradowanym.

Rozdział 5. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

5.1. Podobszar I – Osiedle Stare Miasto w Szubinie

Obszar rewitalizacji w mieście Szubin obejmuje jedną z czterech wydzielonych na potrzeby delimitacji jednostek: Obszar III – Osiedle Stare Miasto. Obszar ten zamieszkiwany jest przez 2191 mieszkańców, co stanowi 8,98% ogółu ludności gminy i zajmuje 178 ha – 0,54% powierzchni całej gminy. Jednostkę wyznaczoną do rewitalizacji tworzy 16 ulic.

Tabela 26. Wykaz ulic wchodzących w skład obszaru rewitalizacji.

L.p.	Nazwa ulicy
1.	Kcyńska
2.	Jana Kilińskiego
3.	Tadeusza Kościuszki
4.	Młyńska
5.	Mostowa
6.	Osiedle Cieleckiego
7.	3 Maja
8.	Pl. Wolności
9.	Ignacego Paderewskiego
10.	Pl. Kościelny
11.	Rynek
12.	Szkolna
13.	Św. Marcina
14.	Winnica
15.	gen. Kazimierza Grudzielskiego
16.	Zamek

Źródło: opracowanie własne.

Obszar ten obejmuje ściśle historyczne centrum Szubina, gdzie znajdują się instytucje gminne, rynek i zabytkowa zabudowa.

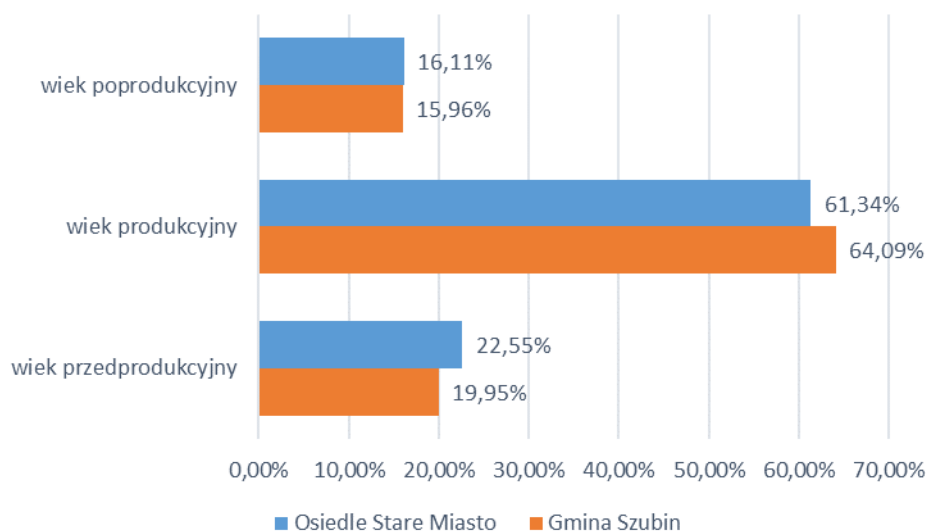
Sfera społeczna

Ludność

W 2015 r. na obszarze Stare Miasto zamieszkiwało 2191. W większości były to osoby w wieku produkcyjnym (1344 osób, co stanowi 61,34% wszystkich mieszkańców Starego Miasta). Drugą najliczniejszą grupą są osoby w wieku przedprodukcyjnym (22,55 %). Najmniejszy jest udział w wieku poprodukcyjnym – 353 osoby (16,11%). Odsetek osób starszych jest wyższy niż średnio w Gminie Szubin (15,96%).

Wskaźnik obciążenia demograficznego na badanym obszarze wskazuje, że sytuacja w tej jednostce negatywnie odbiega od trendów panujących w Gminie Szubin. Na obszarze na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym przypada 63,02 osób w wieku nieprodukcyjnym (czyli przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym), zaś w Gminie Szubin jest to 56 osób.

Wykres 4. Struktura wiekowa ludności na obszarze rewitalizowanym na tle gminy (stan na 31.12.2015 r.).

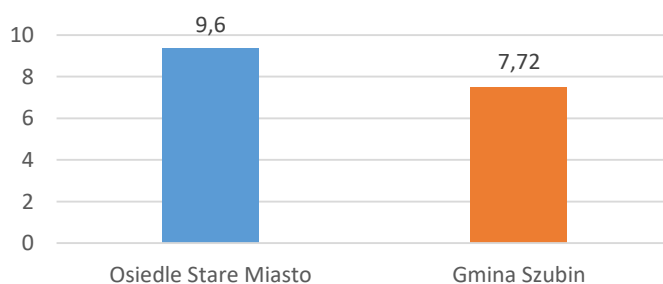
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Szubinie.

Na obszarze rewitalizowanym występują pozytywne trendy demograficzne. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym jest wysoki – 22,55%, przy średniej dla gminy, która wynosi 19,95%. Liczba osób w wieku produkcyjnym na obszarze stanowi 61,34% i jest niższa niż średnia dla gminy (64,09%). Obszar rewitalizacji zamieszkuje 16,11% osób w wieku poprodukcyjnym, w całej gminie osoby starsze stanowią 15,96%.

Rynek pracy

Na koniec 2015 r. udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wynosił 9,60% (129 zarejestrowanych osób bezrobotnych). Jest to wynik wyższy od średniej dla Gminy Szubin, w której zamieszkuje 1205 osób bezrobotnych, co stanowi 7,72% ogółu osób w wieku produkcyjnym.

Wykres 5. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym (stan na 31.12.2015 r.).

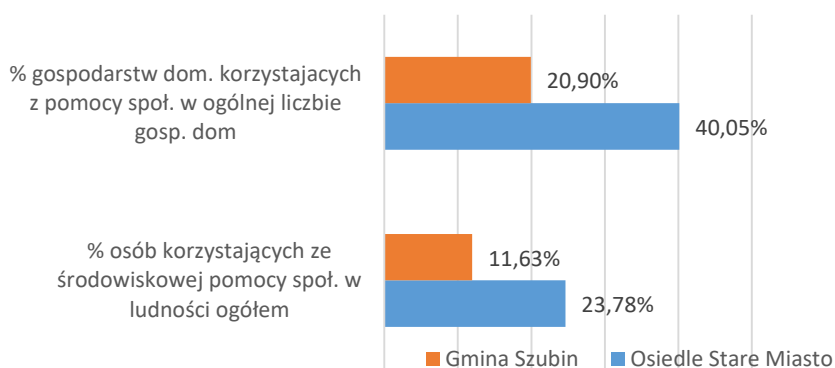

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Szubinie.

Pomoc społeczna

Natężenie korzystania z pomocy społecznej na obszarze wskazanym do rewitalizacji jest wyższe niż przeciętnie dla całej gminy. Świadczy o tym odsetek osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem, który w 2015 r. wynosił 23,78% wobec 11,63% w Gminie Szubin. Na obszarze rewitalizacji w 2015 r. środowiskową pomocą społeczną objęte były 173 gospodarstwa domowe i 521 osób w tych gospodarstwach. Udział gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej spośród wszystkich gospodarstw wyniósł aż 40,05%. Najistotniejszą przyczyną udzielania pomocy społecznej na danym obszarze, zgodnie z informacjami przekazanymi przez MGOPS Szubin, jest niepełnosprawność i długotrwała choroba oraz problemy opiekuńczo-wychowawcze. Wszystkie te czynniki determinują konieczność prowadzenia działań mających na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Wykres 6. Skala korzystania z pomocy społecznej na obszarze rewitalizowanym (stan na 31.12.2015 r.).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Szubinie.

Edukacja na poziomie szkolnictwa podstawowego

Na etapie szkolnictwa podstawowego, wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży, zamieszkującej na tym terenie zajmuje się Szkoła Podstawowa Nr 1 w Szubinie im. Króla Władysława Jagiełły.

Poziom kształcenia dzieci i młodzieży w szkole podstawowej zlokalizowanej na obszarze do rewitalizacji jest niższy niż średnia dla całej gminy. Średni wynik sprawdzianu szóstoklasisty w Szkole Podstawowej nr 1 wynosił 59 % z języka polskiego i matematyki i 77% z języka angielskiego, podczas gdy średnia dla całej gminy wynosiła odpowiednio 65%, 77%.

Tabela 27. Wyniki sprawdzianu szóstoklasistów SP nr 1 w Szubinie na tle gminy i województwa.

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	Przeciętny wynik z 3 lat (2013-2015)
Szkoła Podstawowa nr 1	57%	59%	59%	58,3%
Gmina Szubin	54,3%	59,7%	65,7%	59,9%
Woj. kuj-pom	59%	63%	64%	62%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Szubinie.

Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów z lat 2013-2015 wynosił 58,3% i był niższy niż przeciętny wynik w całej gminie (59,9%) i w województwie (62%).

Sfera gospodarcza

Działalność gospodarcza

Według danych Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej na obszarze rewitalizacji działało 185 podmiotów gospodarczych osób fizycznych, a w całej gminie 1316, co stanowi prawie 14,1 % ogółu firm prowadzonych przez osoby fizyczne w Gminie Szubin.

Stopień przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby podmiotów gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2015 r. wyniósł 13,76 i tym samym był wyższy niż średnio w gminie, gdzie wynosi 8,43.

Sfera środowiskowa

Przez obszar Stare Miasto płynie rzeka Gąsawka (długość odcinka na terenie gminy wynosi 26,3 km; dorzecze rzeki Odry) – jej łączna długość to 56,9 km oraz Biała Struga (długość odcinka na terenie gminy wynosi 9,9 km; dorzecze rzeki Odry) – lewostronny, dopływ Gąsawki, uchodzący do rzeki w miejscowości Szubin. Na podobszarze objętym rewitalizacją nie występują formy ochrony przyrody.

Stan środowiska

Na podobszarze istotnym problemem jest tzw. „niska emisja gazów”, którą charakteryzuje wskaźnik użytkowania tradycyjnych pieców na paliwa stałe. Wskaźnik ten dla obszaru Osiedla Stare Miasto, jest najbardziej niekorzystny i wynosi 76,16%, natomiast dla całego obszaru gminy Szubin 67,95%. Powodem takiego stanu rzeczy jest bardzo niska efektywność energetyczna poszczególnych budynków. W większość domów znajdują się tradycyjne piece na paliwa stałe. W związku z tym do atmosfery przedostają się duże ilości sadzy, węglowodorów aromatycznych, merkaptanów i innych szkodliwych dla zdrowia ludzi związków chemicznych. To niekorzystne zjawisko nasila się szczególnie w okresie grzewczym, co może powodować wyraźne okresowe pogorszenie stanu sanitarnego powietrza na terenach zasiedlonych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie. To one są odpowiedzialne za powstawanie smogu i znacznych zanieczyszczeń powietrza. Stopniowa modernizacja kotłowni, pozwoli zniwelować ten problem.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Szubin wraz ze swoim centrum – Osiedlem Stare Miasto stanowi w strukturze osadniczej Gminy rolę ośrodka lokalnego, tzn. stanowi siedzibę władz Gminy, jest głównym ośrodkiem handlowym, kulturowym i oświatowym. Poprzez skupienie wielu jednostek organizacyjnych Miasto jest miejscem podstawowej obsługi mieszkańców.

Przez obszar Stare Miasto przebiegają dwie drogi wojewódzkie:

- 247 - Kcynia – Szubin - 9,930 km (na terenie miasta Szubina obejmuje - ul. Kcyńska Nowe Osiedle dł.0,668km),
- 246 - Paterek – Szubin – Łabiszyn - 20,038 km (na terenie miasta Szubina obejmuje: ul. Nakielska 1,703km, ul. Dworcowa do mostu 0,289km i Łabiszyńska 0,185km).

Przez teren obszaru przebiegają drogi gminne. Stan dróg jest niezadowalający – poszczególne ulice wymagają modernizacji zarówno nawierzchni, jak i infrastruktury towarzyszącej – chodników, ścieżek rowerowych.

Wśród obiektów infrastruktury społecznej i sakralnej służących mieszkańcom należy wskazać - Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szubinie, Szubiński Dom Kultury w Szubinie, Rejonowa Biblioteka Publiczna w Szubinie, Muzeum Ziemi Szubińskiej w Szubinie, Kościół pw. św. Marcina.

Na podobszarze działa wiele instytucji integrujących i aktywizujących zarówno społeczność lokalną jak i całej Gminy, w tym osoby zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Szubiński Dom Kultury, który stwarza warunki dla rozwoju indywidualnej i zbiorowej aktywności kulturalnej m.in. poprzez koła i zespoły zainteresowań dla dzieci i młodzieży oraz sekcje dla dorosłych. Placówka tworzy warunki do rozwoju i zachowania folkloru, a także rękodzieła artystycznego i ludowego. Dowodem na taką działalność jest najstarszy w Polsce konkurs Sztuki Ludowej Pałuk (w 2013 r. odbyła się 51 edycja). SDK organizuje imprezy rozrywkowe, festyny, przedstawienia teatralne, koncerty i wystawy artystyczne. Przy domu kultury działają amatorskie ruchy artystyczne, np. istniejąca 35 lat grupa Plama's oraz grupy młodzieżowe. SDK współtworzy i promuje kulturę gminy i lokalnych twórców kultury. Oprócz prac amatorów galeria wystawia również prace twórców uznanych w Polsce i za granicą.

W celu realizacji działań zmierzających do wyprowadzenia obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej, spowodowanego problemem wysokiego udziału ludności w wieku poprodukcyjnym, planuje się zaadaptowanie budynku Szubińskiego Domu Kultury. Adaptacja jest niezbędna, celem przystosowania budynku na potrzeby osób starszych.

W budynku przy ul. Winnica 15 do grudnia 2015 r. prowadzona była świetlica środowiskowa dla dzieci z rodzin patologicznych. Ze względu na zły stan techniczny budynek został wyłączony z eksploatacji, a zajęcia zostały przeniesione do szkoły. W celu przywrócenia zajęć dla ww. dzieci koniecznym jest przeprowadzenie remontu wraz zakupem niezbędnego wyposażenia. Podczas spotkań konsultacyjnych mieszkańcy wskazywali przede wszystkim na zagadnienia braku aktywności wśród mieszkańców, potrzebę ożywienia świetlicy poprzez remont i zagospodarowanie terenu wokół, tak aby stała się miejscem spotkań, aktywizacji i integracji mieszkańców, gdzie czas wolny będą mogli spędzać dzieci.

5.2. Podobszar II – Samokłęski Małe

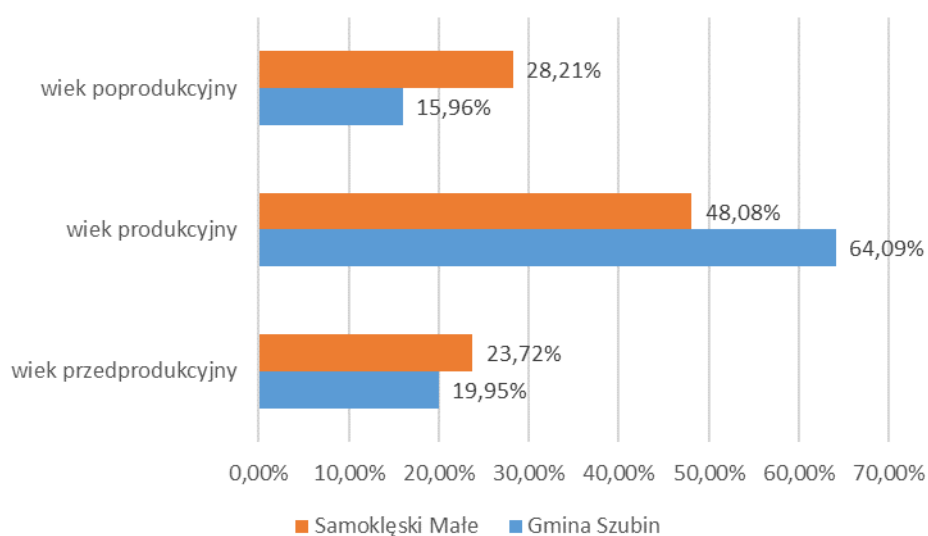
W skład sołectwa Samokłęski Małe wchodzi jedynie miejscowość Samokłęski Małe. Powierzchnia sołectwa wynosi 360,7 ha, co stanowi 1,09% ogólnej powierzchni gminy. Podobszar II zlokalizowany jest około 7,5 km na północ od centrum Szubina.

Sfera społeczna

Ludność

Na dzień 31.12.2015 roku sołectwo zamieszkiwane było przez 156 osób, co stanowi 0,64% mieszkańców całej gminy. Struktura wieku wg grup ekonomicznych sołectwo została zaprezentowana na poniższym wykresie – liczba osób w wieku produkcyjnym to 75 osób, w wieku przedprodukcyjnym – 37, osób w wieku poprodukcyjnym – 44.

Wykres 7. Udział grup ekonomicznych wg wieku w Samokłeskach Małych na tle Gminy (stan na 31.12.2015 r.).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Szubinie.

Najliczniejszą grupę tworzą mieszkańcy pomiędzy 18 a 65 rokiem życia – 48,08 %. Udział tej grupy w strukturze społeczeństwa jest niższy niż przeciętnie w Gminie – 64,09%. Odwrotnie wygląda sytuacja jeśli porówna się % ludności w wieku przedprodukcyjnym – dla Samokłesk Małych wynosi on 23,72%, zaś dla gminy 19,95%. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym jest bardzo wysoki, gdyż wynosi aż 28,21%, podczas gdy w Gminie jest to 15,96%.

Wskaźnik obciążenia demograficznego wyrażony liczbą osób w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 108 osoby i jest bardzo niekorzystny (dla gminy wskaźnik wynosi 56.)

Rynek pracy

Podobszar charakteryzuje się niskim poziomem bezrobocia. W Samokłeskach Małych jedynie 3 osoby były zarejestrowane jako bezrobotne. Stanowili oni niespełna 0,25% ogółu bezrobotnych w całej gminie. Na koniec 2015 r. udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wynosił 2,86% (3 zarejestrowane osoby bezrobotne). Jest to wynik niższy od średniej dla Gminy Szubin, w której zamieszkuje 1205 osób bezrobotnych, co stanowi 7,72% ogółu osób w wieku produkcyjnym.

Edukacja na poziomie szkolnictwa podstawowego

Sołectwo Samokłeski Małe, należy do rejonu obsługi Szkoły Podstawowej im. Polskich Olimpijczyków w Turze oraz Szkoły Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich w Rynarzewie, w których przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów za 3 lata (2012/2013, 2013/2014, 2014/2015) wynosi 60% i jest niższy od przeciętnego wyniku w województwie kujawsko-pomorskim, który wynosi 62%.

Sfera gospodarcza

Działalność gospodarcza

Według danych Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej na obszarze do rewitalizacji działało 5 podmiotów gospodarczych osób fizycznych, a w całej gminie 1316, co stanowi 0,38% ogółu firm prowadzonych przez osoby fizyczne w Gminie Szubin.

Stopień przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby podmiotów gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2015 r. wyniósł 6,67 i tym samym był niższy niż średnio w gminie, gdzie wynosi 8,43.

Sfera środowiskowa

Sołectwo położone jest w obszarze występowania Głównych Zbiorników Wód Podziemnych. Zasięg występowania wód zbliżony jest do zasięgu pradoliny Noteci leży w strefie zbiornika zaliczonego do kategorii Obszarów Najwyższej Ochrony.

Stan środowiska

Na terenie sołectwa brak zagrożeń związanych z przekroczeniem standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi bądź stanu środowiska.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Na terenie sołectwa znajdują się obiekty zabytkowe:

- zespół wiejski - zabudowa z końca XIX wieku i początku XX - „B”,
- Cmentarz ewangelicki, nieczynny, założony w połowie XIX wieku - „B”,
- Cmentarz ewangelicki, nieczynny, założony w XIX wieku - „B”

oraz osady wczesnego średniowiecza /IX÷XIII w./, oraz z późnego średniowiecza i z czasów nowożytnych.

Przez teren sołectwa przebiegają droga powiatowa nr 1948 – Samokłęski Małe – Zamość.

Na terenie sołectwa obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu działki nr 78/8 we wsi Samokłęski Małe, gm. Szubin.

Obszary położone w północnej części gminy m.in. w granicach sołectwa Samokłęski Małe, charakteryzują się glebami o niskiej i średniej bonitacji.

Na podobszarze Samokłęski Małe brak jest infrastruktury, która mogłaby pomóc w realizacji działań o charakterze społecznym oraz gospodarczym. Najbliżej zlokalizowanym obiektem, który idealnie wpisuje się na potrzeby przeprowadzanie tychże działań, jest obiekt zlokalizowany w Niedźwiadach. Jego adaptacja jest konieczna celem rozwiązania sytuacji kryzysowej.

Podobszar III – Żurczyn

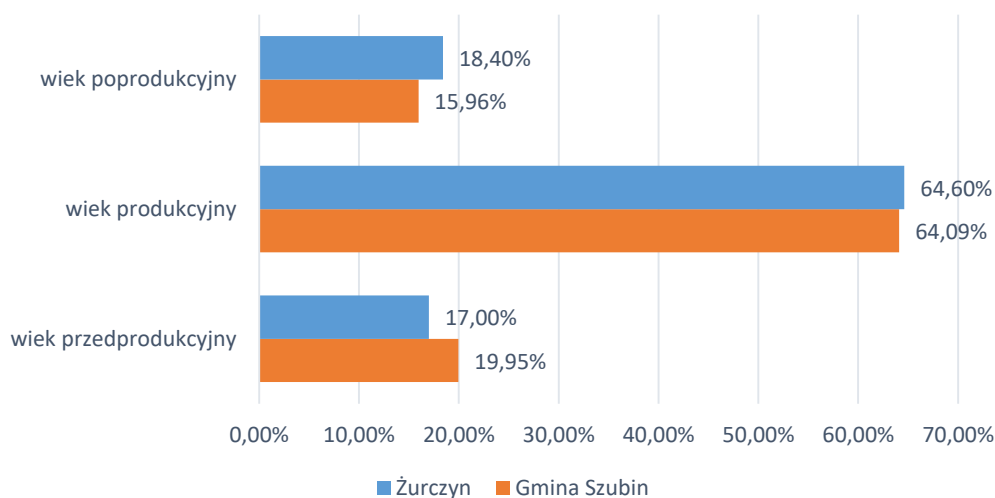
W skład sołectwa **Żurczyn** wchodzi miejscowość **Żurczyn, Głębocek, Olek**. Powierzchnia sołectwa wynosi 899 ha, co stanowi 2,71% ogólnej powierzchni gminy. Podobszar III zlokalizowany jest około 12 km na północ od centrum Szubina.

Sfera społeczna

Ludność

Na dzień 31.12.2015 roku sołectwo zamieszkiwane było przez 212 osób, co stanowi 0,87% mieszkańców całej gminy. Struktura wieku wg grup ekonomicznych sołectwa została zaprezentowana na poniższym wykresie – liczba osób w wieku produkcyjnym to 137 osób (64,6%), w wieku przedprodukcyjnym – 36 (17,0%), w wieku poprodukcyjnym – 39 (18,4%).

Wykres 8. Udział grup ekonomicznych wg wieku w Żurczynie na tle Gminy (stan na 31.12.2015 r.).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Szubinie.

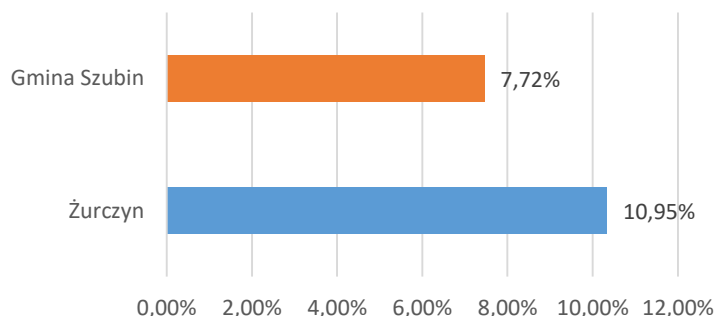
Najliczniejszą grupę tworzą mieszkańcy pomiędzy 18 a 65 rokiem życia – 64,6%. Udział tej grupy w strukturze społeczeństwa jest wyższy niż przeciętnie w Gminie – 64,09%. Podobnie wygląda sytuacja jeśli porówna się % ludności w wieku poprodukcyjnym – dla sołectwa wynosi on 18,4%, zaś dla gminy 15,96%. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym na obszarze rewitalizacji wynosi 17,0% - dla Gminy 19,95%.

Wskaźnik obciążenia demograficznego wyrażony liczbą osób w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 51 osób i jest bardziej korzystny niż wskaźnik dla gminy, dla której wynosi 56.

Rynek pracy

Podobszar charakteryzuje się wysokim poziomem bezrobocia. W Żurczynie na koniec 2015 r. udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wynosił 10,95% (15 zarejestrowanych osób bezrobotnych). Jest to wynik niższy od średniej dla Gminy Szubin, w której zamieszkuje 1205 osób bezrobotnych, co stanowi 7,72% ogółu osób w wieku produkcyjnym.

Wykres 9. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym – Żurczyn (stan na 31.12.2015 r.).

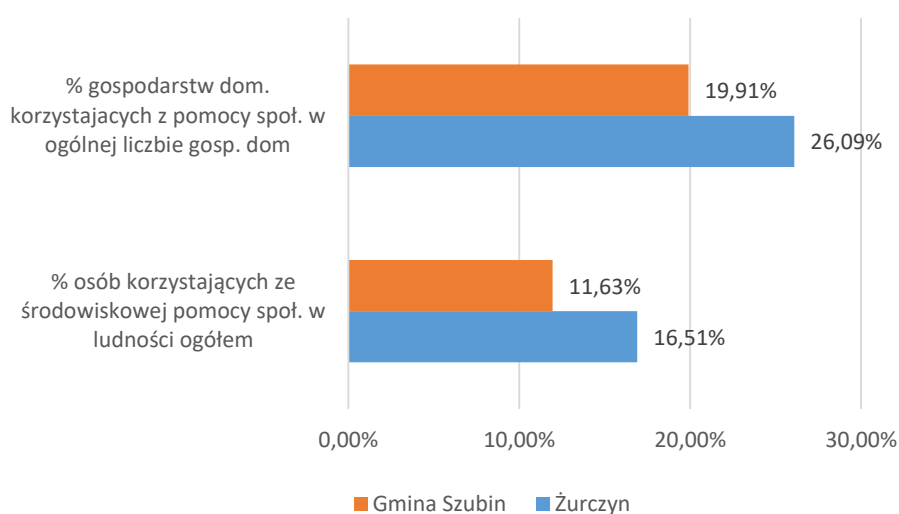

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Szubinie.

Pomoc społeczna

Natężenie korzystania z pomocy społecznej na obszarze wskazanym do rewitalizacji jest wyższe niż przeciętnie dla całej gminy. Świadczy o tym odsetek osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem, który w 2015 r. wynosił 16,51% wobec 11,63% w Gminie Szubin. Na obszarze do rewitalizacji w 2015 r. środowiskową pomocą społeczną objętych było 12 gospodarstw domowych i 35 osób w tych gospodarstwach. Udział gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej spośród wszystkich gospodarstw wyniósł 26,09%.

Wykres 10. Skala korzystania z pomocy społecznej na obszarze rewitalizowanym – Żurczyn (stan na 31.12.2015 r.).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Szubinie.

Edukacja na poziomie szkolnictwa podstawowego

Sołectwo należy do rejonu obsługi Szkoły Podstawowej w Turze oraz Szkoły Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich w Rynarzewie, w których przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasistów za ostatnie 3 lata (60%) jest niższy od przeciętnego wyniku w województwie (62%).

Sfera gospodarcza

Działalność gospodarcza

Według danych Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej na obszarze do rewitalizacji działało 2 podmioty gospodarcze osób fizycznych, a w całej gminie 1316, co stanowi 0,15% ogółu firm prowadzonych przez osoby fizyczne w Gminie Szubin.

Stopień przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby podmiotów gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2015 r. wyniósł 1,46 i tym samym był niższy niż średnio w gminie, gdzie wynosi 8,43.

Sfera środowiskowa

Na terenie sołectwa znajdują się złoża kruszywa naturalnego tj. złoża piasków budowlanych (22,58 ha). W Żurczynie znajdują się dwa użytki ekologiczne – bagna o powierzchni 7,66 ha, ustanowione rozporządzeniem Nr 1/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 stycznia 2004 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 2004 r. Nr 8, poz. 76) i 25,40 ha ustanowione rozporządzeniem Nr 323/95 Wojewody Bydgoskiego z dnia 29 grudnia 1995 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne tworów przyrody na terenie województwa bydgoskiego (Dz.Urz.Woj.Bydg. z 1996 r. Nr 6, poz. 31). W Żurczynie funkcjonują 3 rodzinne ogrody działkowe o powierzchni łącznej ok. 34 ha.

W strefie ochrony konserwatorskiej znajdują się punkty osadnicze z paleolitu schyłkowego, neolitu, okresu lateńskiego i rzymskiego, wczesnego i późnego średniowiecza.

Stan środowiska

Na terenie sołectwa brak zagrożeń związanych z przekroczeniem standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi bądź stanu środowiska.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

Przez teren sołectwa przebiegają następujące drogi:

- droga gminna – Żurczyn-Olek-Głęboczek – nr 091021C, klasa L,
- droga gminna – Tur – Głęboczek - nr 091020C o długości 2,217 km, klasa L.

W Żurczynie znajduje się ujęcie wody, którego właścicielem jest KPWiK w Szubinie Sp. z o.o. Aktualny stan sieci kanalizacyjnej cechuje się dużym niedorozwojem – na terenach wiejskich Gminy, w tym w sołectwie Żurczyn – udział budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej wynosi 8%.

Do zabytków według karty ewidencji zabytków należą pozostałości zespołu folwarcznego - budynki murowane z końca XIX i początku XX wieku - „B”, cmentarz ewangelicki, nieczynny, założony w XIX wieku - „B” oraz stanowiska archeologiczne Żurczyn – Olek, osady neolityczne, z okresów lateńskiego i rzymskiego, ślad osadnictwa z epoki kamienia, osada z okresu rzymskiego, ślad osadnictwa z wczesnego średniowiecza, obozowisko z paleolitu schyłkowego, osady z późnego średniowiecza i nowożytności, osada kultury przeworskiej, ślady osadnictwa średniowiecznego i nowożytnego, osada wczesnośredniowieczna.

Na podobszarze Żurczyn brak jest obiektu, w którym byłaby możliwość przeprowadzenie przedsięwzięć , które odpowiadają na zidentyfikowane problemy. Celem ich realizacji, konieczna jest adaptacja obiektu położonego w bliskim sąsiedztwie Żurczyna, mianowicie obiektu zlokalizowanego w Niedźwiadach. Adaptacja zdegradowanego budynku, pozwoli na przywrócenie jego funkcji i nadanie nowych, które pozwolą na podjęcie zaplanowanych działań.

Rozdział 6. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja obszaru to opis oczekiwanego w przyszłości stanu tego obszaru. Wizja ma na celu zobrazowanie stanu docelowego, informowanie o aspiracjach osób/podmiotów formułujących wizję oraz jednoczenie wokół idei.

Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji zawiera:

- wyobrażenie, jak powinien wyglądać obszar rewitalizacji w roku 2023;
- wskazanie podmiotów (ludzie, instytucje, organizacje) występujących w tym wyobrażeniu;
- opis relacji zachodzących pomiędzy tymi podmiotami;
- cechy tych podmiotów;
- uszczegółowienie procesów.

Wizja wyprowadzenia obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego obejmuje okres do 2023 r. i odnosi się do wszystkich sfer, w których zdiagnozowano problemy.

Poprzez realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych w Gminie Szubin poprawi się sytuacja w sferach, w których zdiagnozowano problemy społeczne, gospodarcze oraz środowiskowe. Na obszarze Starego Miasta problemy społeczne związane były z wysokim udziałem osób w wieku poprodukcyjnym oraz osób korzystających z pomocy społecznej. Do końca 2023 r. problem wykluczenia społecznego wynikającego z uzależnienia od pomocy społecznej zostanie zniwelowany. Osoby te otrzymają wsparcie z zakresu aktywizacji, szkoleń, kursów aktywizujących i kształcących. Osoby starsze natomiast uzyskają możliwość aktywnego włączenia i powrotu do aktywnego życia w społeczeństwie. Prowadzone działania w sferze infrastrukturalnej prowadzone w sposób świadomy społecznie pozwolą na stworzenie infrastruktury przyjaznej osobom starszym, jednocześnie będą miały wpływ na poprawę jakości uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym i kulturalnym. Problemy związane z tzw. niską emisją, będą niwelowane poprzez programy pomocowe, ukierunkowane na dofinansowanie wymiany starych źródeł ciepła zasilanych paliwem stałym na kotły gazowe lub kotły olejowe, kotły elektryczne - piece zasilane prądem elektrycznym, podłączenie do sieci ciepłowniczej.

Działania rewitalizacyjne na obszarach wiejskich gminy nastawione będą przede wszystkim na podniesienie poziomu edukacji. Realizowane projekty ukierunkowane będą przede wszystkim na wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi w ramach zajęć specjalistycznych, dydaktyczno-wyrównawczych. Realizacja różnorodnych inicjatyw edukacyjnych skutecznie niwelować będzie problemy edukacyjne.

Przewiduje się także, że nastąpi wzrost świadomości mieszkańców i ich aktywizacja do podejmowania działań wpływających na wzrost przedsiębiorczości lokalnej. Pobudzenie lokalnej przedsiębiorczości nastąpi między innymi poprzez działania wspierające edukację i podnoszenie świadomości. Działania rewitalizacyjne przyczynią się do zwiększenia

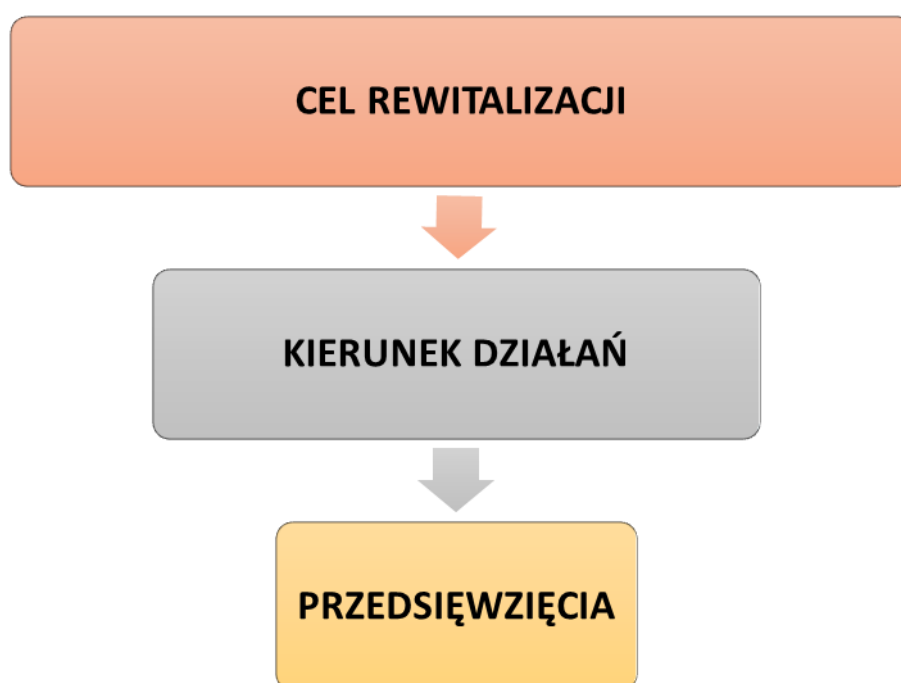
kompetencji i umiejętności zawodowych mieszkańców oraz utworzenia nowych podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne. Wzmocni to konkurencyjność na rynku pracy. Mieszkańcy chętnie podejmą samozatrudnienie, w czym pomocne będzie wsparcie otoczenia.

Dzięki synergicznym efektom poszczególnych działań złagodzone zostaną obecnie występujące problemy społeczne, zwłaszcza wśród osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem.

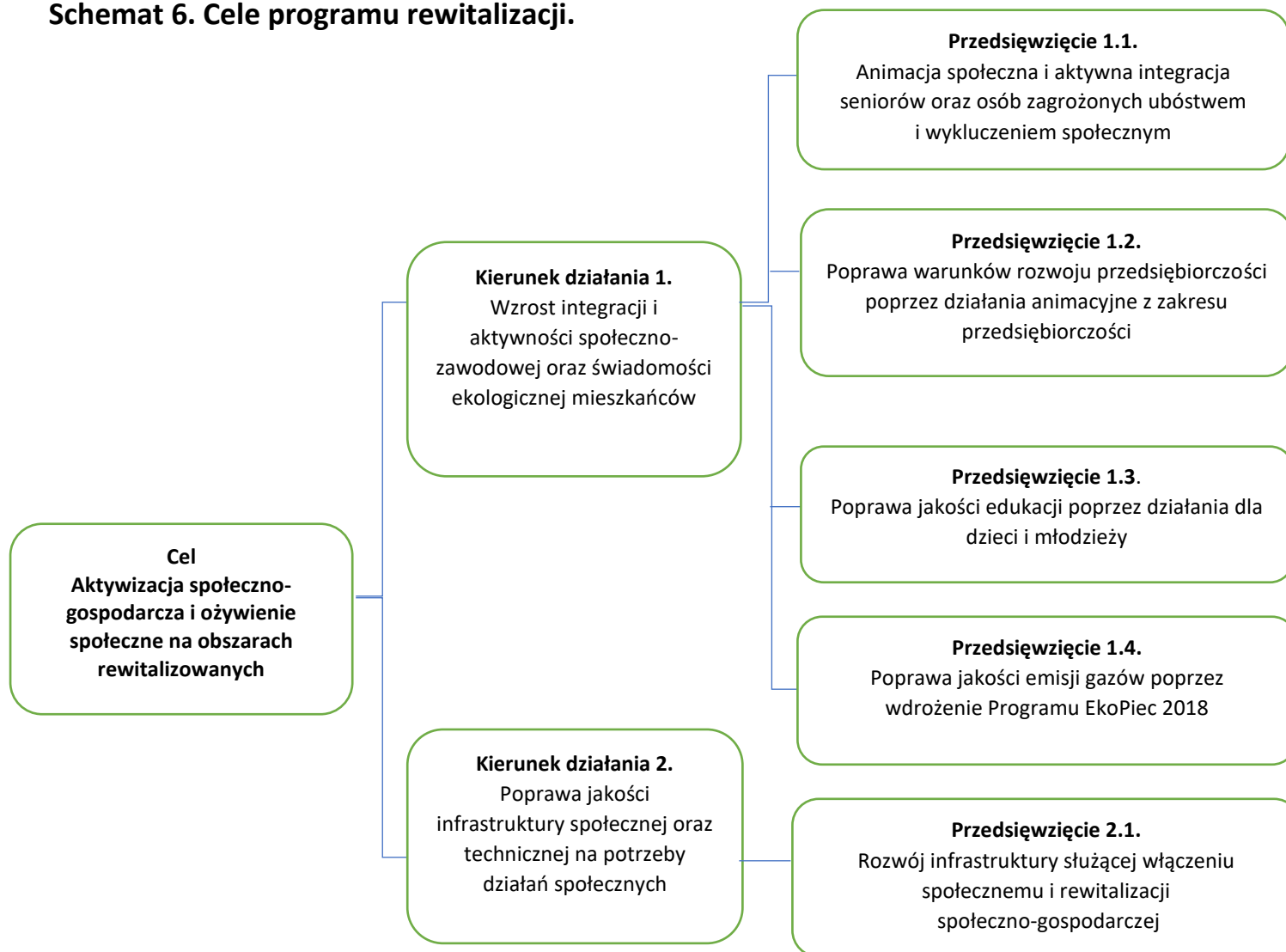
Rozdział 7. Cele rewitalizacji i kierunki działań

Określone w niniejszym programie rewitalizacji cele rewitalizacji odpowiadają na problemy zidentyfikowane na etapie diagnozy – są osadzone w sferze społecznej oraz gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Poniżej sformułowane cele są pochodną wizji określającej stan końcowy procesu rewitalizacji w roku 2023 i są ukierunkowane na osiągnięcie efektów procesów rewitalizacji w województwie kujawsko-pomorskim

Każdy cel został opisany przy pomocy skwantyfikowanych wskaźników z określonymi wartościami bazowymi i docelowymi. Do każdego z celów rewitalizacji przypisano konkretne kierunki działań oraz przedsięwzięcia. Stanowią one zestawienie najważniejszych grup działań pozwalających na osiągnięcie założonych celów.

Schemat 6. Cele programu rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 28. Wskaźniki dla celów rewitalizacji

Nazwa wskaźnika	Rok bazowy 2016	Rok docelowy 2023
Cel: Aktywizacja społeczno-gospodarcza i ożywienie społeczne na obszarach rewitalizowanych		
Osiedle Stare Miasto		
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	23,78%	22,64%
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	0	168
Liczba gospodarstw domowych, które wymieniły stare źródło ciepła na ekologiczne	0	15
Liczba osób korzystających z wybudowanych / wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich [osoby]	0	520
Wzrost aktywności społecznej osób w wieku poprodukcyjnym	0	90
Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich	0	2
Sołectwo Samokłęski Małe oraz Żurczyn		
Wzrost poziomu kształcenia w szkołach	60%	61%
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców	7	8
Liczba osób korzystających z wybudowanych / wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach wiejskich	0	300
Wzrost aktywności społecznej osób w wieku poprodukcyjnym sołectwa Samokłęski Małe	0	18
Wzrost aktywności społecznej osób w wieku poprodukcyjnym sołectwa Żurczyn	0	12
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	0	1
Osiedle Stare Miasto Sołectwo Samokłęski Małe oraz Żurczyn		
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym objętych wsparciem	0	197
Liczba zrealizowanych przedsięwzięć dla osób w wieku poprodukcyjnym	0	5
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [m ²]	27782	27782

Źródło: Opracowanie własne na podstawie fiszek projektowych.

Rozdział 8. Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Podstawowe projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne stanowią działania, bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i nie zostaną rozwiązane zdiagnozowane problemy.

Tabela 29. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie	Projekt	Typ projektu ²	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cel rewitalizacji: Aktywizacja społeczno-gospodarcza i ożywienie społeczne na obszarach rewitalizowanych									
Kierunek działania 1: Wzrost integracji i aktywności społeczno-zawodowej oraz świadomości ekologicznej mieszkańców									
Osiedle Stare Miasto Sołectwo Samokłeski Małe Sołectwo Żurczyn	1.1 Animacja społeczna i aktywna integracja seniorów oraz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	1. „Pałucka kuźnia aktywności seniorów”	S	instytucje publiczne/ organizacje pozarządowe	Organizacja przedsięwzięć edukacyjnych i/lub rekreacyjnych np. kursów, warsztatów, wizyt studyjnych etc. nawiązujących do lokalnej tradycji, skierowanych do osób starszych. Projekt będzie odpowiedzią na problem społeczny, zdiagnozowany wskaźnikiem: „Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze”.	Szubiński Dom Kultury ul. Kcyńska 13 89-200 Szubin	Do 20 000 zł	Wskaźnik rezultatu: Liczba seniorów objętych wsparciem – 15 Wskaźnik produktu: Liczba zrealizowanych przedsięwzięć dla seniorów -1	Sposoby pomiaru: 1. Lista obecności, karty zgłoszeń, etc. Sposoby pomiaru: 1. Sprawozdanie z realizacji przedsięwzięcia.
Osiedle Stare Miasto	1.1 Animacja społeczna i aktywna integracja seniorów oraz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	2. Klub Młodzieżowy „Dobry Duch”	S	Instytucje publiczne / organizacje pozarządowe	Działania na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w zakresie wdrożenia rozwiązań z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym poprzez działania klubu młodzieżowego m.in. zajęcia i warsztaty tematyczne – rozwijanie pasji i zainteresowań, aktywne spędzanie czasu wolnego, a także poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne, wsparcie w procesie nauki. Projekt będzie odpowiedzią na problem reprezentujący sferę społeczną, zdiagnozowany wskaźnikiem: „Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	Szubiński Dom Kultury ul. Kcyńska 13 89-200 Szubin	Do 58 823,53 zł	Wskaźnik rezultatu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 6 (RPO WK-P/LSR) Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych	Sposoby pomiaru: 1. Dokumenty poświadczające postęp w procesie aktywizacji społecznej uczestnika. Sposoby pomiaru: 1. Umowa z uczestnikiem/ rodzicem/opiekunem prawnym

² S – społeczny, G-gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T - techniczny

					na danym obszarze”.			wsparcie w programie -10 (RPO WK-P/LSR)	wraz z zaświadczeniem lub oświadczeniem potwierdzającym status osoby wykluczonej.
Osiedle Stare Miasto Sołectwo Samokłęski Małe Sołectwo Żurczyn	1.1 Animacja społeczna i aktywna integracja seniorów oraz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	3. Integrycyjny blok artystyczny „Bratanie przez działanie”	S	Instytucje publiczne / organizacje pozarządowe	Organizacja przedsięwzięć edukacyjnych i/lub rekreacyjnych np. organizacja warsztatów artystycznych na obszarze rewitalizowanej przestrzeni, mających na celu integrację międzypokoleniową (osoby starsze oraz dzieci i młodzież), mieszkańców miasta i gminy objętych programem rewitalizacji. Projekt będzie odpowiedzią na problem reprezentujący sferę społeczną, zdiagnozowany wskaźnikiem: „Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze”.	Szubiński Dom Kultury Ul. Kcyńska 13 89-200 Szubin	Do 40 000 zł	Wskaźnik rezultatu: Liczba osób objętych wsparciem projektu– 30 Liczba seniorów objętych wsparciem– 16 Wskaźnik produktu: Liczba zrealizowanych przedsięwzięć na rzecz integracji międzypokoleniowej - 1	Sposoby pomiaru: 1. Lista uczestników projektu. Sposoby pomiaru: 1. Sprawozdanie z realizacji przedsięwzięcia.
Osiedle Stare Miasto Sołectwo Samokłęski Małe Sołectwo Żurczyn	1.1 Animacja społeczna i aktywna integracja seniorów oraz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	4. „Zdrowy duch – zdrowy senior”	S	Instytucje publiczne / organizacje pozarządowe	Cykliczne działania na rzecz poprawy zdrowia, kondycji fizycznej i aktywności społecznej seniorów m.in. profilaktyka zdrowotna, spotkania ze specjalistami, działania informacyjne, ćwiczenia fizyczne, rozwój pasji i zainteresowań, promowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego, etc. Projekt będzie odpowiedzią na problem społeczny, zdiagnozowany wskaźnikiem: „Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze”.	Szubiński Dom Kultury Ul. Kcyńska 13 89-200 Szubin	Do 11 000 zł	Wskaźnik rezultatu: Liczba seniorów objętych wsparciem projektu– 120 Wskaźnik produktu: Liczba zrealizowanych przedsięwzięć dla seniorów -3	Sposoby pomiaru: 1. Lista uczestników projektu. Sposoby pomiaru: 1. Sprawozdanie z realizacji przedsięwzięcia.

Osiedle Stare Miasto Sołectwo Samokłęski Małe Sołectwo Żurczyn	1.1 Animacja społeczna i aktywna integracja seniorów oraz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	5. „Artystyczne soboty”	S	Institucje publiczne / organizacje pozarządowe	Organizowanie cyklicznych warsztatów artystycznych dla seniorów i mieszkańców zamieszkujących obszar rewitalizacji. Projekt będzie odpowiedzią na problem reprezentujący sferę społeczną, zdiagnozowany wskaźnikiem: „Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze” oraz „Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze”.	Szubiński Dom Kultury Ul. Kcyńska 13 89-200 Szubin	Do 2 000 zł	Wskaźnik rezultatu: Liczba osób objętych wsparciem projektu – 90 Liczba seniorów objętych wsparciem – 46 Wskaźnik produktu: Liczba zrealizowanych przedsięwzięć na rzecz integracji międzypokoleniowej - 3	Sposoby pomiaru: 1. Lista uczestników projektu. Sposoby pomiaru: 1. Sprawozdanie z realizacji przedsięwzięcia.
Osiedle Stare Miasto	1.1 Animacja społeczna i aktywna integracja seniorów oraz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	6. Inwestuj w siebie – rozwiń skrzydła	S	Institucje publiczne /organizacje pozarządowe	Wsparcie społeczne dla osób w rodzinach przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych (bezzadność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego). Organizowanie działań aktywizujących życie społeczności lokalnej, przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu – usługi wsparcia i aktywizacji rodzin zmarginalizowanych m.in. wsparcie psychologiczne, terapie rodzinne i indywidualne, zajęcia integracyjne, działania asystenta rodziny, konsultantów rodzinnych, etc. Projekt będzie odpowiedzią na problem reprezentujący sferę społeczną, zdiagnozowany wskaźnikiem: „Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze”.	Budynek przy ul. Winnicy 15 w Szubinie	Do 58 823,53 zł	Wskaźnik rezultatu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 6 (RPO WK-P/LSR) Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 10 (RPO WK-P/LSR)	Sposoby pomiaru: 1. Dokumenty poświadczające postęp w procesie aktywizacji społecznej uczestnika. Sposoby pomiaru: 1. Umowa z uczestnikiem wraz z zaświadczeniem lub oświadczeniem potwierdzającym status osoby wykluczonej.

Osiedle Stare Miasto	1.1 Animacja społeczna i aktywacja integracja seniorów oraz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	7. Inwestuj w siebie – kontynuacja projektu	S	Institucje publiczne /organizacje pozarządowe	Wsparcie społeczne dla osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. Organizowanie cyklicznych działań aktywizujących życie społeczności lokalnej, przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu , wsparcie psychologiczne, terapie rodzinne i indywidualne, zajęcia integracyjne, działania asystenta rodziny, konsultantów rodzinnych, etc. Projekt będzie odpowiedzią na problem reprezentujący sferę społeczną, zdiagnozowany wskaźnikiem: „Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze”.	Budynek przy ul. Winnicy 15 w Szubinie	Do 90 000 zł	Wskaźnik rezultatu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 20 Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - 80	Sposoby pomiaru: 1. Dokumenty poświadczające postęp w procesie aktywizacji społecznej uczestnika. Sposoby pomiaru: 1. Lista uczestników.
Sołectwo Samokłęski Małe Sołectwo Żurczyn	1.2. Poprawa warunków do rozwoju przedsiębiorczości poprzez działania animacyjne z zakresu przedsiębiorczości	8. Kuźnia aktywności zawodowej	G	Institucje publiczne / organizacje pozarządowe	Działania animacyjne na rzecz tworzenia podmiotów ekonomii społecznej i podmiotów gospodarczych, w tym integracja społeczna sprzyjająca tworzeniu miejsc pracy. Projekt będzie odpowiedzią na problem reprezentujący sferę gospodarczą, zdiagnozowany wskaźnikiem: „Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze”.	Niedźwiady ³ , gm. Szubin	Do 20 000 zł	Wskaźnik rezultatu: Liczba osób objętych wsparciem zawodowym– 15 Liczba utworzonych podmiotów gospodarczych– 1 Wskaźnik produktu: Liczba zrealizowanych przedsięwzięć animacyjnych sprzyjających tworzeniu miejsc pracy-1	Sposoby pomiaru: 1.Lista obecności, karty zgłoszeń. Sposoby pomiaru: 1.Sprawozdanie z realizacji przedsięwzięcia.
Sołectwo Samokłęski Małe Sołectwo Żurczyn	1.3 Poprawa jakości edukacji poprzez działania dla dzieci i młodzieży	9. Klub Młodzieżowy „Blżej gwiazd”	S	Institucje publiczne / organizacje pozarządowe	Działania na rzecz dzieci i młodzieży, w tym z rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, zmierzające do podniesienia poziomu kształcenia. Wdrożenie rozwiązań	Niedźwiady ⁴ , gm. Szubin	Do 58 823,53 zł	Wskaźnik rezultatu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem	Sposoby pomiaru: 1. Dokumenty poświadczające postęp w procesie

³ Uzasadnienie realizacji projektu poza obszarem rewitalizacji zostało umieszczone w podrozdziale 9.1. Komplementarność przestrzenna.

⁴ Uzasadnienie realizacji projektu poza obszarem rewitalizacji zostało umieszczone w podrozdziale 9.1. Komplementarność przestrzenna.

					<p>między innymi poprzez działania klubu młodzieżowego w którym realizowane będą m.in. zajęcia i warsztaty tematyczne – rozwijanie pasji i zainteresowań związanych z naukami ścisłymi (w tym fizyką i astronomią) jak również geografią czy ekologią , aktywne spędzanie czasu wolnego, poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne, wsparcie w procesie nauki, etc.</p> <p>Projekt będzie odpowiedzią na problem społeczny, zdiagnozowany wskaźnikiem: „Miejscowość należy do rejonu szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia”.</p>			<p>społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 6 (RPO WK-P/LSR)</p> <p>Liczba uczniów, którzy poprawili wyniki w nauce – 5</p> <p>Wskaźnik produktu: Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie -10 (RPO WK-P/LSR)</p> <p>Liczba uczniów objętych wsparciem - 10</p>	<p>aktywizacji społecznej uczestnika. 2. Raporty / zaświadczenia poświadczające postęp w procesie edukacji.</p> <p>Sposoby pomiaru: 1. Umowa z uczestnikiem/ rodzicem/opiekunem prawnym wraz z zaświadczeniem lub oświadczeniem potwierdzającym status osoby wykluczonej. 2. Ewidencja uczestników.</p>
Sołectwo Samokłęski Małe Sołectwo Żurczyn	1.3 Poprawa jakości edukacji poprzez działania dla dzieci i młodzieży	10. Kluczowe kompetencje – drogą do sukcesu	S	Instytucje publiczne / organizacje pozarządowe	<p>Wsparcie uczniów na poziomie szkoły podstawowej , w procesach edukacyjnych, celem rozwijania kompetencji kluczowych (nauki matematyczno- przyrodnicze). Prowadzenie działań, wspierających wybór ścieżki edukacyjnej związanej z naukami ścisłymi. Proces rekrutacji obejmuje uczniów z obszaru rewitalizacji, jak również spoza obszaru. Projekt będzie odpowiedzią na problem reprezentujący sferę społeczną, zdiagnozowany wskaźnikiem: „Miejscowość należy do rejonu szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim</p>	Niedźwiady ⁵ , gm. Szubin oraz Szkoły Podstawowe (Tur, Rynarzewo)	Do 590 000 zł	<p>Wskaźnik rezultatu: - Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu – 125 (w tym 35 z SP Tur oraz SP Rynarzewo) (RPO WK-P) Liczba uczniów SP Tur oraz SP Rynarzewo objętych wsparciem– 60</p>	<p>Sposoby pomiaru: 1. Raporty / zaświadczenia poświadczające postęp w procesie edukacji. 2. Lista uczniów.</p>

⁵ Uzasadnienie realizacji projektu poza obszarem rewitalizacji zostało umieszczone w podrozdziale 9.1. Komplementarność przestrzenna.

					poziomie kształcenia”.			Wskaźnik produktu: - Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie – 210 (RPO WK-P)	Sposoby pomiaru: 1. Ewidencja uczestników.
Sołectwo Samokłęski Mąte Sołectwo Żurczyn	1.3 Poprawa jakości edukacji poprzez działania dla dzieci i młodzieży	11. Klub Młodzieżowy „Blżej gwiazd” - kontynuacja działań	S	Organizacje pozarządowe	Cykliczne przedsięwzięcia edukacyjne na rzecz dzieci i młodzieży z OR m.in. zajęcia i warsztaty tematyczne oraz pokazy związane z astronomią, wydarzenia integracyjne nawiązujące do tematyki miejsca, etc Projekt będzie odpowiedzią na problem reprezentujący sferę społeczną,, zdiagnozowany wskaźnikiem: „Miejscowość należy do rejonu szkoły podstawowej lub gimnazjum o niskim poziomie kształcenia”.	Niedźwiady ⁶ , gm. Szubin	Do 1 500 zł	Wskaźnik rezultatu: Liczba osób, uczestniczących w przedsięwzięciu – 20 Wskaźnik produktu: Liczba zrealizowanych przedsięwzięć -3	Sposoby pomiaru: 1. Sprawozdanie z realizacji przedsięwzięcia. Sposoby pomiaru: 1. Umowa o dofinansowanie.
Osiedle Stare Miasto	1.4 Poprawa jakości emisji gazów poprzez wdrożenie Programu EkoPiec 2018	12. EkoPiec 2018	S/S	Instytucje publiczne / organizacje pozarządowe	Program realizowany będzie poprzez dofinansowanie wymiany starych źródeł ciepła zasilanych paliwem stałym na: 1) kotły gazowe, 2) kotły olejowe, 3) kotły elektryczne - piece zasilane prądem elektrycznym, 4) podłączenie do sieci ciepłowniczej. Projekt będzie odpowiedzią na problem reprezentujący sferę środowiskową,, zdiagnozowany wskaźnikiem: „Udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych względem ogółu gospodarstw domowych danego obszar”.	Osiedle Stare Miasto Szubin	Do 60 000 zł	Wskaźnik rezultatu: Liczba gospodarstw domowych, które wymieniły stare źródło ciepła na ekologiczne – 15 Wskaźnik produktu: Liczba gospodarstw domowych objętych wsparciem – 15	Sposoby pomiaru: 1. Protokół odbioru lub uruchomienia instalacji nowego źródła ciepła Sposoby pomiaru: 1. Liczba podpisanych umów z beneficjentem wsparcia

⁶ Uzasadnienie realizacji projektu poza obszarem rewitalizacji zostało umieszczone w podrozdziale 9.1. Komplementarność przestrzenna.

Cel rewitalizacji: Aktywizacja społeczno-gospodarcza i ożywienie społeczne na obszarach rewitalizowanych									
Kierunek działania 2: Poprawa jakości infrastruktury społecznej oraz technicznej na potrzeby działań społecznych									
Osiedle Stare Miasto Sołectwo Samokłęski Małe Sołectwo Żurczyn	2.1 Rozwój infrastruktury służącej włączeniu społecznemu i rewitalizacji społeczno-gospodarczej	13. Nadbudowa, przebudowa, rozbudowa i modernizacja Szubińskiego Domu Kultury	T	Szubiński Dom Kultury/ Gmina Szubin	Zakres projektu obejmuje wykonanie: - prac budowlanych; - prac remontowych; - prac modernizacyjnych istniejącego budynku. Prace te są niezbędne do działania Klubu Młodzieżowego „Dobry Duch”; integracyjnych bloków artystycznych „Bratanie przez działanie”; „Zdrwoy duch -zdrowy senior”; „Artystyczne soboty”; „Pałuckiej kuźni aktywności seniorów”; Realizacja prac, przyczyni się do dostosowania obiektu na potrzeby uczestników działań w nim prowadzonych. Dzięki realizacji projektu infrastrukturalnego powstaną sale niezbędne do działań społecznych przeznaczonych do seniorów oraz osób zagrożonych wykluczeniem.	Szubiński Dom Kultury ul. Kcyńska 13 89-200 Szubin	Do 3 400 000 zł	Wskaźnik rezultatu: - Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich – 400 (RPO WK-P) Wskaźnik produktu: - Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 1 (RPO WK-P) - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją - 1426 m ² (RPO WK-P)	Sposoby pomiaru: 1. Ewidencje korzystających z budynku/ korzystających z rewitalizowanych obszarów . Sposoby pomiaru: 1. Protokoły zdawczo-odbiorcze robót. 2. Raporty podmiotu zarządzającego obiektem. 3. Dokumentacja fotograficzna.
Osiedle Stare Miasto	2.1 Rozwój infrastruktury służącej włączeniu społecznemu i rewitalizacji społeczno-gospodarczej	14. Przebudowa budynku przy ul. Winnicy 15 w Szubinie na cele świetlicy	T, PF	Gmina Szubin	Przebudowa istniejącego budynku przy ul. Winnicy 15. Zakres prac obejmuje roboty budowlane w zakresie prac wyburzeniowych i demontażowych; roboty murowe, posadzkowe; wymianę stolarki budowlanej; remont elewacji; roboty w zakresie branży elektrycznej, wymianę instalacji elektrycznej wewnętrznej i zewnętrznej; roboty budowlane w zakresie instalacji sanitarnych oraz zakup niezbędnego wyposażenia. Budynek ze względu na zły stan techniczny został wyłączony z użytkowania. Realizacja prac, przyczyni się do dostosowania obiektu na potrzeby uczestników działań w nim prowadzonych., m.in. realizacji projektu	Budynek przy ul. Winnicy 15 w Szubinie	Do 1 200 000 zł	Wskaźnik rezultatu: - Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich – 120 (RPO WK-P)	Sposoby pomiaru: 1. Ewidencje korzystających z budynku / korzystających z rewitalizowanych obszarów.

					„Inwestuj w siebie – rozwiń skrzydła”.			Wskaźnik produktu: - Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 1 (RPO WK-P) - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją -856 m ² (RPO WK-P)	Sposoby pomiaru: 1. Protokoły zdawczo-odbiorcze robót. 2. Raporty podmiotu zarządzającego obiektem. 3. Dokumentacja fotograficzna.
Sołectwo Samokłęski Małe Sołectwo Żurczyn	2.1 Rozwój infrastruktury służącej włączeniu społecznemu i rewitalizacji społeczno-gospodarczej	15. Utworzenie Centrum Astronomiczno - Kulturalno-Dydaktycznego	T/PF	Gmina Szubin	Rozbudowa istniejącego obiektu na potrzeby realizacji projektów: „Kuchnia aktywności zawodowej”; Klubu Młodzieżowego „Bliżej gwiazd”; „Kluczowe kompetencje – drogą do sukcesu.” Zakres prac obejmuje wykonanie prac budowlanych w zakresie robót rozbiórkowych, murowych i betonowych, remont dachu, prace posadzkowe oraz tynkowe, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, remont elewacji, budowę platformy osób niepełnosprawnych; roboty w zakresie instalacji elektrycznych i alarmowych; roboty branży sanitarnej obejmujące swym zakresem instalację c.o., wodno-kanalizacyjną, gazową, budowę kotłowni i przyłącza kanalizacji sanitarnej ze zbiornikiem bezodpływowym. Rozbudowa istniejącego obiektu ma na celu przystosowanie pomieszczeń do prowadzenia zajęć edukacyjnych i funkcji noclegowych wraz z zakupem wyposażenia obiektu. Zadanie będzie realizowane poza obszarem rewitalizacji. Konieczność prowadzenia działań rewitalizacyjnych poza obszarem wynika ze specyfiki tych działań i usytuowania istniejącego obserwatorium astronomicznego w miejscu najdogodniejszym do prowadzenia określonych działań.	Niedźwiady ⁷ , gm. Szubin	Do 1 649 000 zł	Wskaźnik rezultatu: - Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 300 (RPO WK-P/LSR) Wskaźnik produktu: - Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach - 1 (RPO WK-P/LSR) - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją - 25 500m ² (RPO WK-P)	Sposoby pomiaru: 1. Ewidencje korzystających z obiektu. Sposoby pomiaru: 1. Protokoły zdawczo-odbiorcze robót. 2. Raporty podmiotu zarządzającego obiektem. 3. Dokumentacja fotograficzna.

⁷ Uzasadnienie realizacji projektu poza obszarem rewitalizacji zostało umieszczone w podrozdziale 9.1. Komplementarność przestrzenna.

Tabela 30. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Obszar rewitalizacji (nr / nazwa)	Lp.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne
1	2	3	4
Sołectwo Samokłęski Małe	CEL REWITALIZACJI Aktywizacja społeczno-gospodarcza i ożywienie społeczne na obszarach rewitalizowanych		
	Kierunek działań 1. Wzrost integracji i aktywności społeczno-zawodowej oraz świadomości ekologicznej mieszkańców		
	1.	S	Krajna i Pałuki dla młodszych i starszych – integracja międzypokoleniowa grup defaworyzowanych (dzieci i młodzież oraz osoby starsze) – przedsięwzięcia edukacyjne nawiązujące do lokalnych zasobów Krajny i Pałuk w ramach projektów objętych grantami LSR (Poddziałanie 19.2 PROW 2014-2020)
Sołectwo Żurczyn			
Osiedle Stare Miasto			
Sołectwo Samokłęski Małe	CEL REWITALIZACJI Aktywizacja społeczno-gospodarcza i ożywienie społeczne na obszarach rewitalizowanych		
	Kierunek działań 1. Wzrost integracji i aktywności społeczno-zawodowej oraz świadomości ekologicznej mieszkańców		
	2.	S	Realizacja działań wspierających rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej, skierowanych do wszystkich grup wiekowych zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia dla osób w wieku poprodukcyjnym oraz wdrożenie rozwiązań z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym – m.in. działania edukacyjne i wspierające skierowane do dzieci i młodzieży, wspomagające proces nauczania dzieci z problemami w nauce (pomoc w nauce, nauka j. obcego, rozwój kompetencji społecznych, etc.) - (Działanie 11.1 RPO WK-P)
Sołectwo Żurczyn			
Osiedle Stare Miasto			
Osiedle Stare Miasto	CEL REWITALIZACJI Aktywizacja społeczno-gospodarcza i ożywienie społeczne na obszarach rewitalizowanych		
	Kierunek działań 1. Wzrost integracji i aktywności społeczno-zawodowej oraz świadomości ekologicznej mieszkańców		
	3.	S	Aktywizacja osób starszych poprzez aktywne działania Uniwersytetu Trzeciego Wieku – klub seniora, wykłady i warsztaty tematyczne, wizyty studyjne, wydarzenia kulturalne (budżet gminy/budżet Szubińskiego Domu Kultury)
Sołectwo Samokłęski Małe			
Sołectwo Żurczyn			

Osiedle Stare Miasto	CEL REWITALIZACJI Aktywizacja społeczno-gospodarcza i ożywienie społeczne na obszarach rewitalizowanych		
	Kierunek działań 1. Wzrost integracji i aktywności społeczno-zawodowej oraz świadomości ekologicznej mieszkańców		
Sołectwo Samokłęski Małe	4.	S	Aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji - zindywidualizowane i kompleksowe działania umożliwiające aktywne włączenie społeczne osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym powrót na rynek pracy – min. organizacja szkoleń podnoszących kompetencje, aktywizacja społeczna, zawodowa i edukacyjna. Działania na rzecz integracji międzypokoleniowej. Działania zostaną skierowane do wszystkich mieszkańców gminy Szubin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia ze szczególnym uwzględnieniem osób z obszarów objętych gminnym programem rewitalizacji. - (Działanie 11.1 RPO WK-P/LSR)
Sołectwo Żurczyn			
Sołectwo Samokłęski Małe	CEL REWITALIZACJI Aktywizacja społeczno-gospodarcza i ożywienie społeczne na obszarach rewitalizowanych		
	Kierunek działań 1. Wzrost integracji i aktywności społeczno-zawodowej oraz świadomości ekologicznej mieszkańców		
Sołectwo Żurczyn	5.	S/G	Wsparcie inwestycyjne mikro i małych przedsiębiorstw oraz planujących uruchomić działalność gospodarczą w ramach LSR (Poddziałanie 19.2 PROW 2014-2020)
Osiedle Stare Miasto	CEL REWITALIZACJI Aktywizacja społeczno-gospodarcza i ożywienie społeczne na obszarach rewitalizowanych		
	Kierunek działań 1. Wzrost integracji i aktywności społeczno-zawodowej oraz świadomości ekologicznej mieszkańców		
	6.	Ś	Prowadzenie działań wspierających podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców. Organizowanie akcji ekologicznych (budżet gminy)
Osiedle Stare Miasto	CEL REWITALIZACJI Aktywizacja społeczno-gospodarcza i ożywienie społeczne na obszarach rewitalizowanych		
	Kierunek działań 2. Poprawa jakości infrastruktury społecznej oraz technicznej na potrzeby działań społecznych		
	7.	S	Budowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjnej w ramach LSR (Poddziałanie 19.2 PROW 2014-2020)

Źródło: opracowanie na podstawie złożonych fiszek projektowych.

Rozdział 9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/ przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji

Podczas programowania procesu rewitalizacji nadrzędną zasadą jaką kierowano się przy wyborze projektów rewitalizacyjnych było zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach, przede wszystkim przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania.

Wymogiem koniecznym dla wspierania przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach. W szczególności dotyczy to komplementarności:

- **Przestrzennej** – powiązania pomiędzy przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi realizowanymi zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i znajdującymi się poza nim, ale oddziałującymi na obszar rewitalizacji.
- **Problemowej** – konieczność realizacji projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że PR będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, technicznym, środowiskowym).
- **Proceduralno-instytucjonalnej** – konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.
- **Źródeł finansowania** – konieczność uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS, środków własnych i innych.

9.1. Komplementarność przestrzenna

Projekty rewitalizacyjne będą realizowane zarówno na obszarze rewitalizacji, jaki i poza nim (w bliskim sąsiedztwie obszaru). Zasięg ich oddziaływania będzie dużo większy niż wyznaczony obszar rewitalizacji. Projekty realizowane na terenie Szubina (Stare Miasto) będą wpływać na obszar, mieszkańców całego miasta i miejscowości wiejskich. Z kolei te dedykowane mieszkańcom Samokłesk Małych i Żurczyna będą oddziaływać na wszystkich mieszkańców tych sołectw oraz sołectw sąsiednich. Dzięki tak dużemu promieniowaniu zaplanowanych projektów zapewnione zostanie, że program rewitalizacji będzie efektywnie oddziaływał na cały obszar dotknięty kryzysem. Działania rewitalizacyjne nie spowodują przenoszenia problemów z obszaru rewitalizacji na inne obszary.

W programie przewiduje się realizację projektów realizowanych poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji. Dotyczy to projektu infrastrukturalnego pt.: Utworzenie Centrum Astronomiczno-Kulturalno-Dydaktycznego, który planowany jest do realizacji w miejscowości Niedźwiady. Niedźwiady leżą w sołectwie Samokłeski Duże, sąsiadującym z sołectwem

Samoklęski Małe, które należy do obszaru rewitalizacji. Ze względu na fakt, że na obszarze rewitalizacji na terenach wiejskich nie ma obiektu, który mógłby być zaadaptowany na cele projektów rewitalizacyjnych, Gmina Szubin planuje wykorzystać istniejącą infrastrukturę, mianowicie Obserwatorium w Niedźwiadach. Lokalizacja Obserwatorium w Niedźwiadach nie jest przypadkowa. Obserwatorium prowadzi już na niewielką skalę działania ukierunkowane na zwiększenie kompetencji uczniów, jednakże aby przyniosły one długofalowy i zamierzony efekt potrzebne jest wsparcie inwestycyjne bieżących działań prowadzonych na rzecz dzieci i młodzieży. Obserwatorium zostało założone przez Pałucko-Pomorskie Stowarzyszenie Astronomiczno-Ekologiczne w 2001 roku. Prowadzone przez Stowarzyszenie działania edukacyjne tj. prelekcje, pokazy multimedialne organizowane są dla uczniów szkół oraz innych grup wiekowych, mają one na celu popularyzację astronomii. Utworzenie klubu młodzieżowego i prowadzenie przez niego niekonwencjonalnych aktywności w zrewitalizowanym obiekcie, przyczyni się do wzrostu poziomu kształcenia dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji w Szkołach Podstawowych w Turze i Rynarzewie.

Aby zniwelować problem związany z niskim poziomem edukacji zdiagnozowanym w szkołach w Turze i Rynarzewie, do której uczęszczają uczniowie z Samoklęsk Małych i Żurczyna, organizowano dodatkowe zajęcia. Jednak dotychczasowe działania szkoły i samorządu nie dają efektów, w związku z tym konieczna jest zmiana podejścia do rozwiązania tego problemu. Dlatego też planuje się połączyć teorię z praktyką poprzez wizualizację teorii przedstawianych przez nauczycieli przedmiotów przy wsparciu praktyków z wybranych dziedzin. W tym celu zamierza się wykorzystać doświadczenie przedstawicieli różnych organizacji, których celem jest działalność popularyzatorska i naukowa upowszechniająca wiedzę o wszechświecie i prawach nim rządzących, jak również inicjowanie i wspieranie lokalnych działań związanych z ochroną środowiska i edukacją ekologiczną. Przedstawiciele organizacji zaangażowani będą do prowadzenia zajęć praktycznych m.in. fizyki z elementami astronomii, geografii oraz ekologii w ramach zajęć edukacyjnych, wykorzystując już istniejącą bazę naukową jaką jest obserwatorium astronomiczne w Niedźwiadach. **Wbrew pozorom realizacja projektu poza obszarem rewitalizację, dają największą szansę na powodzenie działań rewitalizacyjnych w kierunku zniwelowania problemu niskiego poziomu edukacji.**

Dzięki rozbudowie obserwatorium, nastąpi również możliwość realizacji projektów gospodarczych, którymi objęci będą mieszkańcy obszaru rewitalizacji (Samoklęski Małe i Żurczyn). Budowa infrastruktury od podstaw na terenie sołectw objętych rewitalizacją jest zbyt czasochłonna i kosztochłonna. Dlatego też najbardziej uzasadnionym ekonomicznie rozwiązaniem będzie rozbudowa istniejącego obserwatorium w celu utworzenia Centrum Astronomiczno-Kulturalno-Dydaktycznego. Z powstałego centrum korzystać będą mieszkańcy całej Gminy, w tym obszarze rewitalizacji. Planowane działania pozytywnie wpłyną na wizerunek Gminy. W powstałej infrastrukturze realizowane będą następujące projekty w ramach rewitalizacji:

- „Kuznia aktywności zawodowej” - projekt, który obejmuje działania animacyjne na rzecz tworzenia podmiotów ekonomii społecznej i podmiotów gospodarczych, w tym integracja społeczna sprzyjająca tworzeniu miejsc pracy. Realizacja projektu będzie odpowiedzią na problem reprezentujący sferę gospodarczą, zdiagnozowany wskaźnikiem: „Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze”.

- „Kluczowe kompetencje – drogą do sukcesu” – w ramach projektu planuje się objąć uczniów szkoły podstawowej zamieszkujących obszar rewitalizacji wsparciem w procesach edukacyjnych, celem rozwijania kompetencji kluczowych. Realizacja projektu jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy na obszarze rewitalizacji związane z niskim poziomem edukacji.

- Klub Młodzieżowy „Bliżej Gwiazd” – obejmuje działania na rzecz dzieci i młodzieży, w tym z rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, zmierzające do podniesienia poziomu kształcenia. Wdrożenie rozwiązań poprzez działania klubu młodzieżowego m.in. zajęcia i warsztaty tematyczne – rozwijanie pasji i zainteresowań, aktywne spędzanie czasu wolnego, poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne, ze szczególnym naciskiem wsparcia w procesie nauki. Realizacja projektu jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy na obszarze rewitalizacji związane z niskim poziomem edukacji. W trakcie zajęć w ramach projektu klubu młodzieżowego „Bliżej Gwiazd” zostaną wykorzystane metody twórczego rozwiązywania problemów, prowadzone będą zajęcia niestandardowe dążące do stymulowania ciekawości i aktywności poznawczej. Wybrane przykłady to: obserwacje i nazywanie zjawisk atmosferycznych zachodzących w Polsce, fotografowanie zjawisk, obserwacja procesu tworzenia się chmur, przewidywanie pogody na podstawie zaobserwowanych symptomów, opisywanie i porównywanie cech pogody w różnych porach roku. Program zajęć przewiduje między innymi nocne oglądanie nieba przy użyciu największego w Polsce amatorskiego teleskopu planetarnego, który znajduje się w Niedźwiadach. Poza tym zakłada się realizację zajęć „od kompasu do mapy” polegających na stworzeniu tras terenowego biegu na orientację w trakcie których uczestnicy mając do dyspozycji szereg pomocy dydaktycznych oraz wiedzy przyrodniczej nabytej podczas zajęć utworzą mapę przebytej trasy z występującymi na niej walorami przyrodniczymi, kulturowymi i technicznymi. Mapa ta posłuży do stworzenia ścieżki edukacyjnej zawierającej walory przyrodnicze, kulturowe i ekologiczne gminy.

Podsumowując powyższe zapisy, należy podkreślić, że realizacja projektów poza obszarem rewitalizacji ma swoje uzasadnienie. Ponownie zaznacza się, że zniwelowanie problemów związanych z niskim poziomem edukacji możliwe jest wyłącznie poprzez adaptację infrastruktury leżącej poza obszarem w niedalekim sąsiedztwie. Dodatkowo należy wspomnieć, że problem ten będzie rozwiązywany w partnerstwie z organizacją pozarządową, przy wykorzystaniu własnego potencjału i kapitału ludzkiego. Adaptacja infrastruktury przyczyni się również do realizacji projektów gospodarczych, które zniwelują problemy związane z przedsiębiorczością.

Program rewitalizacji będzie efektywnie oddziaływał na cały obszar dotknięty kryzysem. Należy podkreślić, że na etapie tworzenia programu zadbano o to, aby pozostawał on spójny z innymi dokumentami strategicznymi. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji programu dla sprawnej implementacji pozostałych instrumentów rozwoju gminy, a także np. dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych, itp. Wskazane w programie projekty rewitalizacyjne nie kolidują z innymi przedsięwzięciami planowanymi do realizacji przez Gminę Szubin.

Celem działań zarówno tych prowadzonych na obszarze rewitalizacji, jak i poza nim jest aktywizacja społeczno-gospodarcza i ożywienie społeczne. Wszystkie podejmowane przez Gminę działania służą osiągnięciu wspólnego celu.

9.2. Komplementarność problemowa

Podczas delimitacji obszaru rewitalizacji, zdiagnozowano określone problemy podobszarów rewitalizacji na terenie miasta i obszarów wiejskich gminy. W odniesieniu do diagnozy zaplanowano projekty, których realizacja spowoduje wyeliminowanie lub złagodzenie konkretnych zdiagnozowanych problemów. Zaplanowane projekty rewitalizacyjne dopełniają się tematycznie, a program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji w niezbędnych aspektach (tj. społecznym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym, środowiskowym). Tym samym prowadzona rewitalizacja ma charakter kompleksowy a nie fragmentaryczny, a realizowane projekty doprowadzą wskazany obszar do pożądanego stanu zdefiniowanego w wizji.

Zaplanowane projekty w aspekcie społecznym, dotyczące zmniejszenia poziomu korzystania z pomocy społecznej, oparto na analizach skutecznych rozwiązań problemów społecznych dla konkretnego obszaru. Najistotniejszą przyczyną udzielania pomocy społecznej na danym obszarze jest niepełnosprawność i długotrwała choroba oraz problemy opiekuńczo-wychowawcze. Wszystkie te czynniki determinują konieczność prowadzenia działań mających na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Rozwiązaniem problemu korzystania z pomocy społecznej na wskazanym obszarze, jest profesjonalna pomoc nakierowana na inwestowanie w osobę mającą problemy. Zaplanowane projekty oparte są przede wszystkim na organizacji działań aktywizujących życie społeczności lokalnej, przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu. Działania te, w perspektywie lat, są najbardziej efektywną nauką niezbędnych umiejętności do radzenia sobie z problemami. Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem planowania społecznego. W najbardziej ogólnym ujęciu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji. Działania gminy to między innymi kierunki skierowane przede wszystkim w profilaktykę - przeciwdziałanie procesowi wykluczenia

społecznego; wsparcie dla grup szczególnego ryzyka, wśród których problemy zaczynają się pogłębiać i coraz bardziej wydłużają się w czasie; wsparcie skierowane bezpośrednio dla osób wykluczonych (m.in. patologicznych rodzin). Dzięki realizacji tak ukierunkowanych działań, nastąpi poprawa stanu kryzysowego dotyczącego wysokiego poziomu korzystania z pomocy społecznej.

Zaplanowane działania rewitalizacyjne będą brane pod uwagę przez gminę podczas procesu planowania strategicznego, aby zapewnić lepszą koordynację tematyczną i organizacyjną działań administracji. Program rewitalizacji wykazuje zgodność z dokumentami strategicznymi m. in. na poziomie lokalnym, tak więc już na poziomie programowania rewitalizacji została zapewniona komplementarność problemowa.

9.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Przedstawiona w rozdziale 12. *System zarządzania realizacją programu rewitalizacji* struktura zarządzania realizacją programu zostały zaprojektowane w taki sposób, aby zapewnić efektywne współdziałanie różnych instytucji na rzecz realizacji programu (samorządu gminnego i jego jednostek organizacyjnych, organizacji pozarządowych, mieszkańców) oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. System zarządzania programem rewitalizacji został osadzony w systemie działania i zarządzania Gminy, w związku z czym została zapewniona komplementarność proceduralno-instytucjonalna.

9.4. Komplementarność źródeł finansowania

Projekty realizowane w programie będą finansowane w oparciu o uzupełniające się środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, środków własnych gminy oraz kapitału prywatnego.

Szczegółowo źródła finansowania poszczególnych projektów zostały wskazane w rozdziale 11.

9.5. Komplementarność międzyokresowa

Szubiński Program Rewitalizacji zapewnia zachowanie ciągłości programowej polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007–2013.

Poniżej przedstawiono zestawienie wybranych projektów zrealizowanych w granicach obecnie wyznaczonego obszaru rewitalizacji w ramach polityki spójności:

1) Osiedle Stare Miasto:

- **INWESTUJ W SIEBIE-ROZWIŃ SKRZYDŁA** - Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szubinie
fundusz: Europejski Fundusz Społeczny
program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki
działanie: 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji
poddziałanie: 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej
dziedzina: praca i integracja społeczna
- **Tworzymy nowe przyzwyczajenia - Szubiński Dom Kultury**
Fundusz :Europejski Fundusz Społeczny
Program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki
działanie: 7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji
dziedzina: praca i integracja społeczna
- **Opracowanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Szubin** - Gmina Szubin
fundusz: Fundusz Spójności
program: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
działanie: IX.3. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej
dziedzina: energetyka
- **UCHWAŁA NR XVI/143/15 RADY MIEJSKIEJ W SZUBINIE** z dnia 26 listopada 2015 r.
udzielanie na dofinansowanie zadań, których efektem jest zmiana systemów grzewczych na systemy ekologiczne prowadząca do poprawy stanu powietrza atmosferycznego poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń
- **Wsparcie aktywności zawodowej osób bezrobotnych w powiecie nakielskim** - Powiatowy Urząd Pracy w Nakle nad Notecią
w ramach Osi priorytetowej 8 Aktywni na rynku pracy
Działanie 8.1 Podniesienie aktywności zawodowej osób bezrobotnych poprzez działania powiatowych urzędów pracy

- **Aktywność – Twój sposób na sukces** - Powiatowy Urząd Pracy w Nakle nad Notecią
Program Operacyjny Kapitał Ludzki – Poddziałanie 6.1.3
w ramach Poddziałania 6.1.3 PO KL „Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych”.
Program Operacyjny Kapitał Ludzki – Poddziałanie 6.1.1
- **Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy** - Powiatowy Urząd Pracy w Nakle nad Notecią
w ramach Poddziałania 6.1.1 PO KL
  - „Kompleksowa aktywizacja osób 50+”
  - „Ku przyszłości”
  - „Gotowe na start”
  - „To idzie młodość”
- **Twoja aktywność szansą dla całej wsi** - Powiatowy Urząd Pracy w Nakle nad Notecią
Program Operacyjny Kapitał Ludzki – Działanie 6.3

2) Samokłęski Małe, Żurczyn:

- **Proste drogi do sukcesu i Labirynty wiedzy – Gmina Szubin** – Gmina Szubin - Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013
- **Rozbudowa systemu dystrybucji treści edukacyjnych poprzez wyposażenie szkół w tablice interaktywne z oprogramowaniem" e-EDUKACJA w Województwie Kujawsko – Pomorskim"** - Gmina Szubin - Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013
- **Indywidualizacja nauczania** - Gmina Szubin - Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013

- **Krajeńska Akademia Seniora – Stowarzyszenie Partnerstwo dla Krajny i Pałuk** - integracja i aktywizacja osób starszych zamieszkujących powiat nakielski oraz zapobieganie marginalizacji tej grupy z wykorzystaniem lokalnych zasobów historycznych, kulturowych i przyrodniczych., Źródło finansowania: Województwo Kujawsko – Pomorskie/środki własne

9.6. Koncepcja projektów zintegrowanych

Podczas programowania procesu rewitalizacji nadrzędną zasadą było zapewnienie ich komplementarności w wymiarze przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania. Biorąc pod uwagę kluczowe znaczenie aspektu społecznego rewitalizacji, jako projekty wiodące uznano projekty o charakterze społecznym, natomiast projekty infrastrukturalne planowane do wykonania na obszarze rewitalizacji uznano za uzupełniające, o charakterze pomocniczym względem społecznych. Mieszkańcy wszystkich podobszarów rewitalizacji zostaną objęci projektami społecznymi w celu zniwelowania zdiagnozowanych problemów.

Poniższa tabela przedstawia koncepcję zintegrowania poszczególnych projektów rewitalizacyjnych wraz z uzasadnieniem zintegrowania.

Tabela 31. Koncepcja projektów zintegrowanych.

Projekty wiodące – społeczne	Projekt uzupełniający – infrastrukturalny	Opis przedsięwzięcia w zakresie niwelującym dane problemy
1. „Pałucka kuźnia aktywności seniorów”	13. Nadbudowa, przebudowa, rozbudowa i modernizacja Szubińskiego Domu Kultury	W ramach zaplanowanych projektów społecznych przewidziano działania profilowane dla osób starszych oraz działania ukierunkowane na pozytywny wzrost ożywienia społecznego obszaru rewitalizacji. Projekt 1 zakłada organizację kursów, warsztatów, wizyt studyjnych, skierowanych do osób starszych. Projekt pozwoli na utworzenie miejsca spotkań dla osób starszych, które będzie miejscem animacji lokalnych oraz zacieśniania więzi sąsiedzkich i przyjacielskich. Ponadto w ramach projektu organizowane będą imprezy kulturalne, rekreacyjne i towarzyskie z udziałem seniorów. Projekt 2 społeczny zakłada działania na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w zakresie wdrożenia rozwiązań z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym poprzez działania klubu młodzieżowego m.in. zajęcia i warsztaty tematyczne. Projekty 3,4,5 ukierunkowane są na działania integracji międzypokoleniowej. Realizacja m.in. warsztatów
2. Klub Młodzieżowy „Dobry Duch”		
3. Integracyjny blok artystyczny „Bratanie przez działanie”		
4. „Zdrowy duch-zdrowy senior”		

5."Artystyczne soboty"		<p>artystycznych, cyklicznych działań na rzecz poprawy zdrowia, aktywności społecznej seniorów oraz dzieci i młodzieży z obszarów problemowych, wpłynie korzystnie na zmniejszenie poziomu wykluczenia społecznego osób z grup defaworyzowanych oraz na wzrost aktywności społecznej na obszarach rewitalizacji.</p> <p>W celu realizacji projektów ze sfery społecznej, niezbędna jest rozbudowa i remont Szubińskiego Domu Kultury. W ramach projektu infrastrukturalnego planuje się utworzyć nowe przestrzenie na potrzeby realizacji projektów oraz dostosowanie obiektu do potrzeb osób starszych. Zwiększenie zaplecza Szubińskiego Domu Kultury i uatrakcyjnienie jego wnętrza daje możliwość realizacji wielu inicjatyw społecznych skierowanych do osób z obszaru rewitalizacji. W związku z możliwością realizacji wielu zadań, obiekt będzie miała wielofunkcyjny charakter, co daje ekonomiczne uzasadnienie planowanej inwestycji. Realizacja projektów ze sfery społecznej, dopełniona działaniami rewitalizacyjnymi o charakterze infrastrukturalnym przyczyni się do wzrostu aktywności społecznej i ożywienia społecznego, zmniejszenia poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego.</p>
<p>6. Inwestuj w siebie – rozwiń skrzydła</p> <p>7. Inwestuj w siebie – kontynuacja projektu</p>	<p>14. Przebudowa budynku przy ul. Winnicy 15 w Szubinie na cele świetlicy</p>	<p>W ramach projektu społecznego numer 6 i 7, przewiduje się wsparcie społeczne dla osób w rodzinach przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych (bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego). Organizowanie działań aktywizujących życie społeczności lokalnej, przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu – usługi wsparcia i aktywizacji rodzin zmarginalizowanych. Do realizacji projektu niezbędna jest przebudowa budynku przy ul. Winnica 15, w którym do 2015 r. prowadzone była świetlica środowiskowa dla dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem. Ze względu na zły stan techniczny budynek musiał zostać zamknięty, a zajęcia zostały przeniesione do szkoły. W celu przywrócenia zajęć konieczne jest przeprowadzenie remontu budynku.</p> <p>Realizacja projektu o charakterze zintegrowanym przyczyni się do zniwelowania problemu rodziców i opiekunów borykających się z bezradnością ekonomiczną i opiekuńczo -wychowawczą, a także do rodzin zagrożonych wykluczeniem. Ponadto projekt będzie odpowiedzią na problem związany z brakiem miejsc wsparcia dla dzieci i młodzieży, w których mogłyby uczyć się poprzez zabawę, rozwijać umiejętności i w których będzie zapewniony kontakt z animatorem, terapeutą i pedagogiem.</p>
<p>8. Kuźnia aktywności zawodowej</p> <p>9.Klub Młodzieżowy „Bliżej gwiazd”</p>	<p>15. Utworzenie Centrum Astronomiczno - Kulturalno-Dydaktycznego</p>	<p>W ramach projektu 8 planuje się przeprowadzić działania animacyjne na rzecz tworzenia podmiotów ekonomii społecznej i podmiotów gospodarczych, w tym integracja społeczna sprzyjająca tworzeniu miejsc pracy. Projektem objęte będą osoby zamieszkujące obszar rewitalizacji</p>

10. Kluczowe kompetencje – drogą do sukcesu	(Samokłęski Małe i Żurczyn), gdzie zdiagnozowano problem niskiego rozwoju przedsiębiorczości. Rozwój przedsiębiorczości będzie korzystnie oddziaływał na zmniejszenie sytuacji problemowej.
11. Klub Młodzieżowy „Blżej gwiazd”- kontynuacja	<p>Projekt społeczny numer 9 i 11 obejmuje działania na rzecz dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji, zmierzające do podniesienia poziomu kształcenia. Wdrożenie rozwiązań nastąpi między innymi poprzez działanie klubu młodzieżowego, w którym realizowane będą m.in. zajęcia i warsztaty tematyczne – m.in. rozwijanie pasji i zainteresowań związanych naukami ścisłymi: fizyką, astronomią, geografią czy ekologią; aktywne spędzanie czasu wolnego, poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne, wsparcie w procesie nauki.</p> <p>W ramach projektu społecznego numer 10 planuje się objąć uczniów szkół podstawowych zamieszkujących obszar rewitalizacji wsparciem w procesach edukacyjnych, celem rozwijania kompetencji kluczowych. Realizacja projektu jest odpowiedzią na zdiagnozowane problemy na obszarze rewitalizacji związane z niskim poziomem edukacji. Realizacja projektu zwiększy efektywność oraz jakość kształcenia w szkołach poprzez wdrożenie nowoczesnych metod uczenia się, które przyczynią się do poprawy wyników osiąganych na egzaminach. Celem głównym projektu jest rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów, rozwijanie zindywidualizowanego podejścia do uczenia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Dzięki realizacji projektu zapewniony zostanie wszystkim uczestnikom dostęp do wysokiej jakości kształcenia.</p> <p>Zaplanowane działania wpłyną pozytywnie na wzrost wyników nauczania osiąganych przez uczniów w placówkach oświatowych oraz zniwelują problem niskiej przedsiębiorczości poprzez zaplanowane działania na obszarach problemowych.</p> <p>W celu realizacji projektów 8, 9, 10, 11, niezbędne jest powstanie infrastruktury edukacyjnej, czyli Centrum Astronomiczno – Kulturalno - Dydaktycznego w Niedźwiadach. Przedsięwzięcie jest komplementarne z zaplanowanymi projektami o charakterze społecznym oraz gospodarczym, które będą realizowane z wykorzystaniem infrastruktury wytworzonej w ramach projektu. Realizacja projektów i ich założeń przedmiotowych wymaga przystosowania przestrzeni obserwatorium. Wielofunkcyjny charakter obiektu, umożliwi również realizację różnorodnych programów edukacyjnych, którymi objęci będą m.in. mieszkańcy obszaru rewitalizacji, tym samym jego realizacja jest ekonomicznie uzasadniona.</p>

Źródło: opracowanie na podstawie fiszek projektowych.

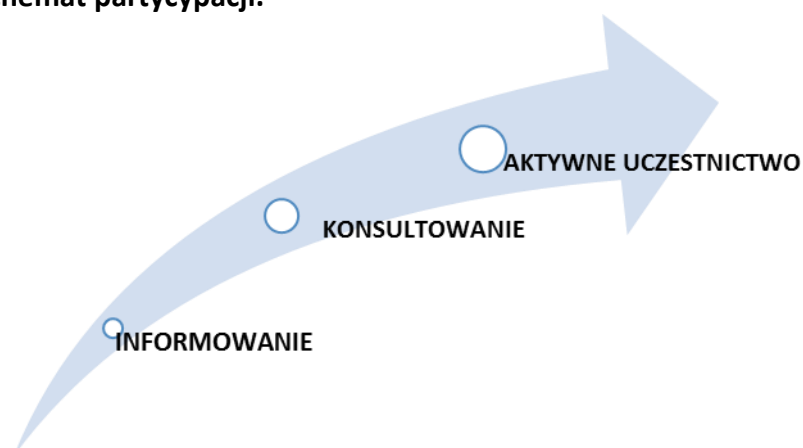
Rozdział 10. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest ważnym warunkiem sukcesu.

Zapewnienie szerokiego grona uczestników procesu rewitalizacji, biorących udział w dyskusji, a następnie kształtowaniu otaczającej ich przestrzeni ma umożliwić merytoryczną debatę i praktyczną realizację idei społecznego uczestnictwa w procesie rozwoju lokalnego, a także budowanie zaufania pomiędzy władzą publiczną a partnerami społeczno-gospodarczymi na danym obszarze. Takie podejście ma umożliwić komunikowanie władzom lokalnym potrzeb społeczności i wywieranie społecznego nacisku, w celu ukierunkowania wsparcia na rzeczywiste problemy. Jednocześnie jedynie dzięki zaangażowaniu środowiska lokalnego w przygotowanie, a następnie wdrażanie procesu rewitalizacji możliwe jest osiągnięcie założonych celów.

Niniejszy program rewitalizacji został wypracowany przez samorząd gminny we współpracy z podmiotami, które uczestniczyły w spotkaniach organizowanych przez Urząd Miejski na etapie przygotowania i opracowania programu, odpowiedziały na zaproszenie do zgłaszania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Projekt dokumentu został poddany dyskusji w ramach procesu konsultacji społecznych. Prace nad przygotowaniem programu, jego aktualizacją, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszaru rewitalizacji, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi. Zaplanowane mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji uwzględniają wszystkie trzy poziomy zaangażowania obywateli w sprawy publiczne, tj.: informowanie, czyli przekazywanie informacji, konsultowanie, czyli przekazywanie informacji wraz uzyskaniem informacji zwrotnej oraz aktywne uczestnictwo – pełną partycypację interesariuszy, opartą na współpracy.

Rysunek 1. Schemat partycypacji.

Podmioty zaliczane do interesariuszy rewitalizacji:

- Mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze,
- Mieszkańcy gminy inni niż mieszkańcy obszaru rewitalizacji,
- Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność gospodarczą na terenie gminy,
- Podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić działalność społeczną na terenie gminy, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- Jednostka samorządu terytorialnego i jej jednostki organizacyjne,
- Organy władzy publicznej.

Prace nad przygotowaniem programu opierały się na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością zamieszkującą obszar rewitalizacji, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi oraz innymi użytkownikami obszaru. Konsultacje społeczne były nieodłącznym elementem procesu wyznaczenia obszaru rewitalizacji oraz przygotowania programu rewitalizacji. Stosowano następujące formy konsultacji: zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej, spotkania, debaty, zbieranie uwag ustnych, ankiety.

Opis procesu przygotowania programu rewitalizacji

Warunkiem skutecznej partycypacji społecznej w przypadku opracowywania programów gospodarczych i innych dokumentów, do których należy program rewitalizacji (zgodnie z art. 18. Ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym – t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 446) jest włączanie interesariuszy nie tylko poprzez umożliwienie im zgłaszania uwag do już gotowego projektu dokumentu, ale również ich uczestnictwo w samym procesie jego tworzenia, w tym przede wszystkim w procesie identyfikacji podstawowych problemów, jak również pożądanego kierunku działania.

Tabela 32. Formy konsultacji na etapie diagnozowania.

Konsultacje społeczne w sprawie zebrania opinii i propozycji dotyczących rewitalizacji	<p>Na przełomie lutego i marca 2015 r. przeprowadzono badanie ankietowe wśród mieszkańców w celu poznania opinii mieszkańców na temat aktualnych problemów, czynników i zjawisk kryzysowych występujących na obszarach zdegradowanych oraz potrzeb i oczekiwanych działań w zakresie rewitalizacji, mających na celu ich ożywienie społeczno-gospodarcze.</p> <p>Konsultacje były skierowane do ogółu mieszkańców gminy, w tym do mieszkańców obszaru, którego dotyczyły konsultacje (weryfikacja na podstawie metryczki w ankiecie).</p> <p>Zastosowano następujące formy przeprowadzenia konsultacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Zgłaszanie uwag w formie elektronicznej poprzez nadsyłanie uwag mailowych, · Zgłaszanie uwag w formie papierowej poprzez wypełnienie ankiety dostępnej w budynku Urzędu Miejskim, · Zgłaszanie uwag w formie papierowej poprzez wypełnienie ankiety i przekazanie jej podczas spotkań z mieszkańcami gminy oraz środowiskami branżowymi, · Spotkania z mieszkańcami. <p>Ankieta była dostępna na stronie www.szubin.pl, z możliwością elektronicznego wypełnienia formularza oraz w wersji tekstowej można było wypełnić w siedzibie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Urzędu Miejskiego w Szubinie, 2. Szubińskim Domu Kultury, 3. Rejonowej Bibliotece Publicznej, 4. W świetlicach wiejskich na terenie Gminy Szubin. <p>W dniach 02-09 marca 2018 roku przeprowadzono konsultacje, w formie badania ankietowego wśród mieszkańców. Konsultacje dotyczyły skorygowanego projektu Szubińskiego Programu Rewitalizacji na lata 2016-2023.</p> <p>Celem doprecyzowania projektów ujętych w programie rewitalizacji, na przełomie kwietnia i maja 2018r., przeprowadzono konsultacje z MGOPS Szubin, Lokalną Grupą Działania Stowarzyszenie "Partnerstwo dla Krajny i Pałuk", Szubińskim Domem Kultury.</p> <p>Do wyżej wymienionych konsultacji nie wniesiono żadnych uwag.</p>
---	--

Spotkania	<p>Spotkanie z mieszkańcami odbyło się 21 lipca 2016 r. W celu ułatwienia zrozumienia prezentowanych treści i odniesienie się do nich, na spotkaniach wykorzystano wizualizację w postaci prezentacji graficznej. Przebieg spotkań wyglądał następująco:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Powitanie uczestników spotkania, 2. Etapy prac nad Programem Rewitalizacji, 3. Podstawowe pojęcia związane z rewitalizacją, 4. Zasięg obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na mapie, 5. Diagnoza obszaru rewitalizacji: kryzysowe zjawiska w sferze społecznej, kryzysowe zjawiska w pozostałych sferach, potencjały obszaru, problemy obszaru, 6. Dyskusja na temat plusów i minusów danego obszaru, wizji jego rozwoju, celów rozwojowych i przedsięwzięć, 7. Zaproszenie do toczących się konsultacjach
Publikacje na stronie www.szubin.com	<p>Publikowano aktualne informacje na temat rewitalizacji w gminie zachęcające mieszkańców do udziału w tworzeniu Programu Rewitalizacji.</p>

Sposób włączenia interesariuszy w proces zarządzania programem rewitalizacji

Interesariusze rewitalizacji będą zaangażowani w proces zarządzania programem rewitalizacji w zakresie proceduralnym poprzez zaangażowanie w proces monitorowania wdrażania programu. Zaangażowanie społeczności partnerów będzie stanowić również kluczowy element w ramach planowania i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych:

- Uczestnictwo w konsultacjach koncepcji przedsięwzięć.
- Organizowanie z udziałem mieszkańców aktywizacyjnych działań społecznych i gospodarczych, tak, aby byli nie tylko ich beneficjentami, ale także w możliwie jak największym stopniu realizatorami (dotyczy w szczególności kierunków działania zakładających integrację mieszkańców).
- Organizacja festynów, innych wydarzeń w obszarze rewitalizowanym połączonych z prezentacją efektów rewitalizacji – prezentacja założeń przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz promocja efektów już zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
- Maksymalnie możliwe zaangażowanie sektora pozarządowego – włączenie sektora pozarządowego w realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych jako podmiotów samodzielnie realizujących przedsięwzięcia rewitalizacyjne lub jako partnerów

w przedsięwzięciach, współpraca sektora publicznego i sektora prywatnego z organizacjami pozarządowymi w zakresie udostępniania wyremontowanej/zmodernizowanej infrastruktury na potrzeby realizacji ich zadań statutowych.

- Dbałość o tworzenie możliwie szerokiego rynku pracy dla samych mieszkańców przy okazji realizowania zadań inwestycyjnych związanych z rewitalizacją (preferencje dla projektów zapewniających pracę mieszkańcom obszaru rewitalizacji, klauzule społeczne przy przetargach).

Ponadto przewidziano wykorzystanie mechanizmów włączania różnych grup interesariuszy w proces rewitalizacji stosowanych w sposób ciągły, zarówno na etapie opracowania, jak i na etapie zarządzania programem. W tym celu założono wykorzystanie stałego systemu komunikacji Zespołu ds. Rewitalizacji z mieszkańcami. W ramach promocji programu rewitalizacji podejmowane będą w szczególności takie działania jak:

- Utworzenie podstrony na stronie internetowej www.szubin.pl dotyczącej programu rewitalizacji zawierającej wszelkie istotne informacje z punktu widzenia opracowania i wdrażania programu (upublicznianie aktów prawnych i dokumentów: programów, wytycznych, procedur, informacja nt. naboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych, stanu realizacji programu rewitalizacji),
- Organizowanie cyklicznych spotkań z mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami i właścicielami, zarządcami nieruchomości,
- Umieszczanie informacji na tablicach ogłoszeń w miejscach publicznie dostępnych.
- Bieżące informowanie Rady Miejskiej przez Burmistrza.
- Publikowanie informacji w mediach społecznościowych.
- Organizacja festynów, wystaw prezentujących założenia przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz prezentujących i promujących efekty zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
- Publikacje w prasie, informacje w telewizji.

W odniesieniu do każdego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego zakłada się informowanie o nim przed rozpoczęciem realizacji (podmiot realizujący, przyczyny realizacji, spodziewane rezultaty, zalety wybranego wariantu lokalizacyjnego/technicznego), w trakcie realizacji (informacje o postępach prac), po zakończeniu (informacje o osiągniętych korzyściach). W przypadku przedsięwzięć dofinansowanych ze środków UE zastosowane zostaną również narzędzia informacyjno-promocyjne wynikające z wytycznych.

Rozdział 11. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Tabela 33. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu ⁸	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	*Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
									EFS	EFRR	Inne				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Osiedle Stare Miasto Sołectwo Samokłęski Małe Sołectwo Żurczyn	2020-2021	1. „Pałucka kuźnia aktywności seniorów”	S	1.1 Animacja społeczna i aktywna integracja seniorów oraz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	instytucja publiczna / organizacja samorządowa	Do 20 000,00	Do 80	Do 16 000			PROW Poddziałanie 19.2 16 000	4 000			13
Osiedle Stare Miasto	2020-2021	2. Klub Młodzieżowy „Dobry Duch”	S	1.1 Animacja społeczna i aktywna integracja seniorów oraz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Instytucje publiczne / organizacje pozarządowe	Do 58 823,53	Do 85	Do 50 000	EFS 50 000		Budżet gminy 8 823,53		11.1		13

⁸ S – społeczny, G - gospodarczy, Ś – środowiskowy, PF – przestrzenno-funkcjonalny, T - techniczny

Osiedle Stare Miasto	2021- 2023	3. Integracyjny blok artystyczny „Bratanie przez działanie”	S	1.1 Animacja społeczna i aktywna integracja seniorów oraz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Institucje publiczne / organizacje pozarządowe	Do 40 000,00						środki zabezpieczone w budżecie realizatora 40 000,00				13	
Sołectwo Samokłęski Małe																	
Sołectwo Żurczyn																	
Osiedle Stare Miasto	2021- 2023	4. „Zdrowy duch – zdrowy senior”	S	1.1 Animacja społeczna i aktywna integracja seniorów oraz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Institucje publiczne / organizacje pozarządowe	Do 11 000,00						środki zabezpieczone w budżecie realizatora 11 000,00				13	
Sołectwo Samokłęski Małe																	
Sołectwo Żurczyn																	
Osiedle Stare Miasto	2021- 2023	5. „Artystyczne soboty”	S	1.1 Animacja społeczna i aktywna integracja seniorów oraz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Institucje publiczne / organizacje pozarządowe	Do 2 000,00						środki zabezpieczone w budżecie realizatora 2 000,00				13	
Sołectwo Samokłęski Małe																	
Sołectwo Żurczyn																	

Osiedle Stare Miasto	2020-2021	6. Inwestuj w siebie – rozwiń skrzydła	S	1.1 Animacja społeczna i aktywna integracja seniorów oraz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Institucje publiczne /organizacje pozarządowe	Do 58 823,53	Do 85	Do 50 000	EFS 50 000		budżet gminy 8 823,53		11.1		14
Osiedle Stare Miasto	2021-2023	7. Inwestuj w siebie – kontynuacja projektu	S	1.1 Animacja społeczna i aktywna integracja seniorów oraz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym	Institucje publiczne /organizacje pozarządowe	Do 90 000,00					budżet gminy 90 000,00				14
Sołectwo Samokłeski Małe Sołectwo Żurczyn	2020-2021	8. Kuźnia aktywności zawodowej	G	1.2. Poprawa warunków rozwoju przedsiębiorczości poprzez działania animacyjne z zakresu przedsiębiorczości	organizacje pozarządowe	Do 20 000,00	Do 90	Do 18 000			FIO 2014-2020 18 000	X 2000			15
Sołectwo Samokłeski Małe Sołectwo Żurczyn	2020-2021	9. Klub Młodzieżowy „Blżej gwiazd”	S	1.3 Poprawa jakości edukacji poprzez działania dla dzieci i młodzieży	Institucje publiczne / organizacje pozarządowe	Do 58 823,53	Do 85	Do 50 000	EFS 50 000		budżet gminy 8 823,53		11.1		15

Sołectwo Samokłęski Małe Sołectwo Żurczyn	2019-2020	10. Kluczowe kompetencje – drogą do sukcesu	S	1.3 Poprawa jakości edukacji poprzez działania dla dzieci i młodzieży	Institucje publiczne / organizacje pozarządowe	Do 590 000,00	Do 85	Do 501 500	EFS 501 500		budżet gminy 88 500		10.1	10.1. 2	15
Sołectwo Samokłęski Małe Sołectwo Żurczyn	2021-2023	11. Klub Młodzieżowy „Bliżej gwiazd” – kontynuacja działań	S	1.3 Poprawa jakości edukacji poprzez działania dla dzieci i młodzieży	organizacje pozarządowe	Do 1 500,00	Do 100	Do 1 500,00			środki zabezpieczone w budżecie realizatora 1500,00				15
Osiedle Stare Miasto	2018-2019	12. EkoPiec 2018	S/Ś	1.4 Poprawa jakości emisji gazów poprzez wdrożenie Programu EkoPiec 2018	Institucje publiczne	Do 60 000,00		Do 60 000 4 000 / na 1 gosp. domowe			budżet gminy 30 000 budżet WFOŚiGW 30 000				
Osiedle Stare Miasto Sołectwo Samokłęski Małe Sołectwo Żurczyn	2019-2020	13. Nadbudowa, przebudowa, rozbudowa i modernizacja Szubińskiego Domu Kultury	T	2.1 Rozwój infrastruktury służącej włączeniu społecznemu i rewitalizacji społeczno-gospodarczej	Szubiński Dom Kultury/ Gmina Szubin	Do 3 400 000,00	85	Do 2 890 000	EFRR 2 890 000		budżet gminy 510 000		6.4	6.4.1	1,2, 3,4, 5
Osiedle Stare Miasto	2019-2020	14. Przebudowa budynku przy ul. Winnicy 15 w Szubinie na cele świetlicy	T, PF	2.1 Rozwój infrastruktury służącej włączeniu społecznemu i rewitalizacji społeczno-gospodarczej	Gmina Szubin	Do 1 200 000,00	85	Do 1 020 000	EFRR 1 020 000		budżet gminy 180 000		6.4	6.4.1	6,7

Sołectwo Samokłeski Małe	2019- 2020	15. Tworzenie Centrum Astronomiczno - Kulturalno- Dydaktycznego	T/PF	2.1 Rozwój infrastruktury służącej włączeniu społecznemu i rewitalizacji społeczno- gospodarczej	Gmina Szubin	Do 1 649 000,00	85	Do 1 401 650		EFRR 1 401 650	budżet gminy 247 350		7.1		8,9, 10, 11
Sołectwo Żurczyn															

Źródło: opracowanie na podstawie złożonych fiszek projektowych.

Tabela 34. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji (nr/nazwa)	L.p.	Typ projektu	Uzupełniające przedsięwzięcie rewitalizacyjne	Szacowana wartość projektu (zł)	Źródło finansowania			
					Środki publiczne			Środki prywatne
					EFS	EFRR	Inne	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Sołectwo Samokłęski Małe Sołectwo Żurczyn Osiedle Stare Miasto	1	S	Krajna i Pałuki dla młodszych i starszych – integracja międzypokoleniowa grup defaworyzowanych (dzieci i młodzież oraz osoby starsze) – przedsięwzięcia edukacyjne nawiązujące do lokalnych zasobów Krajny i Pałuk w ramach projektów objętych grantami LSR (Poddziałanie 19.2 PROW 2014-2020)	20 000			PROW Poddziałanie 19.2 16 000	4 000
Sołectwo Samokłęski Małe Sołectwo Żurczyn Osiedle Stare Miasto	2	S	Realizacja działań wspierających rozwiązania w zakresie organizowania społeczności lokalnej i animacji społecznej, skierowanych do wszystkich grup wiekowych zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia dla osób w wieku poprodukcyjnym oraz wdrożenie rozwiązań z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym – m.in. działania edukacyjne i wspierające skierowane do dzieci i młodzieży, wspomagające proces nauczania dzieci z problemami w nauce (pomoc w nauce, nauka j. obcego, rozwój kompetencji społecznych, etc.) - (Działanie 11.1 RPO WK-P)	50 000	42 500		środki zabezpieczone w budżecie realizatora 7 500	
Osiedle Stare Miasto	3	S	Aktywizacja osób starszych poprzez aktywne działania Uniwersytetu Trzeciego Wieku – klub seniora, wykłady i warsztaty tematyczne, wizyty studyjne, wydarzenia kulturalne (budżet gminy/budżet Szubińskiego Domu Kultury)	5 000			środki zabezpieczone w budżecie realizatora 5 000	
Osiedle Stare Miasto Sołectwo Samokłęski Małe Sołectwo	4	S	Aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji - zindywidualizowane i kompleksowe działania umożliwiające aktywne włączenie społeczne osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym powrót na rynek pracy – min. organizacja szkoleń podnoszących kompetencje, aktywizacja społeczna, zawodowa i edukacyjna. Działania na rzecz integracji międzypokoleniowej. Działania zostaną skierowane do wszystkich mieszkańców gminy Szubin zagrożonych ubóstwem lub	50 000	42 500		środki zabezpieczone w budżecie realizatora 7 500	

Żurczyn			wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenia ze szczególnym uwzględnieniem osób z obszarów objętych gminnym programem rewitalizacji. - (Działanie 11.1 RPO WK-P/LSR)				
Sołectwo Samokłęski Małe Sołectwo Żurczyn	5	S/G	Wsparcie inwestycyjne dla planujących uruchomić działalność gospodarczą w ramach LSR (Poddziałanie 19.2 PROW 2014-2020)	50 000			PROW Poddziałanie 19.2 50 000
Osiedle Stare Miasto	6	Ś	Prowadzenie działań wspierających podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców. Organizowanie akcji ekologicznych. (budżet gminy)	5 000			budżet gminy 5 000
Osiedle Stare Miasto	7	S	Budowa ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjnej w ramach LSR (Poddziałanie 19.2 PROW 2014-2020)	550 000			PROW Poddziałanie 19.2 349 000 budżet gminy 201 000

Źródło: opracowanie na podstawie złożonych fiszek projektowych.

Rozdział 12. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji

Jednym z kluczowych czynników sukcesu programu rewitalizacji jest sprawna koordynacja działań i sprawny przepływ informacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w jego realizację. Istotą procesu rewitalizacji jest prowadzenie przez interesariuszy skoordynowanych działań na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Charakterystyka interesariuszy i mechanizmy partycypacyjne opisane zostały w *rozdziale 10*.

Podmioty uczestniczące w realizacji programu rewitalizacji i ich zadania

Główne podmioty, na których spoczywa obowiązek sprawnego przygotowania i wdrożenia programu to:

- Burmistrz Miasta i Gminy Szubin,
- Rada Miejska,
- Zespół ds. rewitalizacji.

Zespół będzie odpowiedzialny za ocenę postępu realizacji i wdrażania poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz całego programu rewitalizacji. Wyznaczenie ww. komórki organizacyjnej do koordynowania procesem rewitalizacji wynika z faktu, że samorząd koordynuje proces rewitalizacji i zaangażowany będzie w wiele projektów rewitalizacyjnych. Do zadań Zespołu ds. rewitalizacji należeć będą zadania kluczowe z punktu widzenia wdrożenia programu rewitalizacji, w tym:

- Opracowanie programu rewitalizacji;
- Przygotowanie i przeprowadzenie naboru propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- Zaopiniowanie zgłoszonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
- Zbieranie danych niezbędnych do monitorowania programu rewitalizacji i ewaluacja programu rewitalizacji;
- Promocja programu rewitalizacji.

Zespół ds. rewitalizacji będzie ściśle współpracował w procesie zarządzania rewitalizacją z innymi właściwymi merytorycznie wydziałami Urzędu Miejskiego w Szubinie, w tym:

- Wydziałem Gospodarki Przestrzennej - w zakresie gospodarowania mieniem komunalnym a w szczególności: sprzedaży, zmiany, dzierżawy nieruchomości Miasta, nabywanie nieruchomości pod inwestycje miejskie, regulacji stanów prawnych poprzez nabywanie własności, regulowanie stanów prawnych nieruchomości stanowiących własność Miasta lub Skarbu Państwa, wywłaszczeń nieruchomości na cele publiczne, ograniczenie w drodze decyzji administracyjnej sposobu korzystania z nieruchomości, gospodarowania mieniem Skarbu państwa poprzez regulację stanów prawnych nieruchomości Skarbu państwa, przejmowanie nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa za zobowiązania podatkowe, doprowadzenie do zgodności zapisów w Księdze Wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, nadzoru i organizacji usług komunalnych oraz zapewnienia należytego stanu

czystości i porządku gminy z wyłączeniem pasów drogowych, zapewnienie należytego stanu zieleni miejskiej z wyłączeniem pasów drogowych,

- Wydziałem Inwestycji i Zarządzania Budynkami - w zakresie: inwestycji ogólnokomunalnych, a w szczególności przygotowywanie projektów planów inwestycyjnych i remontów kapitalnych, prowadzenie spraw w zakresie budowy, modernizacji dróg gminnych i wewnętrznych, dla których gmina jest właścicielem,

- Wydziałem Edukacji i Sportu - (w ramach wydziału funkcjonuje ww. Zespół ds. rewitalizacji; zakłada się, że będzie on współpracował z innymi właściwymi merytorycznie pracownikami wydziału) w zakresie przygotowywania projektów planów inwestycyjnych, finansowych z budżetu gminy oraz współpracy w przygotowaniu projektów do współfinansowania z funduszy Unii Europejskiej, współpracy przy sporządzeniu wniosków o pozyskiwanie środków zewnętrznych ze źródeł krajowych na realizację zadań inwestycyjnych, zapewnienia mieszkańcom gminy powszechnego prawa dostępu do kultury, inicjowania i współorganizowania imprez kulturalnych oraz budowania i kreowania pozytywnego obszaru rewitalizowanego podczas imprez, współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami,

- Wydziałem Spraw Obywatelskich w zakresie ewidencji ludności.

Sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w programie rewitalizacji

Koordynatorem procesu rewitalizacji jest Urząd Miejski w Szubinie, który jako instytucja samorządowa posiada odpowiedni potencjał organizacyjny oraz doświadczenie niezbędne do realizacji tego zadania. Burmistrz wyznaczy pracownika odpowiedzialnego za wsparcie wszystkich powyższych organów w realizacji ich zadań związanych z rewitalizacją.

We wdrażanie *Programu rewitalizacji* będą zaangażowane następujące podmioty:

- Urząd Miejski w Szubinie;
- Jednostki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Szubinie;
- Spółki miejskie;
- Mieszkańcy obszaru rewitalizacji;
- Przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą w granicach obszaru rewitalizacji;
- Organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące działalność o charakterze społecznym;
- Wspólnoty mieszkaniowe;
- Instytucje kultury;
- Kościoły i związki wyznaniowe;
- Inne podmioty zainteresowane procesem rewitalizacji.

Głównym zadaniem wszystkich podmiotów zaangażowanych w proces rewitalizacji jest kierunkowanie, kontrolowanie i ocena z punktu widzenia zapewnienia pełnej spójności z dokumentami strategicznymi. Jest to wyjątkowo istotne z uwagi na znaczenie realizacji programu dla sprawnej implementacji pozostałych instrumentów rozwoju Gminy, a także np. dla możliwości pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych, itp.

System informacji i promocji

Działania informacyjne i promocyjne są nierozzerwalnie związane z mechanizmami włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji. Aby udział lokalnej społeczności w tworzeniu i wdrażaniu programu przyniósł spodziewane efekty, konieczne jest prowadzenie szeregu działań, skupiających się przede wszystkim na:

- organizacji zebrań z mieszkańcami zwłaszcza obszarów rewitalizowanych oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi, które stanowią forum wymiany informacji i pomysłów na działania rewitalizacyjne,
- publikowaniu ogłoszeń o wszelkich sprawach związanych z rewitalizacją,
- wykorzystaniu możliwości kontaktu elektronicznego w postaci publikacji na stronach internetowych.

Dzięki tak zorganizowanej informacji i promocji społeczność lokalna zyska możliwość aktywnego udziału w tworzeniu wizji obszaru zdegradowanego po rewitalizacji, współdecydowania o kształcie zmian oraz kontroli społecznej nad procesem realizacji programu. Stosowane instrumenty informacji i promocji programu rewitalizacji w powiązaniu z zaawansowanymi metodami partycypacji, takimi jak współdecydowanie, aktywne uczestnictwo w projektach czy kontrola obywatelska przyczynią się do wyłonienia na obszarach rewitalizacji lokalnych liderów. Wszelkie formy partycypacji społecznej, w połączeniu z formami informacji i promocji, mają na celu pobudzenie i aktywizację społeczności na rzecz rozwoju lokalnego z wykorzystaniem posiadanej wiedzy i doświadczenia wszystkich interesariuszy, tak aby wszelkie podejmowane działania prowadziły do urzeczywistnienia wizji obszaru po rewitalizacji.

Ramowy harmonogram realizacji programu

Ramowy harmonogram realizacji Szubińskiego Programu Rewitalizacji obejmuje okres od 2016 r. kiedy zostały rozpoczęte prace nad programem do końca 2023 r., czyli do planowanego zakończenia realizacji projektów wynikających z programu. Szczegółowe informacje na temat realizacji programu wynikają z rozdziału 11. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Rozdział 13. System monitoringu, oceny skuteczności działań i system wprowadzania zmian

Monitoring programu rewitalizacji będzie dokonywany co do zasady raz w roku. Jednostką odpowiedzialną za ten proces będzie Zespół ds. rewitalizacji funkcjonujący w strukturach Urzędu Miejskiego w Szubinie. Kontrola poprawności procesu rewitalizacji będzie odbywać się poprzez monitorowanie efektów i celów założonych we wdrażanych projektach. Zespół ds. rewitalizacji będzie odpowiedzialny za przygotowanie rocznego sprawozdania z monitoringu programu. Wszystkie podmioty, których propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zostaną wpisane do programu rewitalizacji, będą zobligowane do dostarczenia w określonym terminie informacji nt. stanu realizacji zgłoszonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, na podstawie której tworzona będzie karta oceny realizacji przedsięwzięcia.

Monitoring rzeczowy obejmuje proces realizacji i polegać będzie przede wszystkim na bieżącej kontroli zakresu merytorycznego prowadzonych działań oraz harmonogramu wdrażania projektu na podstawie pomiarów osiągania założonych rezultatów oraz wskaźników realizacji i ich analizy, a także weryfikacji przedmiotowej zgodności z założeniami programu rewitalizacji.

Monitoring finansowy obejmuje zarządzanie środkami przyznanymi na realizację programu i jest podstawą oceny sprawności ich wydatkowania. Polegać będzie na bieżącej kontroli finansowych aspektów inwestycji: przepływów gotówkowych i poziomu wykorzystania funduszy w poszczególnych kategoriach budżetowych, weryfikacji kwalifikowalności kosztów oraz gromadzeniu informacji o źródłach finansowania programu i stopniu wykorzystania dotacji. Istotnym elementem będzie również kontrola wykonania wzajemnych rozliczeń i zobowiązań z podwykonawcami, ewentualnymi partnerami, uczestnikami projektu i pracownikami oraz weryfikacja finansowej zgodności z założeniami programu.

Monitoring osiągnięcia celów rewitalizacji będzie polegał na śledzeniu postępu realizacji programu poprzez monitorowanie wartości określonych wskaźników – tj. wskaźników celów rewitalizacji, które dostarczą informacji o efektach realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Wybór wskaźników skupia się na ocenie osiągnięcia celu programu, a nie produktów/rezultatów poszczególnych projektów. Wskaźniki celu to efekt interwencji prowadzonej w ramach rewitalizacji jako całościowego procesu, który nie jest tylko sumą zrealizowanych projektów, ale ma na celu osiągnięcie planowanej zmiany we wskazanych obszarach poddanych rewitalizacji. Postęp prac w zakresie wdrażania programu oraz realizacji przedsięwzięć ujętych w przedmiotowym dokumencie będzie podlegał monitorowaniu przez IZ RPO. Raz na kwartał dostarczane będzie do Urzędu Marszałkowskiego sprawozdanie z osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu określonych działań/poddziałań RPO WK-P.

Ponadto sprawozdawczość będzie także obejmować informacje w zakresie efektywności podejmowanych działań rewitalizacyjnych w oparciu o aktualne dane dotyczące kryteriów stanu kryzysowego, na podstawie których wyodrębniono obszar rewitalizacji. Sprawozdania zawierające informacje w zakresie wskaźników stanu kryzysowego będą przekazywane do IZ RPO raz na dwa lata.

W sytuacji, gdy efekty prowadzonego procesu rewitalizacji będą niesatysfakcjonujące lub w zaistnienia ryzyka nieosiągnięcia założonych wartości wskaźników, zostaną podjęte odpowiednie działania. Konieczna będzie wówczas analiza projektów ujętych w programie pod kątem założonych rezultatów, analiza zasadności przeprowadzenia ponownego naboru projektów, w celu wyłonienia przedsięwzięć, które będą efektywniej wpływać na poprawę sytuacji obszaru rewitalizacji.

W przypadku, gdy przyczyny nieosiągnięcia wskaźników będą wynikały z przyczyn leżących poza zakresem kompetencji gminy (np. będą wynikały ze zmiany sytuacji mikroekonomicznej lub makroekonomicznej, zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie), wtedy planowane będą konsultacje z IZ RPO w celu zmiany założonych wartości wskaźników docelowych lub zmiany projektów, w zakresie koniecznym do osiągnięcia celu rewitalizacji. Podjęte zostaną również konsultacje odnośnie zmiany projektów lub zmiany zakresów projektów, które pozwolą na osiągnięcie założonych wskaźników w programie.

Monitoring końcowy zweryfikuje, czy wytyczone cele zostały zrealizowane.

Wszystkie projekty objęte programem rewitalizacji będą podlegały jednakowemu systemowi oceny. Odpowiedzialny za to będzie wyznaczony pracownik Urzędu Miejskiego w Szubinie, w ramach Zespołu ds. rewitalizacji. Do jego obowiązków należeć będzie także wykonanie wzoru formularza oceny projektu, który będzie wypełniany przez poszczególne podmioty wykonujące projekty rewitalizacyjne. Umożliwi to oszacowanie wartości wskaźników produktu i rezultatu z perspektywy pojedynczej inwestycji, co z kolei umożliwi opisanie i porównanie efektów w sposób jednoznaczny i przejrzysty. Gromadzenie kart projektów inwestycji już zrealizowanych pozwoli ocenić ich skuteczność oraz zdefiniować zagrożenia i szanse inwestycji o zbliżonym charakterze. Stanowiąc to będzie punkt odniesienia w następnych latach procesu rewitalizacji i pozwoli nadać mu pożądany kierunek oraz uniknąć błędów dotychczas popełnionych.

Rozdział 14. Wykaz niezbędnych zmian, ocen i opinii

Ocena oddziaływania na środowisko Szubińskiego Programu Rewitalizacji

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko projekt Szubińskiego Programu Rewitalizacji na lata 2016-2023 został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Bydgoszczy oraz Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Bydgoszczy celem uzgodnienia konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Organy zdecydowały o odstąpieniu od konieczności przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko.

Szubiński Program Rewitalizacji a ochrona zabytków

Prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane, badania konserwatorskie i restauratorskie, a także inne działania, które mogłyby prowadzić do naruszenia lub zmiany wyglądu obiektów i terenów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków, ujętych w ewidencji zabytków lub wskazane do objęcia ochroną ustaleniami w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, będą prowadzone zgodnie z wymogami odrębnych przepisów dotyczących ochrony zabytków. W przypadku obiektów i terenów objętych ochroną zabytków przed planowanymi pracami polegającymi m. in. na remoncie, budowie, modernizacji, iluminacji świetlnej, zagospodarowaniu terenu oraz rewaloryzacji parków skwerów zieleni, Gmina każdorazowo wystąpi do Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o zalecenia konserwatorskie. Wskazane prace będą prowadzone zgodnie z wymogami odrębnych przepisów dotyczących ochrony zabytków.

Szubiński Program Rewitalizacji a ochrona przyrody

Na obszarach rewitalizacji, na których występują formy ochrony przyrody, wszelkie podejmowane działania będą prowadzone zgodnie z wymogami odrębnych przepisów dotyczących ustanowionych form ochrony przyrody.

Spis tabel, wykresów, map

Tabela 1. Podział miasta Szubin na jednostki strukturalne.....	24
Tabela 2. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na obszarze miasta Szubin..	25
Tabela 3. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na obszarze miasta Szubin	25
Tabela 4. Klimat aktywności gospodarczej na obszarze miasta Szubin.....	26
Tabela 5. Gospodarstwa domowe użytkujące piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych.	27
Tabela 6. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w jednostkach strukturalnych.	28
Tabela 7. Charakterystyka sołectw Gminy Szubin – stan na 31.12.2015 r.	30
Tabela 8. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na obszarze sołectw położonych w północnej części Gminy Szubin	33
Tabela 9. Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym na obszarze sołectw położonych w północnej części Gminy Szubin.....	34
Tabela 10. Udział zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców na obszarze sołectw położonych w północnej części Gminy Szubin	35
Tabela 11. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sołectwach północnej części Gminy.....	36
Tabela 12. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na obszarze sołectw położonych w południowo-wschodniej części Gminy Szubin	38
Tabela 13. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na obszarze sołectw położonych w południowo-wschodniej części Gminy Szubin	38
Tabela 14. Udział zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców na obszarze sołectw położonych w południowo-wschodniej części Gminy Szubin	39
Tabela 15. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sołectwach południowo-wschodniej części Gminy	40
Tabela 16. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na obszarze sołectw położonych w zachodniej części Gminy Szubin	42
Tabela 17. Skuteczność kształcenia dzieci na poziomie podstawowym na obszarze sołectw położonych w zachodniej części Gminy Szubin	42
Tabela 18. Udział zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców na obszarze sołectw położonych w zachodniej części Gminy Szubin.....	43
Tabela 19. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sołectwach zachodniej części Gminy.	44
Tabela 20. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na obszarze sołectw położonych w centralnej części Gminy Szubin	46
Tabela 21. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na obszarze sołectw położonych w centralnej części Gminy Szubin.....	46
Tabela 22. Udział zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców na obszarze sołectw położonych w centralnej części Gminy Szubin.....	47
Tabela 23. Wskaźniki występowania stanu kryzysowego w sołectwach centralnej części Gminy.	47
Tabela 24. Powierzchnia i ludność Miasta i Gminy Szubin objęta rewitalizacją	50
Tabela 25. Cel rewitalizacji: rozwój społeczny dzieci i młodzieży w rejonach o niskim poziomie kształcenia w szkołach podstawowych i gimnazjalnych.....	52
Tabela 26. Wykaz ulic wchodzących w skład obszaru rewitalizacji.	55
Tabela 27. Wyniki sprawdzianu szóstoklasistów SP nr 1 w Szubinie na tle gminy i województwa.	58
Tabela 29. Wskaźniki dla celów rewitalizacji.....	71
Tabela 30. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne.	73

Tabela 31. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne.	81
Tabela 32. Koncepcja projektów zintegrowanych.	90
Tabela 33. Formy konsultacji na etapie diagnozowania.	95
Tabela 34. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.	98
Tabela 35. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe	103
Wykres 1. Liczba ludności Gminy Szubin na przestrzeni lat.	16
Wykres 2. Liczba ludności wg grup ekonomicznych wieku w 2015r.	17
Wykres 3. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w 2015 r.	17
Wykres 4. Struktura wiekowa ludności na obszarze rewitalizowanym na tle gminy (stan na 31.12.2015 r.).	56
Wykres 5. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym (stan na 31.12.2015 r.).	56
Wykres 6. Skala korzystania z pomocy społecznej na obszarze rewitalizowanym (stan na 31.12.2015 r.).	57
Wykres 7. Udział grup ekonomicznych wg wieku w Samoklęskach Małych na tle Gminy (stan na 31.12.2015 r.).	60
Wykres 8. Udział grup ekonomicznych wg wieku w Żurczynie na tle Gminy (stan na 31.12.2015 r.). .	63
Wykres 9. Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym – Żurczyn (stan na 31.12.2015 r.).	64
Wykres 10. Skala korzystania z pomocy społecznej na obszarze rewitalizowanym– Żurczyn (stan na 31.12.2015 r.).	64
Mapa 1. Położenie gminy na tle województwa kujawsko-pomorskiego	15
Mapa 2. Obszar zdegradowany na terenie miasta Szubin.	29
Mapa 3. Położenie sołectw w północnej części Gminy.	32
Mapa 4. Położenie sołectw w południowo-wschodniej części Gminy.	37
Mapa 5. Położenie sołectw w zachodniej części gminy.	41
Mapa 6. Położenie sołectw w centralnej części Gminy.	45
Mapa 7. Obszar zdegradowany na obszarze wiejskim.	48
Mapa 8. Obszar zdegradowany na terenie gminy.	49
Mapa 9. Obszar rewitalizacji na obszarze miasta.	52
Mapa 10. Obszar rewitalizacji na terenie wiejskim.	53
Mapa 11. Obszar rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego na obszarze gminy.	54
Schemat 1. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Szubin.	5
Schemat 2. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze wiejskim gminy.	6
Schemat 3. Zasady planowania rewitalizacji.	7

Uzasadnienie

„Szubiński Program Rewitalizacji na lata 2016-2023” przyjęty uchwałą nr XLI/513/18 Rady Miejskiej w Szubinie z dnia 15 marca 2018 roku, zmieniającą uchwałę nr XXVIII/349/16 Rady Miejskiej w Szubinie z dnia 29 grudnia 2016 roku, został poddany ocenie merytorycznej przez Zespół ds. rewitalizacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu.

Dyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego pismem nr RR-VII-T.7635.4.13.2017 z dnia 7 maja 2018 r. przesłał uwagi do programu, w związku z powyższym dokonano korekty treści dokumentu w oparciu o wniesione zastrzeżenia, zgodne z „Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” z dnia 2 sierpnia 2016 roku, zatwierdzonymi przez Ministra Rozwoju oraz z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” z dnia 18 stycznia 2017 r.

Po przyjęciu przez Radę Miejską w Szubinie „Szubiński Program Rewitalizacji na lata 2016-2023”, ze względu na różnorodność aspektów i interesów wszystkich uczestników procesu rewitalizacji, będzie instrumentem, który pozwoli na prowadzenie procesu rewitalizacji w sposób skoordynowany, zintegrowany, zgodny z celami wszystkich zaangażowanych.

Przewodniczący Rady

Remigiusz Kasprzak